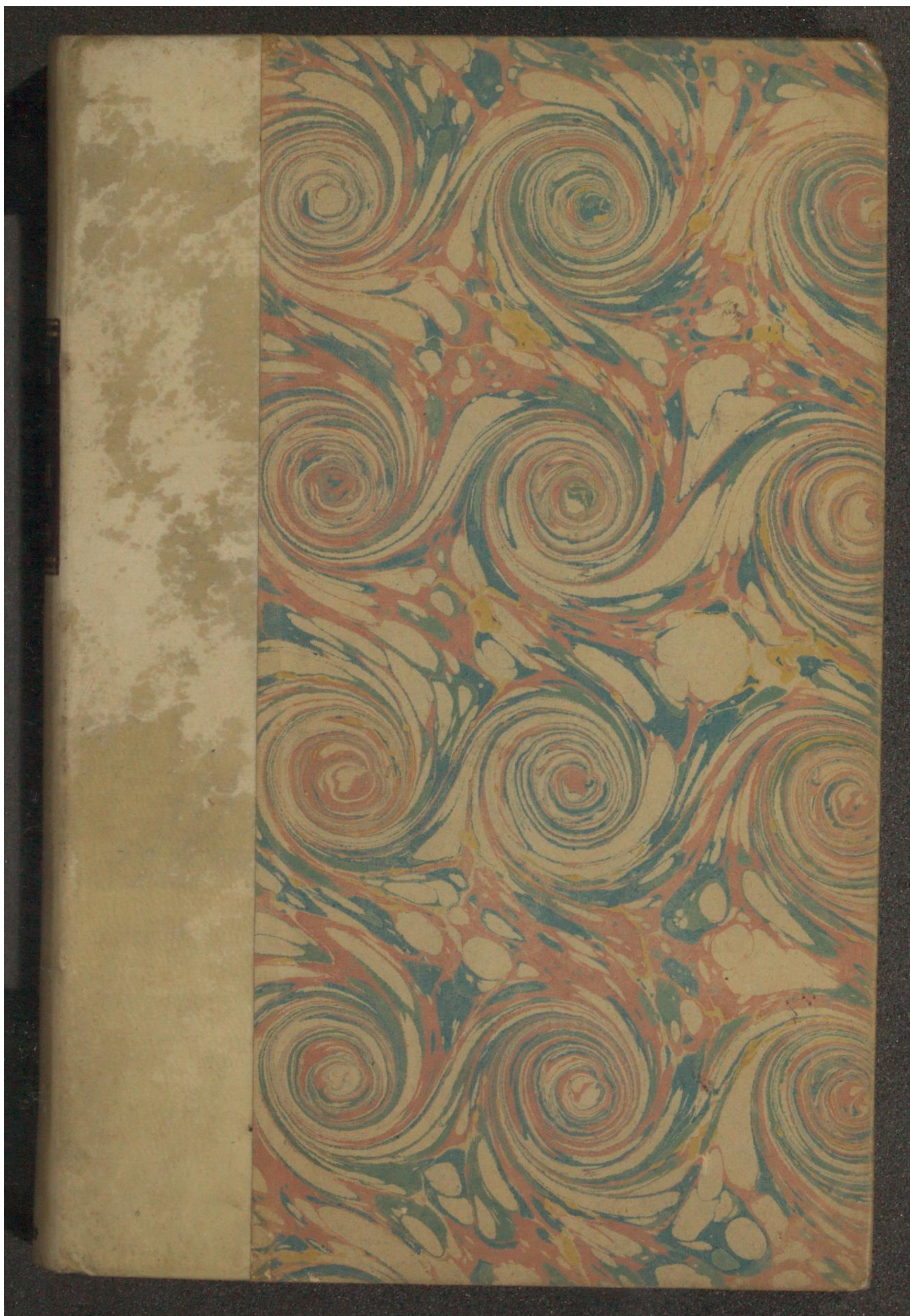

VOARCHA
DYMIA
CONTRA
ALCHIMIA
1550

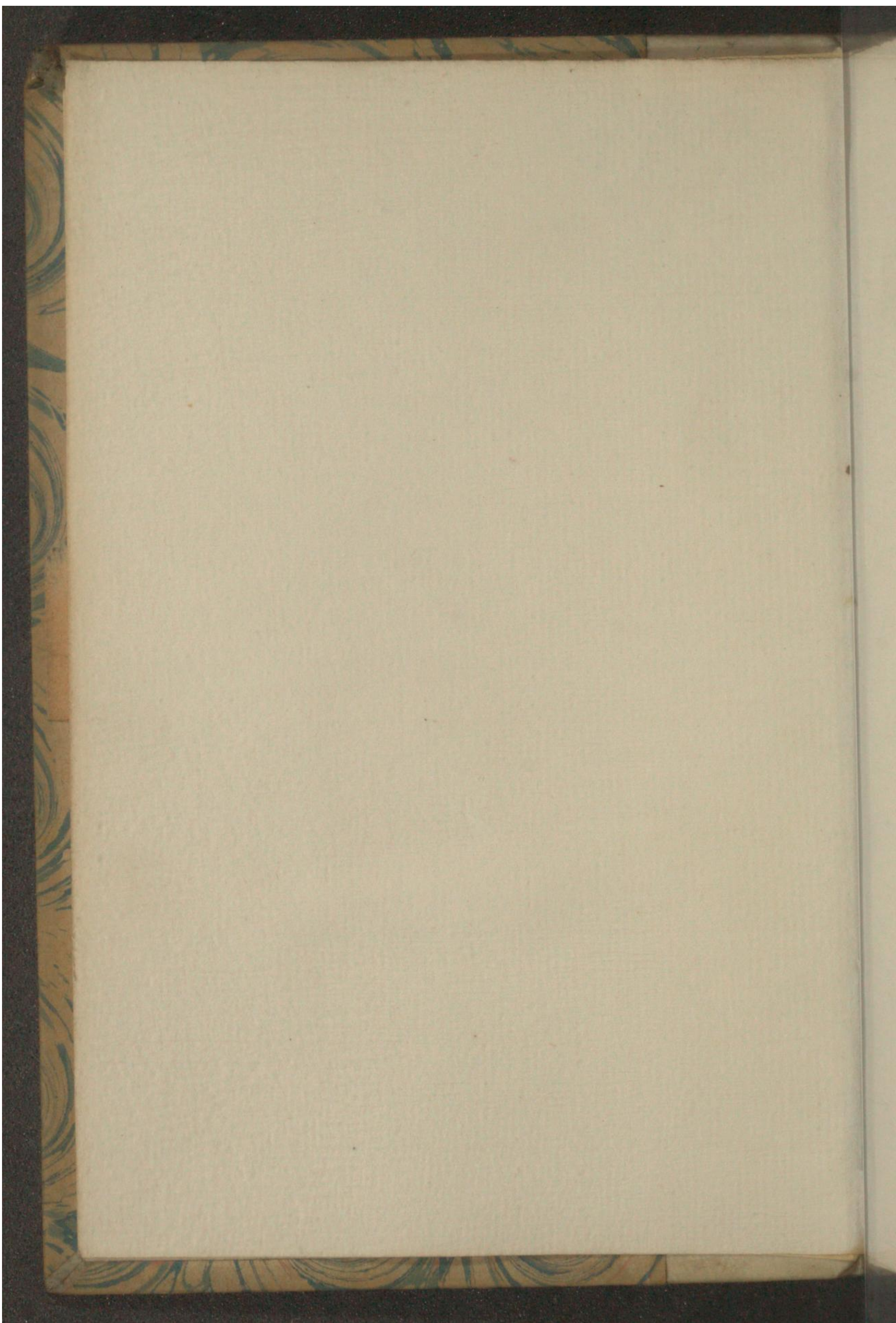

D.-

— C
meta
fusa

Merlino 4/3/12

VOARCHADVMIA CONTRA ALCHIMIÃ: Ars distincta ab Archimia, & Sophia: cum Additionibus, Proportionibus: Numeris, & Figuris opportunis

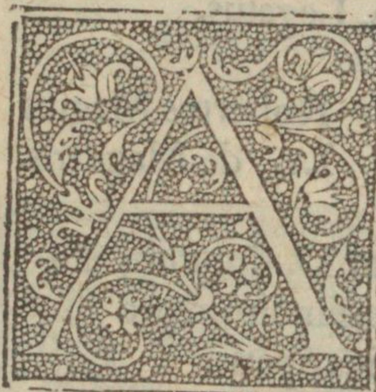
Ioãnis Augustini Pãthei Veneti sacerdotis.

PARISIIS,
Apud Viuentium Gaultherot, via ad Diuum Iacobum, sub signo D. Martini.
1550.

CONCESSIO REVERENDISSIMI D. Legati apoſtolici.

LTOBELLVS Aueroldus Dei & Apoſtolicæ ſedis gratia Epiſcopus Polen. S. D. N. Papæ Referen. & per totum Venetorum dominiũ, cum poteſtate Legati Cardinalis de latere, Legatus apoſtolicus. Dilecto nobis in CHRISTO Ioanni Auguſtino Pantheo, Veneto ſacerdoti ſalutẽ in domino ſempiternam, & cætera.

Mandamus igitur & præcipimus authoritate apoſtolica, qua ex munere legationis noſtræ huiuſmodi fungimur in hac parte: ne quis legationi noſtræ ſubiectus, id ipſum opuſculum ſiue Latina, ſiue Vernacula lingua perſcriptum: in locis legationis noſtræ huiuſmodi imprimere, aut impreſſum venundare, vendendúmve tradere vllis in locis aliquando audeat: ſine tuo, vel hæredum tuorũ conſenſu, & conceſsione. Qui contra Mandatum hoc noſtrum fecerit, & admiſerit: quibuſcunque in locis legationis prædictæ id fecerit: is ſtatim excommunicatus eſto: & præterea centum ducatorum auri pœna multetur. Quorum. Vigintiquinque Accuſatori, qui etiam ſecretus tenebitur: Vigintiquin- Clauſula Bullæ.

que tibi damnũ patienti: cum quibusuis codicibus huiusmodi impressis: vigintiquinq; Executori, siue ecclesiastico, siue sæculari per te eligẽdo: & reliqui vigintiquinq; Hospitali pauperũ incurabilium ciuitatis Venetiarum applicentur. Data, & cætera.

A. Episcopus Polen. Legatus.

Robertus Magius
Le. de Magistris.

Concessio Clarissimorum D. Capitum illustrissimi consilii Decemuirum pro impressione huius operis.

INfra scripti Clariss. D. Capita illustrissimi Consilij. X. Visis, & optimè intellectis relationibus infra scriptis datis cũ iuramento D. Antonij de Fantis: & D. Victoris Fausti doctorũ: super quodam opere composito per venerabilem D. Ioannem Augustinum Pantheum Venetum, circa metallicas transmutationes, concesserunt eidem D. Ioanni Augustino: & ita præsentis serie concedunt, & permittunt: vt possit imprimere opus antedictum, & ita iusserunt annotari.

D. Hieronymus Lauredanus.
D. Hieronymus Barbadicus. Capita, &c.
An. de Franciscis illustrismi
CONSILII X. à Secretis.

ANDREAE GRI-TI ILLVSTRISS. VENEtorum Principi, Ioãnes Augustinus Pantheus Venetus sacerdos, Imperium fœlix, ac diuturnũ.

SVmmus ille Opifex rerum, cuius sapientiæ non est terminus, omnipotentia sua, hominem homini conciliat ad vitæ societatem. Hæc autem societas & congregatio, Ciuitas, & Respublica nuncupatur. Ciuitas autem omnis & si naturali, communíque totius populi consensu, & Iustitiæ robore confletur & conseruetur: Venetorum tamen CIVITAS SANCTA, præcipua quadam diuini numinis prouidentia, ex multarum circunquáque vrbium optimatibus, sæuitiam & immanitatem Atilæ totam tunc deuastantis Italiam, confugientibus (ceu quondam per arcam Noë à diluuio paucis seruatis) primum hunc in locum, vt infra (Anno Christi Iesu primo & vigesimo supra quadrigentesimum, octauo Calendas Aprilis: in hora & in angulo meridiei) sita est & congregata. Deinde quanquam variis bellorum turbinibus agitata sit sæpius ac vexata: diuina tamen ope semper

Ber. Iustiniani de origine vrbis Venetorũ in principio.c.

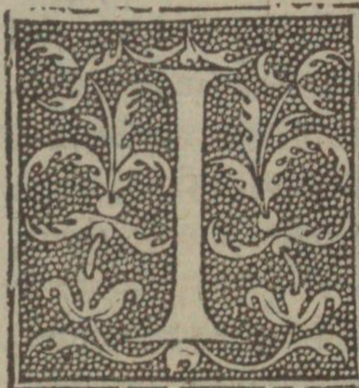
ita erat ri- alta.

adiuta, tantum creuit, vt & omnium aliarum rerum publicarum (quæcunque fama celebrentur) nullius prorſus indigeat. Nam dici non poteſt quàm rectis ſapientiſsimorum Principum conſiliis, quàm fortibus factis, quàm ſanctis Patrum inſtitutis fundata, in dies melius ac fœlicius propagata fuerit. Quum ergo dominus æternus vniuerſalis ſupernus, per quem Reges regnant, & Principes imperant: Te Sereniſsime, Inuictiſsiméque Princeps, poſt multas Legationes, & præclaros Magiſtratus ſapiēter exactos: poſt illuſtre ſimul & fœlix Veneti exercitus imperium & moderamen: demumque poſt varios maris ac terræ labores, & libenter ſuſceptos, & glorioſe ſuperatos: huic optimæ Reipublicæ Principem, Moderatorem, patriæq; Patrem meritò præfecerit: vt vnus eſſes, qui populum Venetum, & ſubditas Ciuitates, in tanto bellorum tumultu, tanta famis, peſtiſque miſeria nonnihil titubantes, tua prudentia, tuáque animi magnitudine: veluti Hercules cælum non ſolum modo ſuſciperes, & conſolareris: verum etiam tuereris, & conſeruares. Quis igitur tam impos mentis extiterit: qui non Te merito cunctis verum Patrem, & Defenſorem prædicet? non inſtar excelſi Numinis veneretur. Quum præſertim Is ſis, qui ſubuenias omnibus, omnibus proſis, omnium commodo conſulas, & ſaluti. Nam quis neſciat bonum Principem non tantum ſibi, ſed ſuæ Reipublicæ, ſuis Ciuibus, ſuis denique Populis natum eſſe? Dum ſeditioſos, ac diſcordes opprimit: ſuperbos, ac rebelles caſtigat: humiles, & ſtudioſos erigit, ac extollit. Nam profecto ſocietatis

humanæ

humanę vinculum solueretur, nisi Præses aliquis adesset: cuius opera, studio, & authoritate, prauorum audacia reprimeretur: bonorum innocentia conseruaretur: studiosorum ingenia congruis virtuti præmiis allicerentur, & fouerentur: ac vitæ, & honoris præsidia subministrarētur. Pulchrum est enim hominem cæteris præstare: Ingenuis autem, & illustribus præesse: at quis non pulchrius censeat & laudabilius, posse multos efficere fœlices? Quæ (sanè) potestas summis laudibus est efferenda, quoniam Serenissime Princeps tibi non fortuna, sed virtute extitit comparata. Ad te Pantheus amplitudinis tuæ obseruantissimus confugit: ac supplex tuum Numē inuocat, obsecrátque, vt & se, & suum hoc opusculum de transmutatione, purificatione, multiplicatione, & proportione Argenti, pariter & Auri Voarchadúmia contra Alchímiam nuncupatum: tuo hilari, serenóque vultu suscipias, & tueare: ac (quo soles Clientuli cuiusque tui monumenta) præsidio prosequaris. Vale.

REVERENDISSIMO IN CRISTO PATRI, ET D. D. Altobello Aueroldo, Dei, & Apostolicæ sedis gratia Episcopo Polen. Sanctissimíque D. N. Papæ Referen. ac per totam ditionem Venetam, cum potestate Legati Cardinalis de latere, Legato digniss. Ioannes Augustinus Pantheus Venetus sacerdos, perennem fœlicitatem.

Andiu Voarchadúmiæ nostræ (contra Alchímiam, via, & ratione ab Archimía, & Sophia, diuersè) fœtus in lucem emersisset (Presul Reuerendiss.) nisi Genius quidam, talibus verbis, assidue increpãs, ab incepto deterruisset. Pantheu? Quis te furor agit? Qua tibi audacia tantum arrogas? Vt implumem adhuc Auiculam nido abigas? Cui tantũ abest, vt vires suppetant ad volatum: quo ne pedibus quidem tuto possit incedere? Quis hoc de te Pantee suspicetur? Vt quo plura se impedimenta obiiciunt, eò impensius hunc tuum fœtum emittere festines? Et quod est magis absurdum: nõ Italiam modo, sed vniuersum terrarum orbem, velis eum peragere? Ac insuper (quod præter animi tui sententiam est) ANDREAM GRITVM Radiantissimum Venetæ Reipub. sidus, à cuius auspicatissimo Nutu, ac renutu, vniuersus imperij status pendet: audeas incaute interpellare? Vide (quæso) quid

quid agas. Ille maioribus negociis eſt implicitus: quàm vt cuiuſquam verbis poſsit vacare. Et niſi tanto lectore digna attuleris, futurum ſine dubio eſt, vt vnde gratiam ſperas:inde cōtemptum, & odium referas. Meum itaque conſilium(nec fortaſſe imperitum)hoc eſt,vel impotentem adhuc fœtum hunc tantiſper educandū,donec potentior, & longè gratior prodire poſsit : vel ſi prorſus edendum putas, ita exornare contendas,vt non turpis ſaltem videatur. His ergo monitis, ſæpiſsimè caſtigatus addubitaui(fateor) aliquandiu,ne nimius patris indulgentiſsimimi amor, rectum iudicium falleret. Idcirco duos conſului Cenſores,qui totum rurſus opus,térque, quatérque ab initio ad finem vſque reuoluerent,explorarent, ac diligenter perpenderent. Diſcuſsis autem ſingulis quibúſque, nihil in toto opere deprehenſum eſt,quod addi,vel detrahi,vel mutari debere videretur. Nanque opus ſuis perfectū aſſerebant proportionibus,Partes vniuerſas conuenire, inſigni forma præſtare, vegetum corpus eſſe, ſucci plenum, aſsiduo, ac diuturno labore firmatum : vt nullius critici iudicium exhorreſcat:vnum duntaxat exceptū eſt:Venuſta ſcilicet oris elegantia: cum tamen eam nos volentes, ſcientéſque dicendi magiſtris reliquerimus, contenti verborum ſimplicitate: vt illis verba,non ſententiæ verbis ambitioſius inſeruirent. In quo (niſi me iudicium fallit) humillimus ſacrarū literarū ſtylus, in quo diutius verſati ſumus, hāc noſtri ſermonis negligentiam fouet,tuetúrque, vulgatis ſæpius & vſitatis, quàm elegantibus, & exquiſitis verbis vtens, quòd nihil ineptius habeatur,

quàm

quam in quæſtione veritatis cognoſcendæ, de verborum ornatu eſſe ſolicitum. Fides authoris non temerè ſolet eſſe ſuſpecta: vbi inſolentes vocum illecebræ affectantur. Qui flores pluris fructibus faciunt, non immeritò (tanquam inanes) à grauioribus viris reiiciuntur. Nos haud quaquam populi plauſum quæritamus, ſatis habemus, ac ſuper, ſi pauci ſilentes introſpiciant, & aliquid tanquam ſtupidi, vel è penitiſsimis naturæ penetralibus, vel è remotiſsimis cæli adytis erutum admirẽtur. Reliquos verò, ceu indignos, & noſtrorum cõceptuum ignaros paruipendimus, ſiue rudi ingenio, ſeu humili ſermone inculti cẽſeamur. Cum hoc, vel imprimis glorioſum nobis futurum arbitremur, ſi hæc (qualiacunque ſint) imperitiori multitudini diſplicuerint. Nec enim dicendi tantum gratia, lepóſve, ſapientẽ hominẽ reddit: Quin hoc etiam dedita opera facimus: vt cęlata veritate ſub amariori cortice locutionis vulgus ignarum, à tãtarum rerũ lectione abſterreatur: quemadmodum Voarchadúmici, Archicanopíq; conſueuere, qui Argentum, & Aurum oleis, vel aquis occultant: quo videntes non videant, & intelligentes non percipiant. Circunſpecti negociatores in Fionis, nõ ſuperficiem, ſed clauſam ſubſtantiã inquirunt. Hic etiã non de artificioſo verborum ambitu, ſed de rebus ſeriis palma quæritur, eò peremnior quod ea premuntur: quæ non in Gemmis, vel in aẽre, ſed in Auro, vel potius in ſempiternis mẽtibus cudenda ſint. Quippe quæ cognita, & ſeruata, vere beatum hominem reddant, ſi rebus agẽdis nauiter det operam: non ſi omniũ linguarũ venuſtate

tantum

tantum fuerit imbutus. Nos equidem hac re putamus gloriandum, quod meram (licet incomptam) veritatem Cabalisticis metallorum gratiorem videamus fore: quàm si eadem figmentis eloquentiæ, & vano coloris velamine in publicum peruenisset. Cum litera occidat, spiritus autem viuificet. Sed si hæc vera essent (fortasse) quippiam contra nos merito dici possent, vnde Aduocati, atque Ducis auxilium implorandum est: cuius patrocinio quacunque libeat ingredi, liber aditus pateat. Atque ne diutius immoremur, en Altobellus Aueroldus, nobilis Brixianus, Dei, & Apostolicæ sedis gratia, Polen. Episcopus, propontifex optimus. En vltro omnibus mysticæ Philosophiæ candidatis patronus: cuius auspicio, & authoritate, si libellus hic æditus fuerit, cum apud omnes alios terrarum Dominos, tum præcipue apud Venetorum ducem serenissimum, pientissimúmque Senatum, sine vllo metu reprehensionis, Victor volitare poterit. Hic Reuerendiss. Antistes, vt antiquissimam gẽtis Aueroldæ nobilitatem, vt amplissimam totius corporis dignitatem prætermittamus, qua sic eminet, vt, vel procul intuenti terrenum Numen, non hominem præ se ferat, diuino est ingenio, & ad promerẽdam semper nouam gratiam comparato. Incredibili morum suauitate, ad hæc obuia, atque expetita omnibus comitate: qua fit, vt quocũque se vertat, omnia protinus hilarescant. Quo certior spes, maiórque fiducia est nobis proposita impetrandi: quod oramus. Oramus autem, Reuerendissime Pater, Vt quanto longe, latéque tua sacrosancta pollet autho-

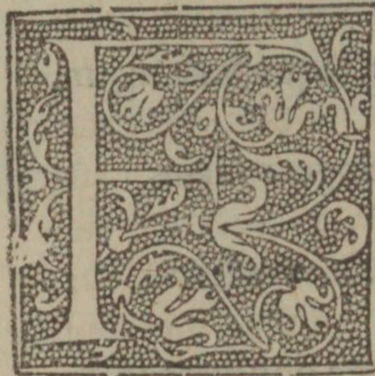
ritas,

ritas, opus hoc n ostrum (in lucem ædendum) in tutelam recipias, quo præsidio, tuo munitum, tutius in doctissimorum Virorum manus veniat. Est enim nobis iampridem exploratum, quòd si tuo quoque suffragio, tuóque fauore, ac numine comprobatum fuerit, extra omnem aleam positum, ab omníque securum inuidia per vniuersum terrarum orbem volitabit. Quod si tua benignitate, acciderit, Pantheus amplitudinis tuæ obseruantissimus, quicquid animi, corporisque viribus pollet, quoad vixerit, tibi deditissimum fore pollicetur. Vale.

ARTIS VOARCHADVMICAE Canticum ad Lectorem.

Chaldaica ſub voce feror lux, candide lector
Voarchadúmia: cælitus ars, & opus.
Alchímiam, falſò vocitant me nomine plures:
Grandia quum Lunæ, factáque Solis agam.
Si me pertentes, aliquid pertingere maius
Falleris: authorem conſule, vera ſcies.
Ergo age, percipias, hylari mea dogmata vultu:
Nam datur, aurifera quicquid ab arte fluit.

AVTHORIS INTENTIO de Voarchadúmica professione, contra Alchímiam, Arte distincta ab Archimía, & Sophia.

ACILE plerosque admiraturos opinamur, lector humanissimè perlegentes opus hoc Voarchadúmia nuncupatum, cõtra Alchímiam æditum: & non parum ab Archimía, & Sophia seiunctũ. Qui(sanè)quum æquo animo singula in ipso contenta reuoluerint, eos(profectò) à lectione huius operis minimè animum suum alienaturos putamus. Qua de re nos à ratione alienum fore nequaquam duximus in principio istius voluminis: cur nobis id euenerit appellasse, palàm facere studiosis. Illa præsertim de causa quòd non solum innumeras(vt ita dicam)gentes maximè philosophiæ expertes sed etiã viros amplissimis & honore, & dignitate præstantes, intuemur non parum desiderare naturæ penetralia perscrutari: qui circa præcipuas Argenti, & Auri transmutationes, purificationes, multiplicationes, & proportiones, nullis parcentes expensis, nullísq; laboribus, & vigiliis, die, noctúq; operam impendunt: ac circa eam rem versari videntur vel ipso lucrãdi desiderio ducti: vel co-

gnoſcendi potius occaſione allecti, ac ita rimantur ſecretiora naturæ myſteria. De quibus equidem quid hac in re verius aſſerendum cenſeamus iuxta peritiorum ſemitam, breuibus, annuente domino æterno omnipotenti, aperiemus.

Dicimus enim omnes metallicarũ tranſmutationũ artifices: Quadrifariã verſari poſſe, ac laborare. Quadrifaria transmutatio metallorum.

Primo (ſanè) modo, luminaria ſcilicet Argentum, & Aurum fingendo: hoc eſt in multis tinctuarũ generibus, & ſophiſticationũ ſpeciebus imperfectiora metalla colorando, ipſáque alterando: propria tamẽ ipſorum eſſentia, ſubſtantiáque remanente. Quam profeſsiomem cnmmuni omnium conſenſu Alchímiam (ab Alchímo dicta: quę profectò) ex Hebraica dictione interpretata fermentum vani conſilij interponitur) vocamus. Quæ quum nullam habeat veram Argenti, aut Auri exiſtentiã, ſed prorſus inanem, ac falſam apparentiã: merito eſt (vti infra monſtrabimus tã rationibus, quàm autoritatibus) dãnata, & damnanda, penitúſq; de medio tollenda. Primus modus. Sophiſticatio. Archimía quid. Ab Hever non autem ab Habraã.

Secundo autem modo, plerique etiam viri boni & primates, vbique, locorũ laborant, ſperãtes Eleiſiria quædam poſſe conficere ex variis (vt putant) materiis: illáq; in tantum vigoris, & ſubtilitatis apicem deducere: vt facta ſuper quouis metallo illius Medicinæ proiectione, mox in Argentum purum, vel Aurum fuluum tranſmutetur: & hoc ferè in infinitum. Hanc autem metallicam profeſsionem (& ſi non dicam vane ſperatam, ſed diuina potius aſſequendam gratia) vocant Archimíam: quaſi vnitatis, & vnius veri conſilij Principem. De qua ſanè) admirabili Secundus modus. Transmutatio. Alchîmia quid.

mirabili

mirabili trāſmutatione plurima tam priſcorū, quàm neotericorū volumina paſsim circumferuntur: Tubalchà in ſcilicet Hermetis, Géberi, Alphidij, Auicenæ, Turbæ, Hortulani, Roſini, Alberti, Arnaldi, Raymundi, Mariæ prophetiſſæ, Morieni, Chriſtophori Pariſienſis: aliorúmque quàm plurimorum Arabum, Chaldæorum, Græcorum, Hebræorum Indorum, & Latinorum. Ex quorum lectionibus, additionibus, contradictionibus, figuris, lineis, literis, metaphoris, notis, prophetiis, punctis, ſimilitudinibus, ſyncopis: ſynonymis, atq; enygmaticis codicibus: nūquid poſsibilis hęc tranſmutatio ſit hucuſq; inuenta, vel inueniendi ſpes indies augeatur, modo in re quàm ſatis facile cognoſcimus. At potius illud Philoſophi adagium in mentem venit aſſerentis in Categoriis: Si circuli quadratura eſt ſcibilis, nondū tamen eſt ſcita. Illorum veruntamen aſſeclas quum veram luminarium formam ſophiſticis abiectis aſſequi pertentent, nulla (ſanè) ignorantiæ nota culpandos, ſed laudibus efferendos exiſtimamus tanquam naturæ arcanorum indagatores. Quorū plerique ſi tantum opus conſequi non potuerunt, admirandas attamen operationes, & artes (experiētia teſte) adinuenerunt: vt videre licet de vitro Chryſtallum, de coloribus purpurinam, de metallis Auricalcum, & huiuſmodi, vt infrà: ac in voluminibus tam noſtris, quàm alienis de Mineralibus, Coloribus, Lapidibus, Vitris, Gemmis, & metallis pertractatum eſt. Illud attamen artis huius arcanum minimè prætereundum fore cēſuimus: quatenus Archimíæ peritiores dicant facilem ex Argento, & Auro tranſmu-

transſmutationem fieri poſſe: immo monſtrare poſſunt extracto quopiam luminarium Sulfure: quod argenti, vel auri Lapidem, Medicinam, Puluerem, Terram, Vnguentum, Caput corui, Elixir, vel Quintam eſſentiam dicunt quod (ſane) cognitu dignum eſt, & viſu mirabile, quamuis lucrandi facultas (ſine ſuo Corpore, id eſt, abſque reductione ad primam Materiam artis) nulla emergat operanti, ſed (vix) tanta eſt Argenti, & Auri, redundandi potentia, & copia, reſultans ex proiectione illius Quintæ eſſentiæ, quantum extiterit Argentum & Aurum primum detextum. Verum enimuerò plerique transſmutationis huiuſmodi admiratione adeò excitati fuerunt, vt magis facile crediderint per vlteriorem Quintæ eſſentiæ illius ſubtiliationem, & ſupperadditam perfectionem, & virtutem conficiendum eſſe vigoroſum illud Elixir, pro tollenda transſmutatione (licet perperam) in infinitum. Sed hæc miſſa faciamus hactenus, quoniam longiorem videntur expoſtulare ſermonem, de quibus (profectò) aliàs fauente Domino æterno omnipotenti pertractabimus.

Tertio inſuper modo, verſari poſſunt artifices, quo ad potiſſimam Auri purificationem (quæ Voarhadùmia eſt, ars, ſcilicet, Auri duarum cæmentationum perſectarum) tria peculiariter operantes, quæ maximum preſtant Dominis, & Mercatoribus emolumentum.

Tertius modus. Purificatio. Voarchadumia quid. Tria emolumenta Voarchadumiæ.

Primum, ſanè, maiorem Auri portionem ex cæmentatione extrahendo.

Primum.

Secundum magis Aurum depurando

Secundum. Tertium.

Tertium denique, paucioribis cæmentationibus, & expensis, Aurum perficiendo, cuius oppositum plerisque accidere solet artificibus, qui magnis lignorum cæmentationibus, & expensis, ac minori Auri depurantia, redudantiáque laborant.

Quart⁹ modus. Multiplicatio.

Postremo verò modo versari possunt artifices quo ad veram multiplicationem, quam multiplicandi Argenti, Aurique, ac cæterorũ metallorum facultatem (cum interioribus Animæ, vel exterioribus metallorum) sub auctione Sophiæ (quæ Sapientia, & Voluntas est dominorum) collocandam fore existimamus. Quam etsi vel difficilem, licet possibilem, vel mediocris esse emolumenti, plerique in dies experiantur, nom desunt attamen qui eam facere amplissimam sperent, ac polliceantur.

Sophia q̄d.

Hanc autem, vt supra, arcanam purificationis Auri professionem meritò Voarchadúmiam appellandam fore censuimus, Alchimicæ facultati penitus contrariantem. Quandoquidem nulla sit Argenti, vel Auri existentia in Alchimia, in hac autem sunt luminaria in esse perfectissimo. Hancque ab Archimia, & Sophia non ab re seiunximus, quoniam Voarchadumiæ, & auri Sophiæ operatio, verius ac facilius ad effectum deducitur: Archimiæ verò maior est promissio, quàm operis excutio.

Ex iis igitur quisque facile coniiciet, qua de causa opus hoc Voarcadúmicum contra Alchimiam exegimus, ipsumque ab Archimia, & Sophia distinximus. Nosque operis intentionem breuibus iam explicuisse, nemo succensere debet, neque lectione huius operis minimè perterreri, sed secretiora Na-

turæ myſteria operis huius adiumento ſuſcepto per ſcrutari, facilius & efficatius poterit, & ſophiſmata Alchimiſtarum falſariorumq́ue obtectas tendiculas præcauere. Quibus non parum doloris, pariter & damni, futurum exiſtimamus hoc noſtrum opuſculum in lucem emerſiſſe, cum per illud huiuſmodi deteſtandorum falſariorum fraudes, deceptiones, & velamenta detegãtur. A quibus in poſterum à viris ſanæ mentis ex noſtri huiſmodi operis admonitione, erit abſtinendum.

PORTIO PRIMA.

Quo potiori, & magis conſentaneo vocabulo purificationis Auri facultas appellari debeat. Caput primum.

Voniam omnis doctrinæ & diſciplinæ traditio, iuxta Peripateticorum ſemitam, à queſtione quid nominis, priuſquã ab ea quæ quid rei dicitur, exordium capere debet, veluti præuia ſcibilium diſpoſitione intellectus, qua profeſſionis illius apex faciliús pertingatur, nequaquam, candidiſſime lector illud à ratione alienum fore exiſtimamus hoc primum oſtendere, quo potiori vel aptiori vocabulo arcanam purificationis Auri facultatem liceat appellare, & an verbum illud Alchimia, an id potius Voarchadúmia ei magis congruere putandum ſit. Neque profectò vocem illam Voarchadúmia te adeò latere arbitramur, vt & ipſam

nullius esse rei significatiuam putes. Quando quidem hac in nostra tempestate studiosorum solertia in lucem venerit ac publicam noticiam Chaldæa professio, qua diebus nostris facile patuit, quod antehac plerósque latuit artis, scilicet purificationis Auri duarum cæmentationum perfectarum Inquisitores post ipsum, vt aiunt, Tubalchà im primum ipsius Authorem Chaldæos aut Indos potius extitisse. Quam aliàs Cælestem disciplinam vocarunt, Solino, Strabone, Plinióque testibus, ac Ioanne Pico Mirandulæ comite. Neque ambigere qui spiam debet cur ipsius Authores tam ptæclaræ metallorum professioni ita abstrusum indiderint vocabulum, hoc est Voarchadùmia, que vox equidem est aptissima, omníque laude dignissima. Non autem Alchimia, vt infra: ipsa arte existente imperfecta: illiberali: nulla virtute prædita: neque occultæ sapientiæ participe, sed auara, non necessaria, falcissima, illicita, vana, neque aliquo pacto addiscenda, aut per quirenda. Immo adultera est operatio, mistura & tinctura sophistica, apparens equidem, sed non existens, infamis, execrabilis, explosa, & merito damnata, quam prorsus & nos culpamus, execramur, simulque cun extrauagante Ioannis. xxii. que incipit, Spondent, quas non exhibent diuitias, pauperes Alchimistę. Nec non cum diui Impatoris Constantini semper Augusti constitutione incipiente, Quoniam nonnulli monetarii adulterinã monetam clan destinis sceleribus exercent, sub Titulo, Codicis de falsa moneta. Et qua constitutione tales adulteratores, capitali supplicio plectuntur. Ac cum parte

[Margin note: ...nquisito-...es voarch-...dumiæ.]

Con-

Consilii.x.Venetorum contra Alchimicos,cum additione incipiente, Tollenda sunt de medio,in secta mur. Neque ipsam ab Archos, & Mia Græcis particulis, vt nonnulli putant, habere deriuationem affirmamus, quod significat Princeps, vnius seu verius, veri consilii vnitatis. Sed iam ad verbum ipsum Voarchadúmia deuenientes, dicimus ipsum deriuari, ac denominari ab Auro ex duabus rubeis, quod Chaldæo idiomate componitur ab Voarh, Auro, particula Indica primitiua, & Mea à adumòt Hebraicè, ex duabus rubeis, quod Latine significat Aurum duarum rubearum, hoc est duarum cæmentationum perfectarum. Quæ quidem partes simul iunctæ conficiunt dictionem hanc Voarch mea à adumòt, quæ maximam huius artis proprietatem exprimit & efficaciam. Nequaquam verò vocabulum illud Alchimia in hac admirabili proffessione consentaneum fore existimamus. Sed forte nobis quispiam ita obiiciet, Vndecunque verbum hoc deriuetur Voarchadumia parum refert. Cui dicimus hoc referre plurimum, immo totum, vt mox patere vel intuitu poterit. At si vltro cauillator obstabit inquiens, Et quid tandem? Cum pateat Voarchaumenam artem fore illiberalem, auaram, turpelucram, miniméque necessariam, imposibilem, nec perquirendam vt superius dixisti. At quippe ita cauillosè obiicientem errare plurimum censemus, nostramque purificationis, Auri duarum rubearum professionem esse Voarchaumenam penitus abnegamus, longéque abinuicē distare putamus Voarchaumenā & voarchadumiam.

pars Consilii.x. Venetorū. 1488. 17. Decembris cum additione.

Deriuatio voarchadumię, & quid nominis.

Obiectio.

Solutio.

Quamobrem ſummopere fallitur cauillator ob ipſam vocabulorum æquiuocationem. Idque memoria repetentes Poeticum facile recenſebimus. Ne nobis impedimento ſitis per Deum hoſpites, quandoquidem ſupra ſatis monſtratum eſt laudabilem eſſe Voarchadúmiam: minimè verò Voarchaumenam. Abſitque ab hac arcana profeſsione omnis vocabulorũ abuſio, veluti plerique indies implicari ſolent, ac decipi, arbitrantes idem variis ſignificari poſſe dictionibus. Ac propterea arbitramur hãc mirabilem facultatem vocari poſſe multifariam iuxta eiuſdem diuerſos, ac penitus varios effectus, puta Alchimiam, Chymiam, Calcimiam, Calcecumíam, Voarchaumenã, & Voarchadúmiã. Quoniam horum omnium nouiſsimum æquo animo ſuſcipimus & approbamus, idque merito ſignificare artem liberalem, virtute præditam: Naturæ conſentaneam, occultæ ſapientiæ, non auaram, non vanam, poſsibilem, veriſsimam, & neceſſariam, totíſque ingenij viribus adiſcendam, & perquirendam. Reliqua verò tanquam prorſus illicitam artem ſignificantia & falſam deteſtamur, illo præſertim argumẽto, quàm æquiſſimo Illuſtriſsimi conſilij Decemuirûm decreto: Conſtantiníque imperatoris ſemper Auguſti conſtitutione, ac extrauagãti Ioannis. xxij. vt ſupra prohibetur. Si quiſpiam de Alchimia laborauerit, in cõſilij Decemuirûm pœnas incurrens coerceatur. Ex dictis igitur patere poteſt, quo potiori vocabulo arcanam hanc purificationis, Auri duarum cæmentationum perfectarum facultatem, appellare merito quiſque debeat.

Voar

Voarchadúmia quid rei, & cui competat

Caput ſecundum.

X ſupradictis ergo iam patere arbitramur, lector peritiſsime, quid primum ipſa ſit, quandoquidem Voarchadumia eſt ars liberalis, virtute prædita ſapientiæ occultæ, non auara, nõ vana, poſsibilis veriſsima, neceſſaria, & conſequenter perquirenda, quæ metallorum Cábala nuncupatur: Vaticiniúmque, ac Nota. Idcirco non generaliter omnibus conuenire dicitur: ſed ſpecialiter tantum vnctis, Rerumq́ue dominis, ac ſapientibus, & viris dignis, liberalibus, morigeratíſque, ratione libertatis.

Prima diffinitio Voarchadúmiæ & quid rei.

Cui competat voarchadúmia.

Ecundo ea eſt tanquam regimen quoddam cælatũ & ſecretum, quod per manus tãtùm traditur filiis ſapiẽtum ſub luce (licet vulgò tenebris obuolutum) diſpoſitionem, illuminationem, conuertionem, conſtrictionem, retentionem, metallificationem, purificationem, multiplicationem, & proportionem, demonſtrans naturalium ligaminum abſconſi & abſcondentis, animæ & corporis, denſi, & rari, diuini & humani, formæ & materiæ, fixi & volatilis, interioris & exterioris, metalli & petræ, mollis & duri, occulti & manifeſti, puri & miſti, artificio quodam mediante à domino æterno omnipotenti inſtituto, ſub Igne, Aere, Aqua,

Secũda diffinitio voarchadúmiæ, & quid rei.

& Terra, vel magno arcano harum quatuor literarum, Lamed, Kuph, Gadic, & Samech, quæ in Voarchadúmia idem significant quod Zain, Nun, Mem, & Iod, quarum caracteres in quadruplici differentia apud Hebreos habentur. Nouissimi autem, & Vsuales sunt ii (de quibus paulò infra Schemata patebunt) qui in Voarchadúmia idem significant, quod Aurum creatum ex Natura elementari, id est in visceribus terræ, purificatúmque ob artificium Diuisionis, & Cæmentationis, ac Hebraicè sic denominatum, Zahav niurá mi Téuah-iesodii.

Schema literarum ad Voarchadú-miam pertinentium.

Quarti caracteres literarum Voarchadumicarum.

א	.Aleph.	A .e.i.o.u.
ב	.Beth.	B.
ג	.Gimel.	G.
ד	.Daleth.	D.
ה	.He.	H.
ו	.Vau.	V.
ז	.Zain.	Z.
ח	.Cheth.	Ch.
ט	.Tcrh.	T.
י	.Iod	.I.
כ ך	.Caph	.C .& ch.
ל	.Lamed	.L.
מ ס	.Mem	.M.
נ ן	.Nun	.N.
ם	.Samech	.S.

עפּפצץקרשת

. Ahin . Ah .
. Pe . P .
. Phe . Ph .
. Cadic . C .
. Kuph . K . & c .
. Reſ . R .
. Sin . S . ſch, &ſſ .
. Tau . T . & th .

Tertij caracteres literarum vt supra.

א	A. o.u.	י	I.
ב	B. e.i.-	כ	C. & ch.
ג	G.	ל	L.
ד	D.	מ	M
ה	H.	נ	N.
ו	V.	ס	S.
ז	Z.	ע	Ah.
ח	Ch.	פ	P. & ph.
ט	T.	צ	C.

קרשת

ק	ר	ש	ת
K . & c .	R .	S . ſch, & ſſ.	T . & th.

Conceſsi enim fuere ſupradicti caractéres Moiſi in monte
Synai à Domino æterno omnipotenti.

Secundi vero in transitu fluuij subscripti : Abraæ concessi.

Secundi characteres literarum vt supra.

A . o.u.	I .
B . e.i.	C . & ch .
G .	L .
D .	M .
H .	N .
V .	S .
Z .	Ah . & ph.
Ch .	P .
T .	C .

. K . & c .

. R .

. S . ſch, & ſſ .

. T : & th .

Antiquiores autem hi: & conceſsi Enoch.

th . ph . ch . Z . Y . X . V . T .

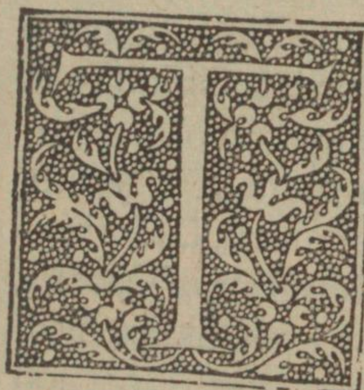
S R Q P O N M L K

. . . .

Primi cara-ćteres litera rum vt ſu-pra.

. . . .

I H G F E D C B A

Ertio ea eſt ars venæ Auri ſubminiſtrans ſubſtantiã, virtutem metallicam extraćtiuam in ſe continentem. Exponénſque quomodo eius Forma intrinſeca fixa, non deficiens, nec vrens, naturalitérque tinćta crocea, & (ne pateat) impedita à quodam miſto elementari impertinente metallo Auri, quæ educit ad perfećtionem (artificio mediante) ex manifeſta Materia extrinſeca volatili, vſtibili, deficiente, adhærente ipſi Auro vniuerſaliter vnita.

Tertia diffinitio Voarchadumię, & quid rei.

Proprietates formæ Auri.

Quarta diffinito Voarchadúmiæ,& quid rei.

Ostremo ea est naturalis substantia onerosa, corporalis, fixa, fusilis, ductilis, tinctaque & rarificata occulta Arg. viui & Sulfuris metallici inustibilis, quodam regimine Cæmenti, & vnitate quadam Auri, in corpus densum ipsius Auri manifestum redacta. Quæ mistum relaxat (virtute ignis, & cæmenti) sua vniformi potentia. Et ipsum Aurum (diuisum ad terminatam purificationem) in Adumót a á, quod est Bethadumót, quæ sunt rubeæ duæ, scilicet, duæ cæmentationes perfectæ, ad molliciem, fulgorémque bonitatis, vt dicitur xxiiij. se deducit.

Quid efficiat Voarchadúmia.

Hoc autem non efficit ars illa Alchimica infamis Aquis aceti, nec vt dicitur Arg. viui, nitri, vini, aut vrinæ, & aliis quibuscunque Menstruis similium feculentorum, cum aquarum fortium spiritibus, & multiplici calcium, ac metallorum Fumo, Antimoniorũque, Arsenicorum, Calcantium, Crocorum, Ferreti Hispani, Floris æris, Gummarũ, Litargiriorũ, Marcasitarũ, Magnetum, Metallinarũ, Talcorũ, ac Zelaminarum, Mecnon oleis latericiis, lini, nitri, sublimati, sulfurísque, cinnabaris, craneis, necnon cum Terris tinctis, ac realgallibus, Cælidonis, Lunariis, Argentinis, succísue Garioffilatæ, herbarúmque aliarum, ac tutiis, dirísque venenis, in nescio quibus etiam frangibilibus Vasis vitreis fantasticis, ad hoc falsissimis instrumentis, Regimine quodam vario, incerto, atque cõfuso, materiis variis proiectis super Argentum purum, vt dicitur fixum metallaq; adustibilia, & obscura sophisticando, ac

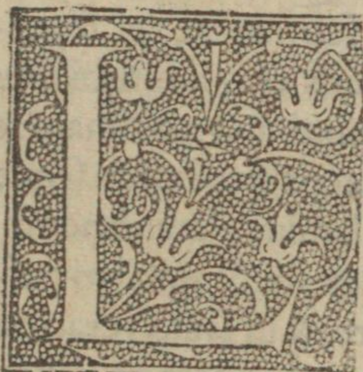
Quibus innitatur Alchimia.

Franci. Petrar. dia.iij.

cuiuſque metalli materiam maiori imperfectione volatili nigri, & aduſtibili onerando: fruſtra, atque inani prorſus reductione circa ea laborant.

Cur igitur Voarchadúmia ſit ars liberalis virtute prædicta, ſapientiæ occultæ, non auara, non vana, neceſſaria, poſsibilis, veriſsima, & ſcita, ac ſummo ſtudio addiſcenda & perquiréda: patet iam ex prædictis omnibus ratio, & diffinitio.

Quomodo fiat ipſa Voarchadúmia. Caput Tertium.

Aminarum Auri proportionati (vt infra) & Salis tritiana: menſura vna capiatur. Argillæ deuſtæ, pinſitæque tenuiter duæ. Confectio Voarchadumiæ.

Cribro taminentur Sal, ſcilicet & Argilla. Miſtiſque ad ſtratum ſuper ſtratum, in Ollis non vitreatis, ac Furno reuerberationis, cæmententur.

Notandum eſt autem, quòd omnis cæmentatio (id eſt Rubea, Hevraice Adumá) requirit pro ſingulis vicibus horas xxiiij. ignis. Nempe nouem in augmentatione, nouem in fixatione, & ſex demum in alteratione. Notãdum

Rurſus omnis Cæmẽtatio incipere debet à proportione diuiſa Charattorũ vigintitrium & Granorum trium cum duobus Quartis grani Auri fului. Ac pro qualibet vce detrahit ipſa Cæmentatio ab Notãdum

illa proportionata diuiſione tantum medium Grani ipſius proportionis, nec vltra. Nec ab Auro vllatenus illum detrahere dici poteſt (quicquid dicant cæteri) cum & Aurum ipſum inanihilabile omni ſuperfluitate carens perfectiſsimum omnino, ac terminatiſsimum ſit omnium aliorum metallorum aduſtibilium: & ſubſtantia iubilans, ac ſubſiſtens in igne: quæ nec à Cæmento corrumpitur, nec à re- qualibet comburente comburitur, nec ab aqua colorificante, viridi, aut diuidente mortificatur: vel de-

Quæſtio. uoratur. Quid enim in Auro fuluo ſuperfluum eſt, vel diminutum? Certè nihil. Quod ſi ineſſet (quod

Solutio. protinus negatur) diminutio ſubſtantiæ, vel ſeperfluitas (vt eſt in ferro, & cæteris aliis aduſtibilibus metallis: quorum naturales mixtiones maximam retinent aduſtibilem ſupefluitatem) maximum ſequeretur inconueniens omni velamine denudandum: quod ſcilicet per vices totũ detrahi, & anihilari poſſet: quod eſt abſurdum dicere, & in facto veraciter falſum. Quia Aurum fuluum euaneſcere nõ debet, pro vt non poteſt: quemadmodum cæteris aliis aduſtibilibus accidit metallis: immò hoc phantaſma abſit à mente philoſophantium: quòd Aurum fuluum aliquo pacto poſsit anihilari.

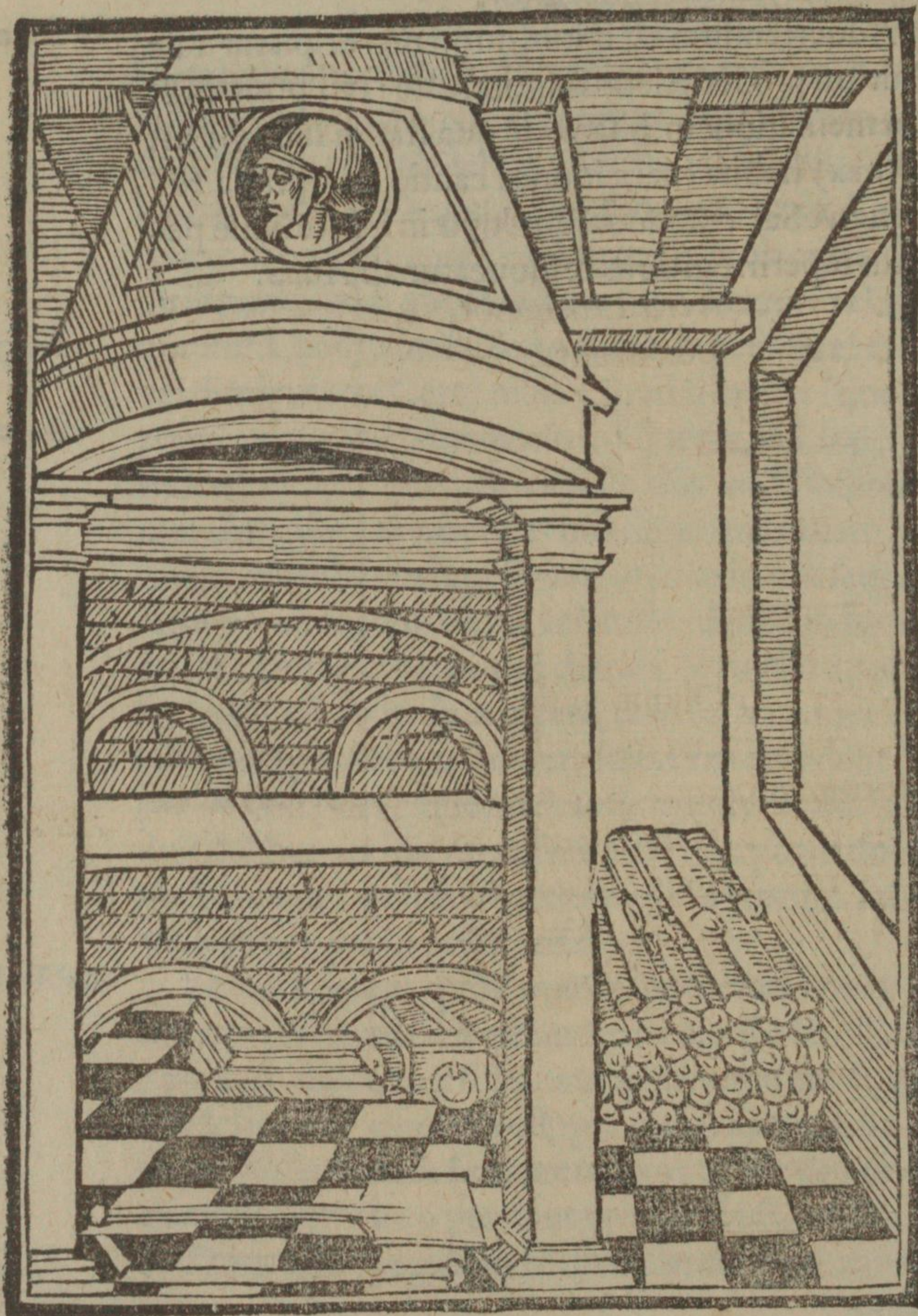
Notãdum. Item ſciendum, quòd omnis cæmentatio vehementer grauitate facit ipſum Aurum, reſpectu illius Salis ingredientis perfuſionem ignis, quod calidum eſt: & ſiccum (vt notum eſt) per poros apertos Auri ob caliditatem, & ſiccitatem ipſius ignis: & nunquam tollitur ab eo per contrarium, id eſt, per humiditatem, & frigiditatem ſuæ elementaris aquæ

non

non aperientis poros iam à Sale inebriatos: per ablutionem, & bullitionem ipsius aquæ, quæ (licet superflue) tamen conceditur.

Aduertendum est igitur, quòd nõ recipiatur tale Aurum pro sufficienti respondente: nisi prius post Cæmentationem ipsam (de qua statim hîc talis est fornax) habita fuerit idonea cautio de optima fusione: vt Sal cum scobibus lopæ in ipsa fusione penitus supernatantibus remoueatur ab Auro. Notãdum.

PVRIFICO AVRVM.

Miſtio in radicibus vnitatis ſeptuageſimi ſecundi Voarchadúmicorum elementorum.

Caput quartum.

O . 14 . Lux minor: Inſertio reſpondentiæ Charattorum. xij. g. q;. 1. in circa: ſeu. xxiij. g. q;. 1. &. $\frac{1}{2}$. in circa.
S . 18 . Ignis.i.Lux maior.
I . 9 . Cómerriſón.
R . 17 . Aer.i.Lux minor.
O . 14 . Lux maior.

72 .

N . 13 . Oleum vitri.
G . 7 . Lux minor:Inſertio reſpődétiæ Charattorum.xiij.g.q;.2.&.$\frac{1}{2}$.ſeu. xxiij.g.q;.2. in circa.
A . 1 . Materia prima artis. . B .
T . 19 . Ignis.i.Lux maior.
S . 18 . Aer.i.Lux minor.
O . 14 . Lux maior.

72 .

Materia prima artis, ad Voarchadúmiam requiſita quid ſit: quo nomine vocetur, quid agat, & quomodo flat.

Caput quintum.

Materia prima Voarchadúmiæ quid.

ST autem materia prima artis pro conficienda Voarchadúmia corpus albiſsimum, denſum, ſatíſque fuſile, ad naturam maximè ſubtilitatis artificio ſolutionis aquæ, ac aggregationis ignis reducum. Eiúſque eſſentia tantùm cõſtat ex tribus candidiſsimis ſalibus, animali ſcilicet minerali, & vegetali, abſtracta à particularibus materiis ſolidioribus, hoc eſt igneis, aëreis, aqueis, & terris exiſtentibus in quatuor elementis naturalibus elementatorum, quæ reperiuntur in ſublunaribus miſtis: Arg. viuo, & metallo quocunque excepto.

Cognomẽ.

Et quanquam à diuerſis diuerſimodè (vt Eleázar in primaria, germanáque lingua, quæ vna, perfectáque, ac præſentanea perhibetur metallorum medicina, adiutorium Dei, ſeu verius congregatio Dei ſuſcitata) idẽ de nominetur, teſtantibus nobiſcum ſapientiæ occultæ Patribus: à Chaldaicis tamẽ, Arabicíſque, Arabice, Alícali, ſiue Caló pali nuncupatur. Verbum ab ali (quod eſt ſummum) & calop (quod bonum ſignificat, quaſi ſummũ bonum Latinè dicitur) compoſitum.

Actio.

Diſponit hæc materia prima artis naturliter, conuertit, cõſtringit, ligat, ac proportionat omnem calcem, venámve, corpúſque metallicum, ſiue ſpiritum volati-

volatilem. Tali autem modo subministratur, conficitúrque.

Extracta enim virtute formatiua, cõstrictiua, continuatiua, vnctuosa, seu viscosa, ex gutta librarum quingentarum & quatuor ignis albi viui, recentísq;, cum libris septuagintaduabus aquæ cælestis: in eáque solutis libris decem & octo salis calópali, facti ex libris centum & quinquaginta salis vegetalis, & centum mineralis, simul cum libris duodecim vegetalis, ac libris sex animalis purificati ob euaporationem ignis sufficientis, in olla terrea solida, huiusmodi salia ad instar olei liquefacti, conuertantur. Confectio.

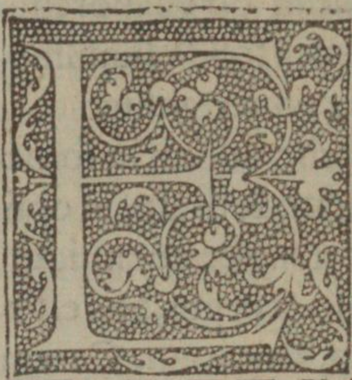
Deinde igne continuæ reuerberationis in fornace hoc cógregratum per noctem, & diem, in optimo Cacabo ex terra valentina transferatur nitidum oleum in vas ferreum, seruando (corpus, hoc est aquam permanentem, Baurach, Boracem, Ceram, Coagulum, Chómer rissón me a a melachot, Gemmam, Hyle, Lopam, Materiam primam artis, Pinguedinem, Sal alícalí, alícalí, amarum, nigrum, elebrot, Terram potẽtialem, Tincar, Vitrum Pharaonis, seu inanihilabile: & cætera) Oleum vitri. Arnal. in nouo lumine ca. 8. Cinis vero.

Nostris igitur auspiciis tantùm intelligentiam aures pateant. ny- Syno

Purificatio ſpiritus Voarchadúmici: Extractio animæ elementaris Voarchadúmicæ: Multiplicatio miſturæ animæ, corporis, & ſpiritus Voarchadúmicorum proiectio, Reductióque Argenti & Auri.

Caput ſextum.

Electio Arenæ albæ: & Arg. viui.

Lectis enim Arenæ albæ nitidæ partibus tribus ad menſuram: & parte vna Argen. viui (quod aliter vocatur Aqua ſicca, & cætera) vt infra: ✠ Notabis ergo, & cætera.

Mundatio ſuperfluitatis Arg. viui.

Primúmque ſimul per lapideum Aludel ad ignem continuæ ſubtiliationis traductis in lapideo Carahà, ſeruetur ſic Arg. viuum: prius tamen ab omni fœtore & aquoſa humiditate, ac nigredine aduſtiua per ſeptem vices ſic mundatum per ignem, vt patet infra: A. Notabis ergo quòd dicimus ſine ipſius mundatione, & cætera.

Electio olei vitri: Elemétorúmque.

Sumpta deinde proportione illa vniuſmet ponderis olei vitri, & materiæ primæ artis vt ſupra: B. factæ ex ſale triplici. Partibus item ſeptem lucis minoris, quatuordecim lucis maioris, decem & octo Aëris, ac ignis partibus decem & nouem, ſeu vt dicetur infra. Primùm ergo principium naturale, C. &c.

Mũdatio elemẽtorũ ſuperfluitatũ cũ materia prima artis.

Paratíſque omnibus his cum Gemma (Arg. viuo excepto) ſimul virtus roboratiua fixa in elementis

huiuſmodi

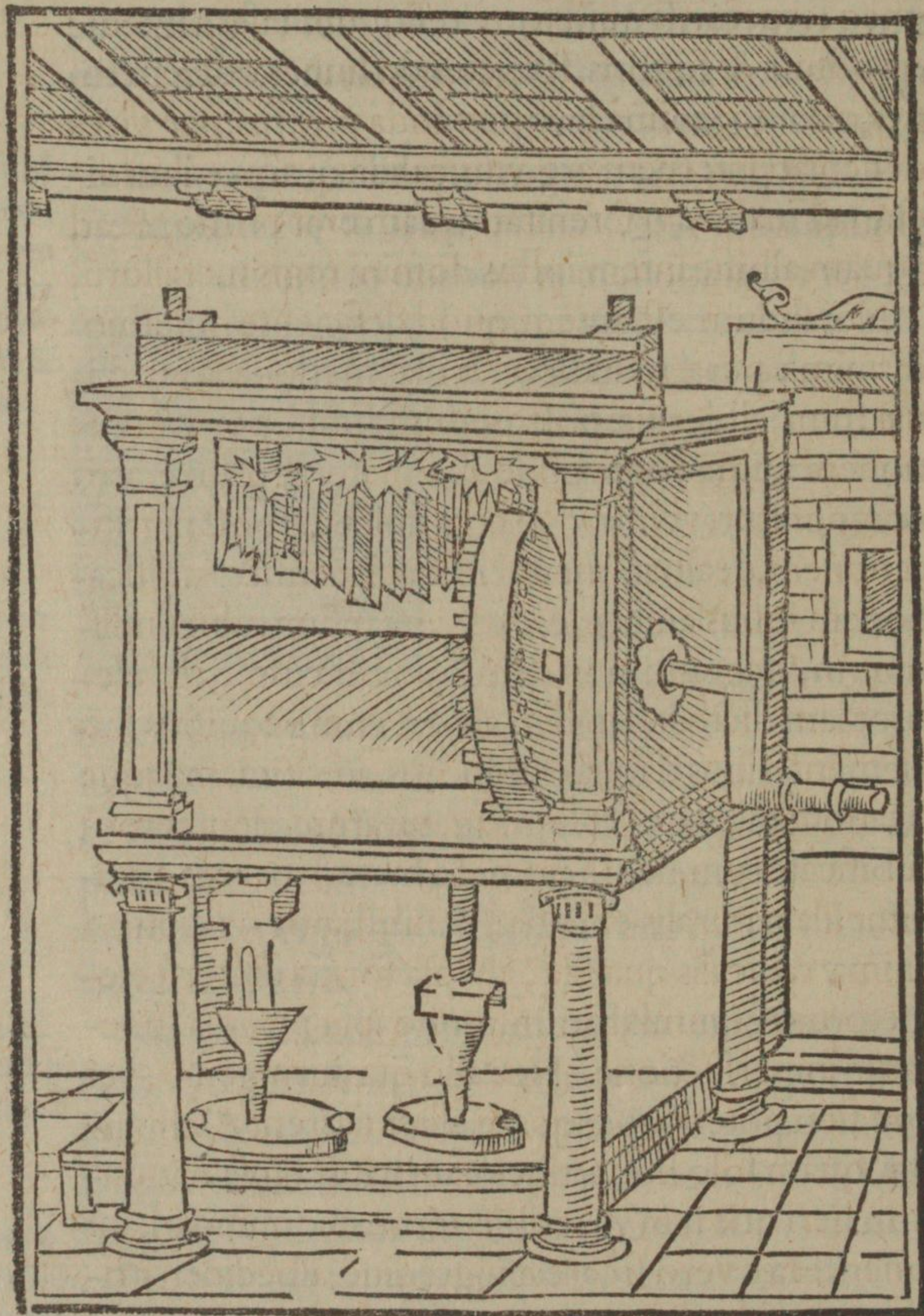
huiuſmodi exiſtens, per ignem continuæ fuſionis duarum horarum: quæ in fundo crucibili remanebit candida & citrina lucidi ſpeculi adinſtar ſplendens: remotis ſcobibus pariter ſeruetur, quam hîc appellamus animam dictorum elemẽtorum fixam naturalem extractam.

Cuius pars vna tantum ſumatur cum partibus vigintiquatuor Arg. viui mundati, vt præmiſſum eſt. Et per triturationem in Porfido conſimili.

Miſtio elemẽtaris animę cũ Arg. viuo.

PORTIO

CONTERO TOTVM.

Anima ipſa commixta cum dicto arg.viuo, in Sacculo lineo,per refricationem in aqua calida, nigredinem omnem & fœtorem retinente in Catino ligneo ſeruetur,ſi quid fortè reliquum eſſet nigredinis adhuc & fœtoris. Repetendo hunc ordinem toties,quouſq; anima hæc pernitida prorſus,per vices deueniat(interuẽtu arg.viui,calidæq; aquæ iam dictæ)ad maiorem ſerenitatẽ quàm erat primo, & ad aquam albificantem ipſius domini regis metallorũ.

Notandum eſt autem,quòd deficiente huiuſmodi animæ pura mundicia ab illa mixtione aquæ viuæ fumi albi, quæ poſtmodum ſimul per triturationem cum proportione ſuæ materiæ primæ artis componitur(vt infra) & commiſcetur poſt nigrificationem,dealbationem,citrinationem,& rubificationem ipſius animæ,& Arg.viui ipſum rubicundiſſimum,Stagnum non dequoquitur cum Sale elebrot iam dicto in lapideo aludel cum requiſitis ſuis elementaribus naturis rubificatis,ad vltimam vſque fixationem ipſarũ(vt ſupra)naturarum elementorũ rubificatorum,nec in primam materiam artis attrahitur illa naturalis eſſentia, & ſubſtantia fixa intima animæ radicalis quæſita, ab ipſa forma dictorũ elemẽtorum commixtorum,immò ipſa penitus oneratur imperfectione. Nec alio quouis ingenio, vel arte fieri poteſt(quanquam aliter narrent Alchímiſtæ)quàm ſolo hoc artificio,aut natura ipſa naturarum fieri queat in viſceribus terræ,nec mundari,aut teneri.Hæc verò ſi careat nigredine,albedine,citrinitate,& rubedine,aut euaneſcat cum arg.viuo,argentũ purum,& aurũ fuluũ haud augebitur vnquã. Notãdum.

Quod

Quod testatur & Morienus cum omnibus simul in Voarchadúmia patribus, vt infra, D. Primus ergo modus est sublimatio per totum: Attendatur ideo ne careat, neu deficiat, & cætera.

Mistio spiritualis animæ cum Oleo vitri.

Ex hac deinde anima commista, nigrificata, dealbata, citrinizata, rubificatáq; sumatur pars vna. De Oleo autem vitri tres partes sumantur.

Fixatio animæ cum spiritu in corpore Olei vitri.

Et ex aquis huiusmodi mollibus, & duris, stabilientibus, aptísque lustrari, quæ sunt anima, corpus, & spiritus, hoc est Sudor solis cum corpore, & puro radicali ipsius animæ maioris lucis, & minoris elementorum rubificatorum, per trituratioñe, corruptionem, generationem, augmentationem, fixationem: Alteratioñe cum loci mutatione simul iunctis fiat per Nutum, & igñe gradus tricrucis nouus Adám: vel Sulfur rubeum nõ deficiens, nec vrens.

Synonyma

Reiteratio septuplex.

Necnon per septuplicem reiterationem: semper cũ parte vna animæ rubificatæ, tresq; partes terræ mortuæ prædictæ restantis, quod est corpus nuncupatum Subsolanus, Oliua perpetua: & (vt infra: E. Visa autem electione, mundatione, mistione, & cætera, in notando illo: Item notabis quòd istud corpus habet multa nomina circa finem) Substantia rubea indeficiens, & vrens. Huius, tres partes, super vnam Auri, & argenti ana, & vna tantum ipsius Auri, & argenti, super. C. partes, super. D. partes (& vt infra, M. In medicinæ autem, & cætera) vel super illũ indeterminatum numerum, tam Arg. viui, quàm Metalli, reducta per proiectionem, dabit argentum purum cum Auro fuluo permistum. Quod quidem postea smeratum, seu cupellatũ: ac deinde inquartatum,

Proiectio me Aduma super Aurũ & Arg. & istorum: super indeterminatum

tatum, diuidatur per aquam diuiſionis. Et argentum demum etiam ab aqua per diſtillationem diuiſum, per fuſionem cõfletur. Atque Aurum diuiſum eſt, etiam ipſum per fuſionem, cum Chryſocolla reducatur. Hæc hactenus.

numerum tam Inſipidi, quàm Metalli.

Arcana (faciẽtia ad Voarchadúmiam, Aurifabrilem, Cudimíam, officinam nummariã, & metallorum Cabala) de Ponderibus, cũ ſuis Schematibus. Caput ſeptimum.

Reductio Argenti, & Auri.

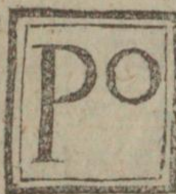
LIcet Pondus affinationis, Aurifabrilis, Cudimíæ, officinæ nummariæ, & metollorum Cabala, diuidi poſsit (imaginariè) in infinitum, ea tamen diuiſione relicta (cũ ſit valde oneroſa, & ipſum Pondus onus graue) viſibiliter, & iuxta communẽ vſum, ſequentes Sophorum archicanoporum partitionẽ, in nouẽ diſcretis nominibus ſectiones diuidimus, quæ ſunt.

Cudimíæ ſynonyma.

Poſta, Rubus, Marcus, Marca (aliter Bes) Vncia, Quartus (aliter Nummus aureus antiquus) Charattus (aliter Siliqua) Granum, & eximus.

Pondera cudimíæ.

Poſta eſt quantitas hac noſtra ætate & more Veneto, Marcarum. 40. ad charattos. 1152. ſingula Marca, tali interſigno notata.

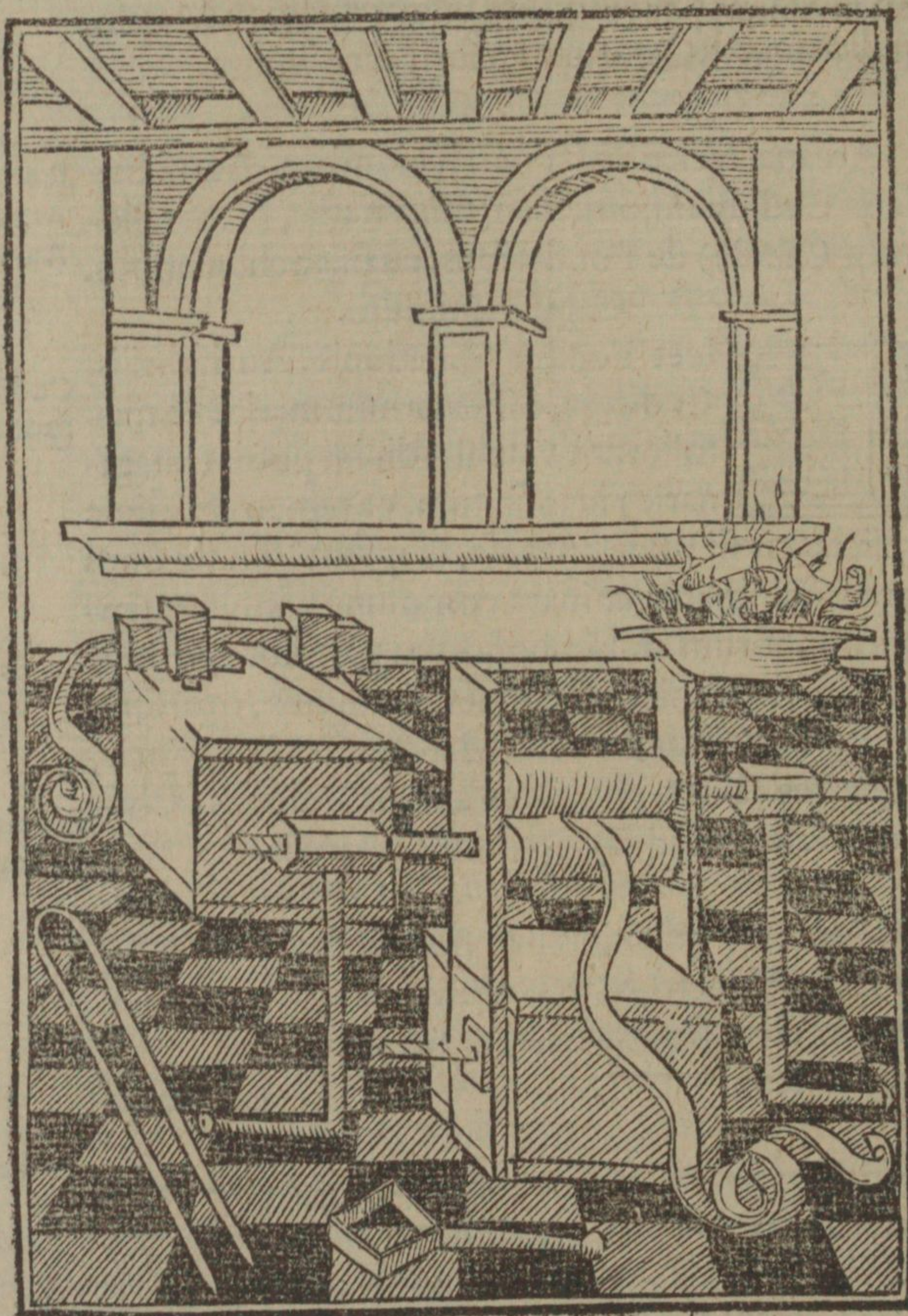

Rubus itẽ. 20. Marcarum, hoc ſigno exprimitur ad Fiónos autem. 68. &. ꝗ. 1. Fióni pro qualibet Marca in Auro. cuius Truncafilæ quadræ inſtrumentum hic patet.

PORTIO

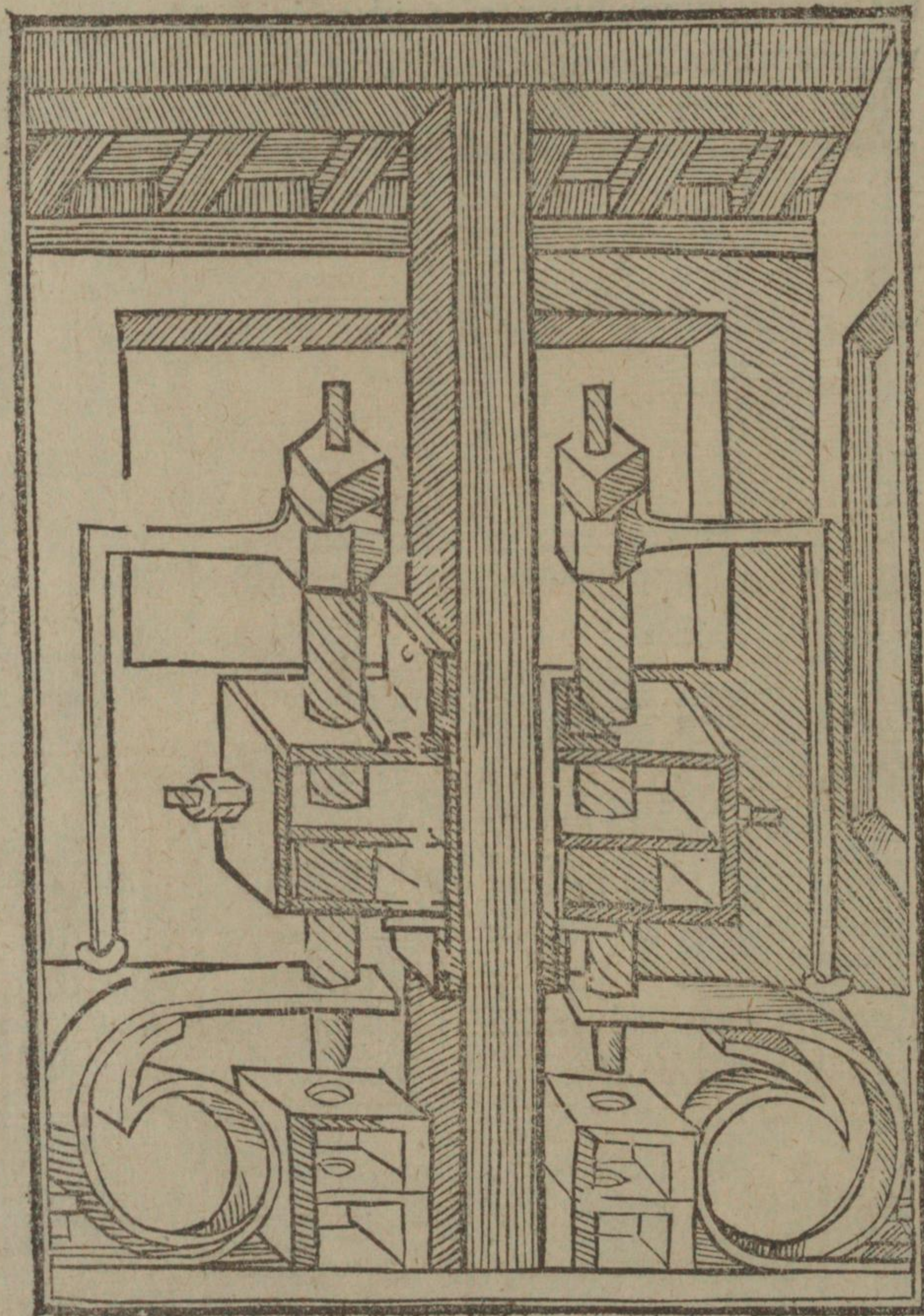
ASPERA PLANO.

ad Charattos ſexdecim, Granæ tria, Quartos duos, & ſex nonageſimos primos eximos eximi quarti grani ſingulo fióno: hoc eſt ad fiónos mille trecentos & ſexagintaquinq;, per ſingulas viginti Marcas, vt dictum eſt: Quorum Ceſorij ecce figura. Pōdus fioni Auri.

PORTIO

FIONOS AEQVO.

Marcus verò Marcarum. 16. hac ſignatur figura.

Marca item vnciarum. 8. hoc inſcribitur caractere.

Vncia quoque Quartorum. 4. ad tale deducitur contra ſignum.

Quartus etiam Charattorum. 36. tali oſtendirur nota.

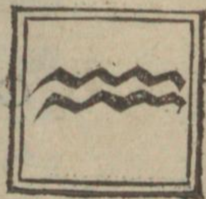
Charattus inſuper Granorum. 4. hac indicatur imagine.

Granum verò Eximorum. 256. & ipſum ſub hoc reducitur ſchemate.

Eximo poſtremo hic caracter impenditur.

Non est tamen ignorãdum Granũ iterum ipsum diuidi in partes octo visibiles Eximorum. s.

Ducentesimum quinquagesimum sextũ eximum, Grani. $\frac{i}{239}$

Centesimum vigesimum octauum eximum, Grani. $\frac{i}{128}$

Sexagesimumquartum eximum, Grani. $\frac{i}{64}$

Trigesimumsecundum eximum, Grani. $\frac{i}{32}$

Sextumdecimum eximum, Grani. $\frac{i}{16}$

Octauum eximum, Grani. $\frac{i}{8}$

Quartum eximum, Grani: ac

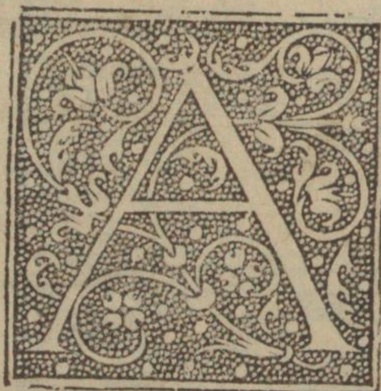
Semigranum.

Quoniam autem Aurum fuluum, ſeu (vt aiunt) finum, non mediocriter importat de Eximo in Eximum, tam reſpectu quantitatis, quàm perfectionis. Ideò vti de re non parum conducente, intelligentiæ oculos aperiant reliqui.

Conſtructio præciſi ponderis æquilancis.

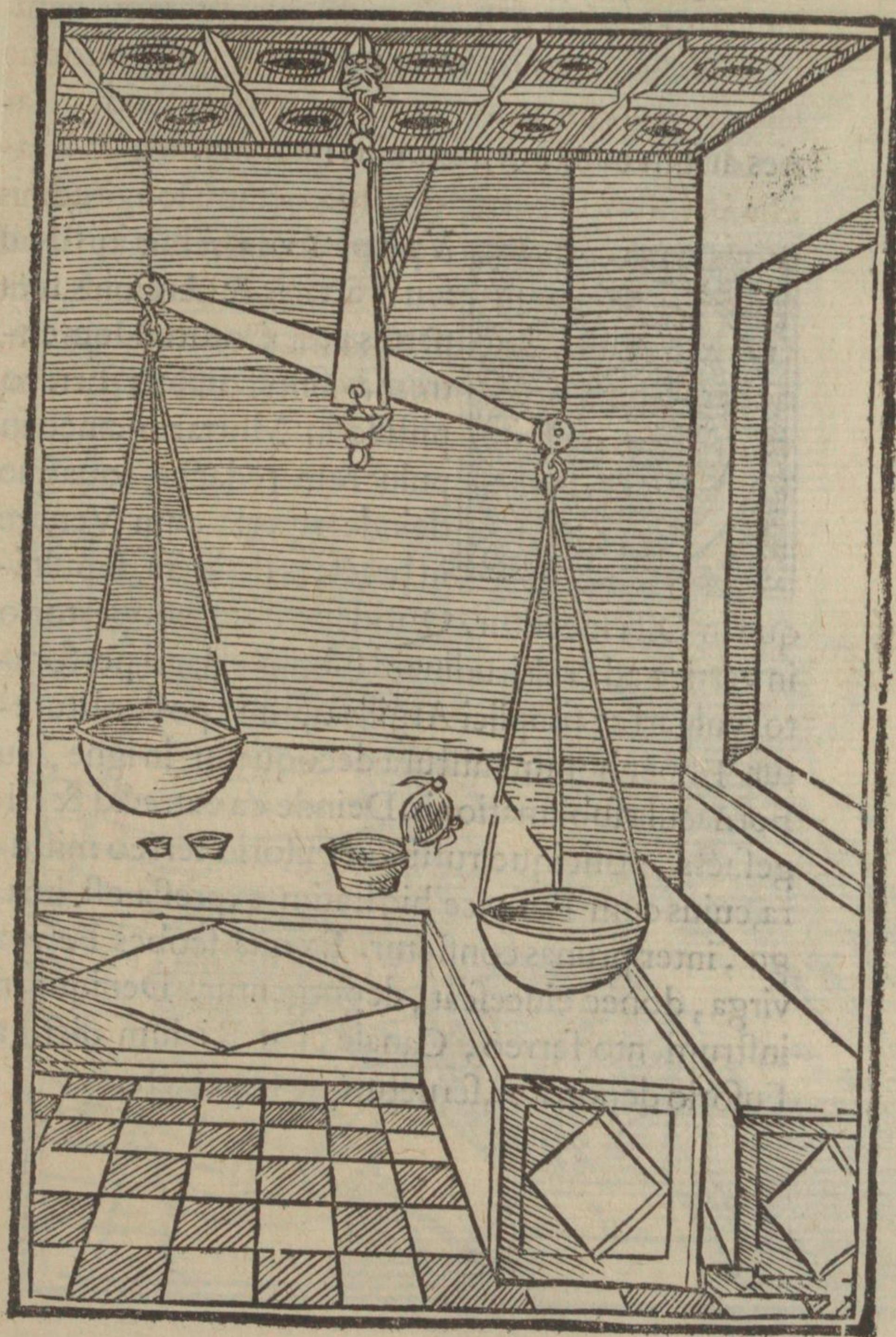
Caput octauum.

Equilancem, vel Bilancem è duobus lateribus, immo ab laterum æqualitate dictam, ex quadro perfecto, & ſemi conſtare dicimus. Fuſti eius longitudo tantum metitur, quanta eſt dimēſio vnius lateris quadri eiuſdem. Medii autem, extremorumque craſsitudo, ſeſquialteram habet proportionem, trium, ſcilicet, ad duo. Haſta verò lancis, ſeu inuiſibilis, à baſe ſuper axem, in me- Æquilancis dimenſio.

dio æqualiter distans ab extremis, in cacumen sursum erecta, pyramidis instar: a tribus in vnum desinens minutum, ad semiquadri quantitatem (nempe terdena & tria minuta) protēditur. Iuga quoque lancen vtrinque in axe complectens tantundem latitudinis, quantum inuisibilis ipsa continet, & Bracha in inferiori parte Iugæ sita, octauū longitudinis ipsius lancis sit. Fila rursum ab extremis fusti ad Conchas pendentia, cum ipsis vnà dimensionis sunt eiusdem, cuius latus est quadri. Conchæ demum, nonam lateris eiusdemmet quadri continet partem, vti in schemate hoc videre est.

RES PONDERO.

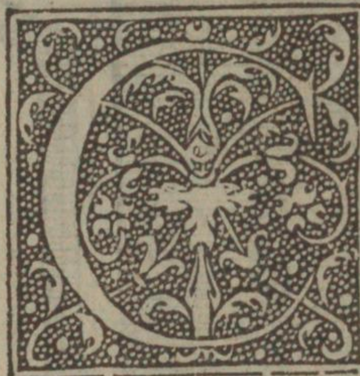

Deſcriptio variarum particularium operationum pro ampliori artis huius elucidatione.

Caput nonum.

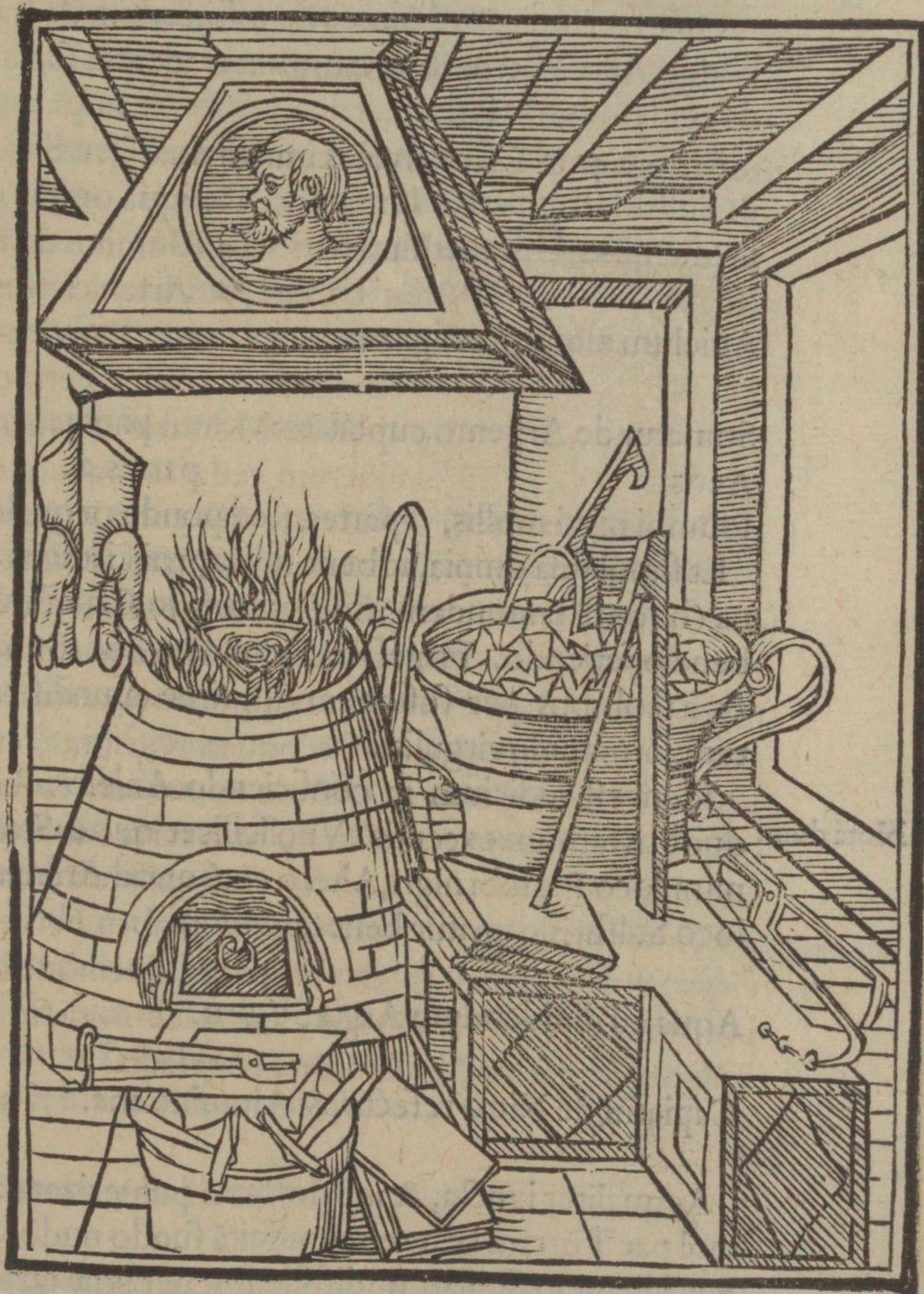
Aes arſum cum Fornacis eius imagine.

.G.

CVpri pars vna, Aluminis duæ ſeu Tartari, & Arſenici tres partes recipiantur. Duo extrema ſimul iuncta Ferreo piſtillo in Mortario æneo in puluerem redacta, aquaq́ue deinde aſperſa cum Venere in bracteas deducta, ſepultáque in Olla locentur. Quod ſuo cum coopertorio in vertice ad craſsitudinem ſubtilis calami perforato, vulgari ac ſimplici Argilla optime poſt obturetur. Et per horam miſtura decoquatur in igne, ſeu Fornacula ſublimationis. Deinde ea extracta & frigefacta, poſitáque rurſus in Fuſorio terreo miſtura, cuius cum Fornace hic ſtatim expreſſa eſt imago, inter prunas conflertur. Ex qua ſcobes Ferrea virga, donec eluceſcat, depurgentur. Denique in inſtrumento ferreo, Canale, ſeu Rielum dicto, a Fuſorio deponatur, ſeruetuŕque frigefacta.

FVNDO METALLA.

Aes vſtum.

Quæ facienda prædiximus de arſo, eadem de habendo Aere vſto miſtionem ipſius tradentes facienda cenſemus hac ſerie.

Aeris pars vna, Calcantis Romani duæ (ſeu Salis) & Sulfuris tres partes ſumantur. Reliqua omnia vt in præmiſsis, G. ſeruentur.

Anielum album, & nigrum.

Sumatur de Argento cupellato: pars. 1.
Aeris, partes. 2.
Plumbi nigri mollis, partes. 3. ad pondus æquale.

Et ſimul fuſa omnia, ac bene miſta proiiciãtur in ana (hoc eſt tantundem) Sulfuris tuſi in Crucibulo bene operiendo. Frigefactum tandem hoc totum, & à ſcobibus per fuſionem apprime mundificatum, ſeruetur in virgulis.

Idem eſt iudicium in conficiendo Anielo albo, Notá dum. duobus tantùm exceptis. Vno ſcilicet quod Stannum loco Plumbi nigri, Altero autẽ quod Arſenicũ loco Sulfuris, capiatur bene contuſum.

Aqua ad diuidendum Arg. ab Auro.

Capiatur de Nitro refecto, & Alumine ana.

Aequaliter iuncta, & in Mortario puluerizata ſimul par Tortam bene circumlinitã fundo nudo, & Recipientem ſigillatum, diſtillentur per ignẽ ad totam

tam

tam exhalationem ſpirituum, cum reſeruatione ſpiraculi in ſigillo ad opportunam occaſionem.

Diſcalcinetur hæc aqua diuiſionis per ignem etiã cum Charattis ſex Argenti puri pro vnaquaque libra aquæ prædictæ, & ſeruetur ad vſum.

Notandum eſt autem, quòd ana ſpiritus Aluminis vſti, ſeu Calcantis, ac Nitri refecti, videlicet libra vna de quolibet ſuper vnciam vnam cuiuſcunque metalli in tenuiſsimis bracteis deducti, ter reiterando, metallum conuertit in tranſparens oleum. Notandum .H.

Argenti, & Auri calcum.

Aeris partes tres cum tribus quartis ſumantur ad pondus. Et pars vna cum vno quarto Zelaminæ in valle Siriana repertæ in vico nomine Oneda. Vocatur hæc Zelamina aliter Tuthia alba, & eſt minera Bergomenſis. Sternantur ſtratim in Crucibulo, & per ignem continuæ fuſionis duodecim horarum fundentur cum Vitro, ac ſeruentur ad vſum, proiectæ primo in laminas à ſcobibus peroptime muudificatæ.

Eadem traditur diſpoſitio ſubminiſtrando Argenti calcum, hac tamen lege ſcilicet, quòd pars dimidia cum vno octauo Stanni, ſeu Aeris arſi, ſumatur loco Zelaminæ contra tres partes, & tres quartos (vt ſupra dictum eſt) Aeris. Notandum .F.

Argentum maceratum.

Sumatur Arg. in tenues bracteas tuſum, & in Olla

non

non vitreata cum vna Sulfuris tuſi in Fornace ardeat per dies . 18 . per ternos ſuperaddendo de nouo Sulfure . deinde cum partibus.6.Argenti. viui, aliquantuium ſimul calefacti, maceretur diutina tritu ratione in Porfido . Abluatur aqua & bene diſiccatũ ſeruetur in nitidiſsimo Vaſe vitreo, ſeu vitreato.

Aurum maceratum.

Bracteæ Auri fului ad tenuitatem ductæ fortiter ignitæ cum partibus ſex Argenti . viui, macerentur vnà . Lota demum macera cum aqua, & bene deſiccata ſeruetur ad vſum, ſicut dictum eſt ſupra de Argento.

Bullimentum pro Argento.

Sumantur de Aqua cæleſti . lib . 10 . de Tartaro albo tuſo . lib . 1 . cum tribus vnciis

Et opera ipſa argentea nigrificata ad ignem, in Vaſe æneo poſita, omnia ſimul bulliant, quoad niuis inſtar albeſcant. Tunc extracta bruſtientur ad aquam frigidam, limpidámque . Tandem Tripolo eburnita ſeruentur.

Bulimentum pro Auro.

De Lotio hominis.lib.10.ſumantur.
Sulfuris unciarum quinque,
Tartari.10.

Miſce

Misceantur omnia tusa in Vase æneo. Et in hoc opera aurea, igne primum calefacta, imposita bulliant, donec crocea reddantur vt Auripigmentum Reliqua ad præmissum ordinem de Argento omnia rite seruentur.

Notandum est autem, quod pars vna Floris æris cum ana Calcantis romani, & partibus duabus Nitri cum ana Salis armoniaci bullita omnia simul cũ dicto Lotio vt dictum est, coloren Auri viuacissimũ dant Auro, vltra Charattos. 18. Notandum

Idem est iudicium redactis in bitumen prædictis simplicibus, cum acerrimo Aceto, Flore æris, scilicet, Calcante romano, Nitro, & Sale armoniaco, per modum recoctionis. Notandum

Calx Argenti

Procedatur vt dictum est supra. F. Sumatur Arg. in tenues bracteas tusum: & cætera.

Calx Ferri, & omniũ aliorum metallorũ durorum.

Bracteis, seu laminis cuiuscunque metalli duri in fornacula cæmentationis per dies. 22. ardentibus, cũ duabus partibus Calcantis romani, & tribus Sulfuris triti vel sine alia mistura fit Calx metallica impalpabilis.

Cerussa, Minium & Zalolinum.

Laminæ Plumbi nigri mollis in terreo vase in ter-

ma fundo ad quatuor tantùm digitos vitreato cum multo acerrimo Aceto, ita suspendãtur ut continuè perduos & viginti dies Aceti vapore tangãtur. Quo corrupta tandem Plumbi nigri essentia, & in puluerem album redacta, Cerussa nuncupatur. Hæc autem Cerussa, siue residentia Plumbi nigri, vt supra, vsti, tenuißime, cum aqua, triti, posităque in Capellis terreis sparsis, ac longis ad cubitum, non lutatis quidem, veruntamen opertis in Furno, ita locatis, vt ignis tantummodo fundum eorum ascendens percutiat, sed non per reuerberationem, vratur per horas. 48. Interim autem sæpius Ferreo instrumento agitata residentia quoadusque in rubeum transmutetur colorem, tunc pariter mutatio nomine non Cerussa, sed Minium appellatur. Hoc rursus trituratum, cum albo Aceto, & ad vmbram desiccatum, in citrinum vertitur colorem, quod est Zololinum.

Cinnabaris constructio.

Argenti viui pars. 1.

Sulfuris, igne lento carbonum liquefacti, pars vna & semis.

Misceantur in Vase æneo patulo Ferreo instrumento haud quaquan ligneo. Durata autem frigore hæc mistura, & pinsita, reponatur in Vas uitreum idoneum oprime lutarum, locatúmque in Furno sublimationis, fundo detecto, ac loco aeri peruio per horas. 14. remisso igni, mundando oleositatem Ferro quoad transierit per collum Vasis. Deinde

per

per tantundem temporis igne intenſo Vaſe laminis ferreis operto fixetur. Vbi tãdem vas refrigeratum fuerit, rumpatur, ſeruato Cinnabari.

Conſolidatiuum Cinericii.

Argilla deuſta, & tenuiter tuſa pars vna capiatur ad menſuram. Cineres lixiuo demiſsi, & mortificati, deſiccatíque partes duæ. Deinde ſimul ambo cribrata, pariter ſeruentur,

Cupella, & Fornax eiuſdem.

Sumatur pulueris Argillæ crudæ pars vna ad menſuram.

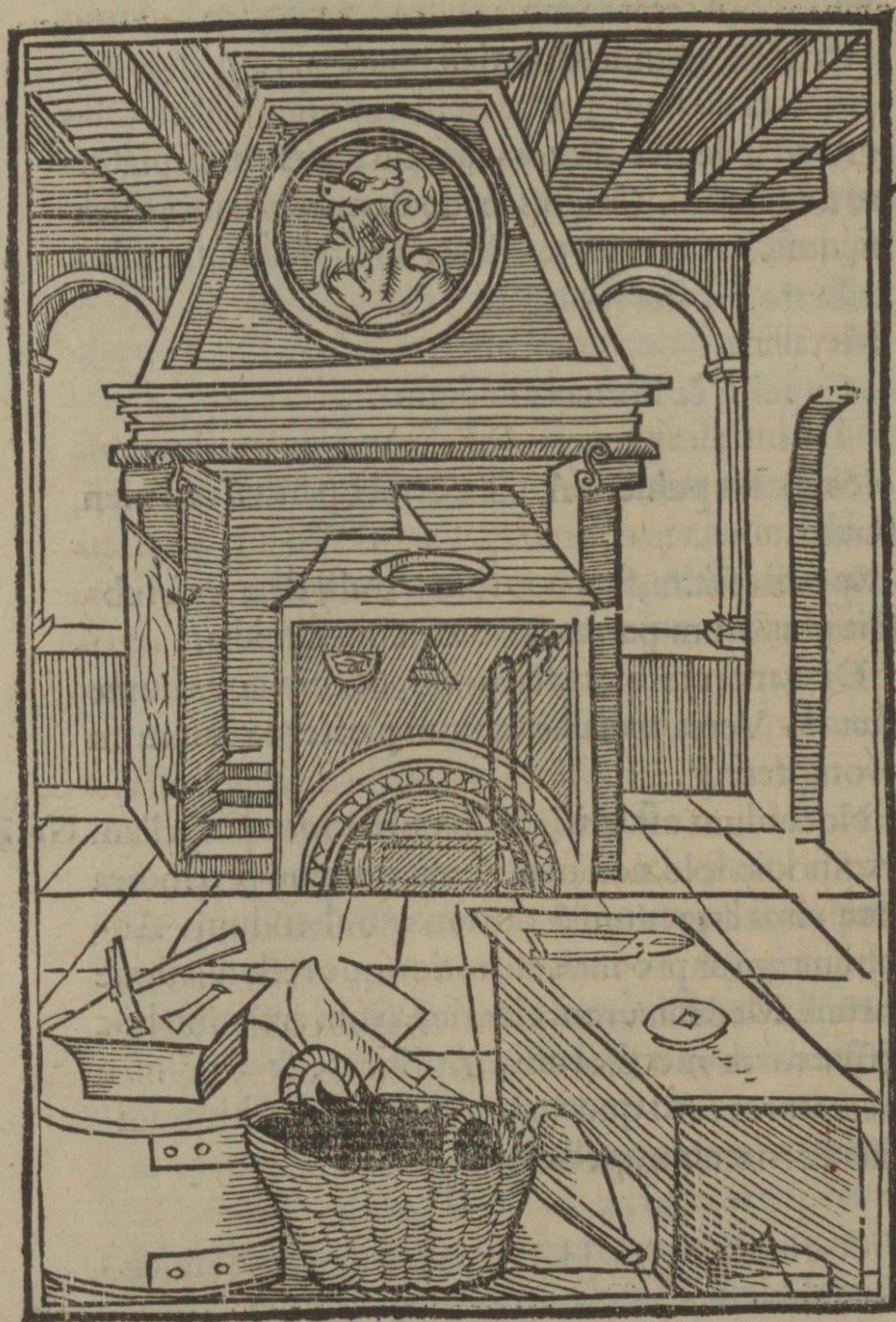
Spodii oſsium, ſiue cornuũ caſtraſti deuſtorũ ſubtiliter tuſorum partes quatuor cum dimidia.

Diligenter cribrata ſeruentur, & cum aqua humectata in Verra metallica totum pariter excuſum impromptentur.

Notandum eſt autẽ, quòd qui format Cupellam ex Spodio ſolo non bene ſentit omnino pro mercatore circa argentum & aurum extrahendum. Aduertant igitur pro maiori, tutioríque redundatione metalli, & ad minorem eius defectum arcanum hoc Affinatores metallorum, Aurifices, & Cudimiæ mercatores. Ad quorum noticiam ſimul hic tradimus Fornacem cupellationis. Notãdum.

PORTIO

EVNDO SVBTILIATA.

Flos æris.

Corporentur in lib.640. Terræ viridis ſolutæ in lib.240. Aceti acerrimi, cũ lib.26. vnciiſq;.8. Armoniaci, lib.160. Aeris ſoluti in lib.320. Aquę diuiſióis.

Omnia autem probè miſta, poſitaque in Ollis groſsis ſparſis non vitreatis ſuperaddendo ſtringantur. Deinde in ſacculis de corio optimè denſis ſeruentur.

Metallina.

De infraſcriptorum ſimplicium pulueribus, videlicet Realgalli, vel Auripigmenti, ſiue Arſenici, Calcis albæ viuæ recentis, Tartari albi ana ad pondus ſumatur. Albuminis autem oui gallinę pars media plus, cum quo pulueres ipſi per ſetatium optimè coopertum prius ſimul commiſti incorporentur. Bitumen autem huiuſmodi deinde idonea in Botia detecta impoſitum per horas.12. igne aſcenſorio ſublimetur. Vaſis tamen fundum ad medium vſque luto ex lana, ſeu tomento, & argilla partibus duabus ſcilicet argillæ, & vna tomenti confecto ſit oblinitum, & os pariter bombice, vel ſtupa obturatum, Metallinam tandem reperies collo Vaſis argenteo colore adhærentem. Lutum tomenti.

Oleum omnium metallorum.

Videatur (vt ſupra, H.) Aqua ad diuidendum, circa finem.

Purpurina argentea, & aurea.

Miſtura Arg. viui, Marcheſitæ, vel Stanni, Arſenici, & Salis armoniaci ana, poſita in Botia vitri, ſi decoquatur per horas. 321. ad ignem, colorabitur argenteo colore. Verùm ſi loco Arſenici ſumatur Sulfur citrinum in pane nitido, aureo colore tingetur, & tunc dicetur aurea Purpurina.

Aduertendum. eſt Nota.

Refinatio Chryſocollæ.

Refiltratæ in libris ducentis ſeptuaginta Aquæ cæleſtis, libræ nonaginta Paſtæ, ſeu Lapis, Chryſocollæ, cum libris decem Aluminis, & Aluminis fecis libris octo cum quatuor vnciis vniuſmet ponderis, in Vaſe æneo per lentam, continuámque ignis exhalationem tantùm liquentur vt aqua. Deinde per optimam operturam pannorum laneorum ne ſpiret, neue vllatenus ſpirare poſsit, Vas refrigeratum per dies tres ſtabili in loco locetur. Reuulſus autem Borax in ſpondilibus vaſis agglutinatus (habita primùm per inclinationem optima aquæ euacuatione) ablutúſque frigida, & bene deſiccatus ad Solẽ, nitidus, vnctus Oleo lini crudo, ponderatúſque, in Vaſe nitido ſeruetur.

Solidatura tertia pro Arg. & Auro.

Partes tres Argenti pro Argento, vel Auri pro Auro. Et pars vna Aeris arſi pro Argento, vel Argẽti pro Auro ſumptæ (facta nihilominus miſtione

primum

primum optima in fuſorio ad ignem fuſionis) ſeruentur laminæ.

Specula metallica frangibilia.

Miſtis per refuſionẽ manicæ partibus tribus æris, & pars vna Stanni tantum, proiiciantur laminæ ad planam, & pontellum in petra columbina altera alteri imminente. Miſto nihilominus primùm ad ignẽ venti fuſo. Deinde laminæ ad menſuram æquentur à ſuperfluis cum gladio, & planentur Smerillo medio, ac tenui ad ſiccum perlongum, ac tranſuerſum, primo ſuper lignaculis ex tabula huiuſmodi agglutinatis cum Gypſo crudo, & aqua ſuper tabulam. Poſtea luſtrentur ſuper panno lineo rudi. vel corio à parte domeſtica, Sponthía, vel Tripolo, & Cerufſa, aut Calce ſtanni, aſperſæ tamen prius oleo. Deinde palmis manuum ſiccatis terſæ, nitidatæ, & capſatæ ſeruentur. .I.

Specula non frangibilia.

Specula infrãgibilia cuiuſuis dimenſionis ob malleationem in reliquo (vt proximè ſupradictum eſt, I.) rite fiant, præter quàm ſubiecta eſſentia, quę tantum conſtat de ſolo Arg. cupellato

Spodium de oſsibus.

Oſſa tibiarum boum deuſta ad ignem continuum in fornacula cæmentationis per horas. 2. Spodium vocatur de oſsibus.

Sublimatum.

Sumptis de Nitro mollito lib.50.

De Sale.
De Alumine,ſeu
Vitriolo vſto. | mollitis.

Et de Arg.viuo ana lib.100.

Omnibus ſimul iunctis, Arg. viuo tamen prius in aqua ad diuidendum quantum ſufficiat in Vaſe ligneo mortificato, Miſtura huiuſmodi in Vaſe vitreo(cum Alembich)aperto per horas.24. ad lentum ignem lignorum per Gineres ſublimetur, ſeruetúrque diligenter.

Notādum. Notandum nihilominus non poni de miſto pro quolibet Vaſe pluſquam. 87. Inſuper aquæ vltimo ſtillatæ valent ad alias quoque mortificationes:ideo ſeruentur.

Terra ad deargentandum metallum, & inaurandum.

Solutum igne argentum de cupella. quòd.1.in vnciam vnam aquæ diuiſionis,iūgatur cum puluere ſalis,& Tartari albiana vnciarum ſex.

Sícq; in Vaſe vitreato cū ſpatula lignea(non autē metallica)miſta ſeruetur terra calore denſata.

Notādum. Notandum eſt etiam talem ordinem penitus ſeruandum eſſe in conficienda terra pro inaurando: quæ ab aqua diuiſionis,& argento ſecluſa madefiat oleo auri,quòd.1.(Auri ſcilicet ſoluti)pro qualibet libra prædictorum puluerum.

Tuciæ

Tuciæ constructio.

Sumantur de antimonio libr. 96.

De Calce silicis libr. 48. De alumine catino libr. 24. De ære arso libr. 1. cum vnciis quatuor. De plumbo: & Stanno simul calcinatis libr. 8. videlicet pro vna qualibet parte plumbi, duæ partes Stanni. .K.

Hæc omnia simul corporentur cum aqua, triturentúrque in Pila figuli. Mistura deinde hinc exempta, & in plano furfuribus strato adinstar placentæ desiccata in igne carbonum per horam coquatur, postea pinsetur, trituretur, ac taminetur. De puluere autem eius tenuiori fiat bitumen cum Albumine ouorum, & idem Cannis ferri inuolutum, & inspersum grosiiori puluere eiusdem, atque sic in vmbra siccatum per ignem reuerberationis recoquatur iterum per horam.

Vbi autem nimium nigresceret: Cannæ vt supra bituminatæ candentes sæpius extinguantur in aqua Calcis plumbi & Stanni, vt supra dictū est. K. Notādum.

Singularia præmissa cur posita sint.
Caput decimum.

Ingularia hęc (nempe) aqua diuisionis, refinatio chrysocollæ, æs arsum, vstum, & reliqua particularia supradicta non sit qui arbitretur temere posita, tanquam à principali negocio aliena, vel vt omnino superflua. Non enim fru-

ſtra, immo necesſaria ceu per gradus quoſdam ad perfectionem huius magiſterij purificationis Auri (ſcilicet) quod præcipue intendimus (vt cuique in his oculato palàm eſt) poſita ſunt. Nam ſicut arbor ex floribus feracem, vberemque fructuum meſſem indicat, & vbi non affuerit ignis vſquam fumus exhalat, ſic huiuſmodi exercitaméta cum inſignia ſint, ac certitudo efficaciæ & veritatis pręmiſſorum, tum ſcopus quo huius artis pſeudoprofeſſores (Alchímiſtæ vulgo dicti) impingentes fracti protinus, & confuſi reuelentur, patefactáque eorum fraude, & falſitate de medio ſublata, ſimplices tuti, & cautiores reddantur.

PORTIO SECVNDA.

Præfatio portionis ſecundæ. Caput primum.

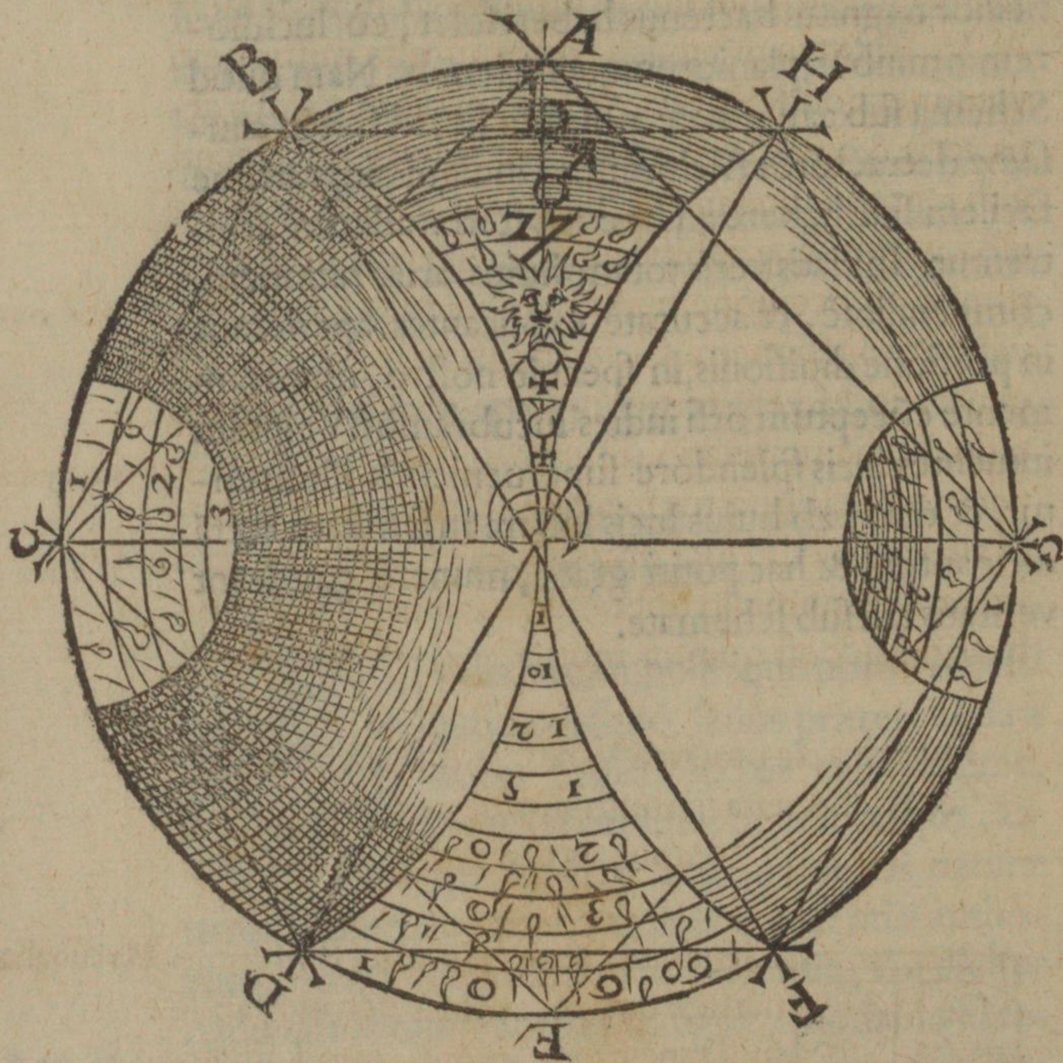
RVdis hæc, impolitáque noſtra inueſtigatio conſultò ſatius prætereunda à nobis fuiſſet, lector candidiſsime, quàm vt ſublimis huiuſmodi ars, atque ſpectanda ſuæ genitricis naturæ æmula (præcipuè contra ipſiuſmet ſcientiæ authorum decreta vulgationem prohibentia, vbi dicitur nefas eſſe arcana reuelare indignis) quodam vel tenui ſuſurro mortalibus patefieret. Cum tamen nobis perſuaſiſſemus omnipotentis naturę vim ſupremo numine ſapientiæ filij inſpiratam (tametſi pleroſque mortalium lateat) ex Dei munere cognouiſſe,

Ray. in aper. c. 2. ars igitur.

uiſſe, nefas, & ab humano officio eandem in tenebris perpetuo clauſam tenere, prorſus alienum duximus, præſertim cum nihil præſtantius, nihil in humanis vtilius reperiri poſsit, vel excogitari, ſi modo Sophis lõge ſupra hæc caduca & fluxa eleuatis, fuerit reuelata. Cęterum quo res ipſa obſcurior, ac difficilior cognitu hactenus haberi ſolet, eò lucidiorem omnibus, planioremq; efficiemus. Nam quòd Schema ſub ænygmate poſitum ſit, id fuit in cauſa, ne detractores Alchímiſtæ, indigni, ingratiq́ue facilem ſeſe habere ad hæc myſteria aditum arbitrentur. Initiatis vero totam huius artis rationem, compendioſè, & accuratè explicantes aperiemus in portione diuiſionis, in ſpeculo noſtro, quod iam mente cõceptum orſi indies lucubramus. Vt ipſum intuentes lucis ſplendore ſuperuenientis illuſtrentur, & deuij ab huius lucis iubare in ſemitam rectã dirigantur, & hac potiti gratia, munere gaudeant veritatis tali ſub ſchemate.

PORTIO

APERIO LIBRVM ET SEPTEM SIGNACVLA.

Schematis Voarchadimici expoſitio.
Caput ſecundum.

Iſionem acceptam à domino æterno omnipotẽti palàm fieri(indignis) nõ debere in arcanis arcanorum legitur, propterea quod omnino metuendus ſit dominus. Literas tamen. A. V. E. (vt in præmiſsis) dicimus eſſe miſtionem vniuſmet ponderis olei vitri, materiæq́ue primæ artis, aëris, & ignis, lucis maioris & minoris, ac argenti viui ſepties mundati per ſublimationem cum arena alba, inſimulq́ue rubificatam. C. verò primum motum, id eſt occiſionem, corruptionem, calcinationẽ, vel putrefactionem. G. ſecundus motus eſt, & eſt generatio. H. vero tertius motus, videlicet augmentatio. D. dicitur fixatio, diminutio, diſiunctio, vel ſeparatio, & eſt quartus motus. F. &. B. ſunt elementa alterantia cum loci mutatione, quæ dicũtur ignis mutatio: Pauimenti operatio, terminatioq́ue rubificationis, & eſt quintus motus.

Ray. in codi. c. 4. Cum igitur.

Synonyma.

Synonyma.

Theorica, ac practica Voarchadúmicæ artis, & eius ſchemata in multiplicatione tincturę.
Caput tertium.

Erminatio recipientium eſt mutatio naturarum receptorũ per ineffabilẽ miſtionẽ calidi(.i. ignis, quod eſt aurum fuluum, cum frigido. i. Arg. viuo nõ vulgari, quod eſt Arg. viuum per ignem & arenam albam ſepties mundatum, vt dictũ

Mecúbalim

est ab Arg. viuo, humidi, id est, Aer: quod est Arg. purum, cum Auro fuluo, Argentóque viuo vt supra, in simul rubificatis, cum sicco, id est, oleo vitri) dispositione perpetua. Hæc perpetua dispositio, est materia metallorum: Materiáque prima artis (id est vitrum inanihilabile: quod est oleum dictum: medium retinentem Arg. viui, Aurum albificantem) vt ait Maria. Et ista aqua grauis est, quæ mercurialis dicitur: vt omnes asserunt. Et Arg. viuum sapientũ (id est Argentum viuum, vt dictum est, mundatum ab Argento viuo) de quo dicit Hermes: Custodite hoc Argentum viuum coagulatum (id est mundatum) quod est in intimis thalamis: in quibus coagulatum est. Ipsum enim est Azoch: & est secretum Scóliæ: & dicitur terra residua. Qui igitur verba audit, ipse inquirat. Sed testamur per illum qui malè perpetrantem iustificat: & nullum recte agentem condemnat: nos iam detexisse quicquid ante cælauimus in hac sapientia: & maximũ arcanum scientiam, & intellectum habentibus patefecisse. Qui vult ergo proficere in hac sapientia, oportet eum istam admirabilem Electionem (mũdationem, mistionem, triturationem, & calcinationem, Argenti, Auri, Argentíque viui, & olei vitri) seu arcanũ maximũ cõponere, & posteà ipsum mutare de natura in naturã: Luca sic dicente in turba, pluribus rebus non indigetis: sed vna tantum. Et ista res vna, in vnoquoq; gradu operum nostrorum in aliam conuertitur naturam. Idem testatur & Géber cum dicit: Ars talis non consistit in pluralitate rerum. Est enim materia vna (id est metallorum) in qua magisterium

Electio.

Nota tamẽ q̃d est altera materia prima artis.

gisteriumnostrum consistit:cui non addimus rem extraneam aliquã,nec minuimus: nisi quòd in præparatione eius superflua remouemus. In vna ergo re consistit totum magisterium istud, vt nos recte censemus,in oleo vitri scilicet,& Arg.viuo mundo, animato,rubificatoq;. Et hoc expressè dicit Alphidius filio suo:Scito fili, quòd est materia(& materia prima artis)quæ est radix,de qua omnes sapientes tractauerunt(oleum vitri,&) Arg,viuum est. Et est quoddam Arg.viuum albi coloris: & plusquã speculum splendens.Item fertur in turba. Initium totius operationis est Albedo, id est, Arg. viuum mundum animatum,cui rubor succedit. Notãdum.

Notabis ergo,quòd Acetum,Aequatũ,Albedo, Album plumbũ,Aqua benedicta,metallico, sicca, talchi,viua,viscosa,uitæ,vrinæ puerorum, Argentum viuum animatum, coagulatum, Argyriónzoticón,arsenicum,auripigmentum, azoch, cambar, caspa chaià,ches seph chai,compar,corsaturni, december: E,Euphrates, fauonius, phlegma, Gumma alba,inimicus,insipidus.lubricum, materia vna, metollorum,medicina vna,menstruum,mercurius, occidens,ouum,puer,salsus, sèdena, senectus, serinech,seth,sinistra,socius,sperma metallorum,sublimatum,succus.téuos,uentus,vespera,vigintiunũ vnctus,vultur,zibách,& ziuá, idem significant. Et id genus multa,quæ hic prolixitatis vitandæ gratia omittimus. Notandũ. ✠

In compositione autem huius admirabilis mistionis,seu maximi arcani,oportet nos sequi naturam. Nam (vt ait Géber) Natura per se agit. Nos

ergo

ergo oportet tria ſcire, videlicet quid ſit natura, quot ſint naturæ, & qualiter natura operetur in metallis productis.

Natura q͂d. Secundũ autem Ariſtotelem (ſecundo Phyſicæ auſcultationis) natura ſic diffinitur: natura eſt principium, & cauſa mouẽdi, & quieſcendi in illo, in quo eſt primo, & per ſe, & non ſecundum accidens.

Quotuplex Author autẽ perfecti magiſterij ait: naturæ (ſiue tu dicere mauis: qualitates) ſunt quatuor, videlicet caliditas & ſiccitas, vt in igne. Caliditas & humiditas, vti in aere. Humiditas & frigiditas, vt in aqua. Fgriditas & ſiccitas, vt in terra. Omnes autem iſtæ cõplexiones inæquales ſunt: nec eſt vlla iſtarũ quã qu ærimus. Nam nos quærimus æquale, de quo dicit Ioãnicius: quòd æqualis mixtio eſt vna, quando cum moderatione, incolume dicitur corpus.

Moderatio Notabis ergo, ꝙ dicit cum moderatione, ſcilicet prædictarũ naturarũ, ſeu qualitatum, videlicet caliditatis, humiditatis, frigiditatis, & ſiccitatis. Nã quãdo aliqua iſtarum naturarũ aliam nõ excedit: tunc dicitur corpus temperatum & æquale, quia tantum eſt de vna quantũ de alia ſecundũ debitam proportionem qualitatum ad eſſe metalli requiſitarum.

Synonyma Item notabis, quòd Incolume dicitur ſanum, remotum, calcinatum, ſeparatum, purificatum, diſpo-

Clauis pría. Mundatio. ſitum, ſiccum, vel mundum ab omni cauſa corruptionis. Et (ſecundum Géberum) ſtannũ eſt plumbum album puriſsimum: & eſt in eo æqualitas fixionis, vel ſpiſsitudinis duorum componentium Arg. viui, ſcilicet & ſulfuris (metallici) non autem æqualitas, quantum in mixtione (, id eſt, quantitate) Arg. viui.

viui. Item Hermes inquit, fili, ſapientum metalla ſunt ſex(non enim Arg. viuum eſt metallum, ſed materia(vt infra, Notabis Embryon, L. & cætera) metallorum, quorum primus eſt. Sol eorum optimus rex & caput, quod nec terra corrũpit, nec res comburens comburit, nec aqua(colorificans, viridis, aut diuidens) mortificat, vel deuorat, eo quòd ſubſtantia eius eſt terminata, & natura directa in caliditate, humiditate, frigiditate, & ſiccitate. Nec in eo quid ſuperfluum eſt, vel diminutum. Et ideo ſapientes prætulerunt ipſum, & magnificauerunt, & dixerũt, quòd ſic ſe habet Sol in metallis, quemadmodum Sol in ſtellis. Suo enim lumine & ſplẽdore omnia vegetabilia germinant, & omnes fructus perficiuntur nutu Dei. Quid plura ſi ad hoc peruenire poſsimus? Habemus proportionatum ferè totum iuxta Socratẽ dicentẽ: Iam ergo albi plumbi diſpoſitionem vobis demonſtraui, quo genito nihil aliud eſt quã opus mulierum, & ludus puerorum.

Cognito igitur quid ſit natura per Philoſophũ, & quotuplex per authorem perfecti magiſterij, aliorumq́ue ſapientum ſententiã, reſtat videre quomodò operetur natura.

Operatur autem natura multifariam: ſed potiſsimùm per mixtionem, quã ſapientes variis appellarũt vocabulis, ſcilicet, Ingreſsionẽ, ſummerſionem, coniunctionem, connexionem, complexionem, cõpoſitionem, & mixtionem: idem ſignificantibus. Nihil enim ingreditur, ſummergitur, coniungitur, connectitur, complectitur, componitur, quã quod miſcetur. Videamus ergo quid ſit mixtio (Clauis enim

Natura quomodo operetur. Synonyma

Clauis secũ enim secunda est) quia ipsa cognita per diffinitionem omnia alia cognoscantur.

Mixtio, & quid. Secundum autem Philosophum (primo de generatione) mixtio est miscibilium alteratorum per minima coniunctorum vnio.

Miscibiliũ. Notabis Miscibilium, id est elementorum. Nam ipsa sunt prima principia vniuscuiusq; mixti. Sed ipsius mixti manifestam, occultámue scire non possumus naturam: nisi sciamus ipsa elementa cõmiscere seu componere. Vnde Hermes dicit: Intellige fili quatuor elementorum scientiam, quæ suis posita sunt rationibus in sua abscondita apparitione. Eorũ enim abscondita apparitio nequaquam exponitur, nisi componãtur, eo quod non perficiuntur donec suis coloribus colorentur.

Minimum. Notabis etiã per minima, id est per indiuisibilia, Nam si quid posset diuidi iam non esset minimum, ex quo diuiso partes eò minores proueniunt: cum omnis pars minor sit suo toto. Apparet ergo, quòd per minima, id est per indiuisibilia fit mixtio elemẽtorum. Et quòd elementũ sit minimum metallorũ componentium patet: per diffinitionem eius, Elementum enim minima particula est metalli.

Eleméti diffinitio. Ad hoc autẽ, vt miscibilia misceantur, requiritur præuia dispositio: quæ nõ fit nisi per motum in omni actione, nedum in mixtione necessarium. Motus autem (vel mutatio) dicitur (secundum Aristotelem in Categoriis) sexcuplex, scilicet, corruptio, generatio, augmentatio, diminutio, quam fixationem vocamus: alteratio, & loci mutatio. Sed aliis in præsentiarum omisis, Corruptionem tantum eligamus,

Motus primus: Clauis iii. & primũ punctum. Corruptio.

eligamus:nec eam quidem omni exparte.Nam multas ſub ſe ſpecies habet. Sed ex his vnam (quæ putrefactio dicitur) ad propoſitum facientem diſcutiemus.

Natura enim quæ nunquam otiatur, omnifario motu operando vtitur:in primis autem omnium corruptione. Corruptio verò hic & putrefactio æquipollent ſignificato. De hac itaque in allegoria ſua hermes, ſic inquit, Scitote quòd artificij origo eſt caput Corui: qui in nigredine noctis, & in claritate diei ſine alis volat: & amaritudine noſtra in ſuo ſanguine exeunte coloratio accipitur:& mera aqua à ſuo dorſo.Nõ eſt ergo aliud caput Corui, niſi nigredo noctis, quia ſicut iſta ſunt nigra & obſcura reſpectu diei, ſic ſpiritus iſte putrefactus reſpectu ſpiritus mundi, qui ex putrefectione oritur, & per noſtrum artificium extrahitur.

Sed cuius coloris debet eſſe ſpiritus iſte mundus? Quæſtio
Profectò albi.Vnde Hermes,Scitote rumorum inquiſitores,& ſapientiæ filij,quòd Vultur ſupra montem extenſum in cacumine voce magna clamat inquiens: Ego ſum Album nigri, & citrinum albi,& rubeum citrini,veridicus ſum certè,& non mẽtior. Solutio.

Notabis ergo album nigri.Nam ipſum album ex nigro extrahimus. Item alphidius: Argentum autem viuum,quod ab eo ſcilicet cortice nigro extrahitur, eſt humidum album à corticibus mundum, ne opus pereat.

Viſo ergo quòd primus motus naturæ eſt corrũpere,videndum eſt qualiter fiat.Et vt perfectè ſciamus facere:oportet nos habere cognitionem principiorum Album nigri.

cipiorum

Principia duo. cipiorum tam naturalium, quàm artificialium. Nam qui principia ignorant, finem non inueniunt.

Primum. Primum ergo principium naturale, vt prædictũ eſt, dicimus Arg. viuum, cum arena alba per ignem ab Arg. viuo ſepties mundatum, coagulatúmque, ac materialia ignis, & aëris, ſub nomine Antybar, Marthek, Stagno, vel Riſoó (quod Græcè Thélima dicitur, & Hebraicè Reçón) poſitum in literis & numeris notatis (vt hic infra, & ſuprà) per lineam perpendicularem inchoando à penultima ſurſum aſcendendo, & in vltimam terminando.

E. 5. Lux maior.
H. 8. Coagulum.
T. 19. Ignis, id eſt, Lux maior.
.C. R. 17. Aer, id eſt, Lux minor.
A. 1. Lux minor, Inſertio reſpődentiæ Charattorum. xiij. g. q;. iij. ſeu. xxiij. g. q;. ij. cum. $\frac{1}{2}$.
M. 12. Hyle.
K. 10. Aqua permanens.

72.

A. 1. Materia prima artis.
B. 2. Lux minor, Inſertio reſpondẽtiæ Charattorum. xv. g. q;. iij. & vltra, ſeu. xxiij. g. q;. ij. &. $\frac{1}{2}$. in circa.
Y. 22. Lux maior.
H. 8. Aqua permanens.
T. 19. Ignis, id eſt, Lux maior.
N. 13. Gemma.

A. I. Cera.
R. 17. Aer,id eſt,Lux minor.

72.

Secundum eſt Calor .i. Ignis alienus, quod eſt inſtrumentum mouens ipſam Materiam miſtam ad putrefaciendum: & non aliud agens in mundo. Vnde inquit Alphidius: Scito fili,quod ſubſtantia agẽs in hoc toto mundo eſt vnum, ſcilicet calor. Calore enim ſublato nullus omnino motus eſt. Motus autem eſt actus.Ideo diſpoſitionis & totius operis artifex,calor eſt ignis. Secũdum.

Sed cum multi ſint gradus calorũ,ſiue ignis,videamus quid ſit:& in quo gradu.

Et certè ignis,ſiue calor eſt ignis intentiſsimus,ſic teſtante Maria: Menſura ignis tui,id eſt alieni, eſto ſicut Solis diebus támuç:à v.i. Noch ach ros, quod eſt caput zenit. Et vocatur fimus equinus: ſed non eſt(ſcilicet per contrariũ)vt inquit Alphidius:Igne, id eſt alieno, coquitur quod tibi oſtendam. Et eſt calidus & ſiccus in quarto, cuius proprietas eſt augmentare ſiccitatem: condenſando humiditatem. Nam ſicut ignis fimi augmentat calidum & humidum propter ſuam caliditatem & humiditatem qui perhibetur:ita fortitudo ignis calidi & ſicci ſiccitatem. Et diſponit naturã humidam,in ſiccam terminando.Huic autem non aſsimilatur alius in mundo, niſi naturalis,qui eſt ignis ſolis in viſceribus terræ. Ignis alienus.

Viſis igitur principiis naturalibus, videamus artificialia.

Principia

Principia artificialia.

Principia Artificialia ſunt duo principalia inſtrumenta: in quibus perficitur iſta putrefrctio. Et primum eſt lapideum Carahà, ſecundum eſt lapideum áludel (id eſt venter equi) in quo debet poni materia miſta. De quo Vincentius dicit: Solutionum corporum & ſpirituum inſtumenta ſunt multa: vnum tamen dicitur Venter equi. Et fit duobus vaſis: quorum alter eſt lapideum áludel: & in ipſo materia miſta ponitur, ſtátque in fornace, & ſubtus nutrtitur ignis vt buliat. Auicena dicit, quòd iſtæ diſpoſitiones non poſſunt fieri niſi in vaſe duplici cognito, quod vas eſt venter equi ſupra nominatum.

Item cum diffinitio ſit omnino quid eſt eſſe rei ſignificãs: videamus quid ſit putrefactio ipſius (ſcilicet) materiæ miſtæ, vt melius eam cognoſcamus.

Putrefactio quid. Secũda diffinitio putrefactionis.

Secundum autem Ioannicium putrefactio eſt corruptio ſubſtantiæ miſtæ materiæ ex vaporum retentione. In noſtro autem propoſito, ſi vapores diſpergantur per aërem ipſum: non putrefit, neque corrumpitur ipſa ſubſtantia miſta materiæ. Quare debet áludel ſic adaptari in obice: ne reſpirare poſſit. Vel poteſt aliter ſic diffiniri. Putrefactio eſt ſubſtantialis humiditatis corruptio: ex indigentia caloris naturalis: ſuperabundante calore alieno artificiali exterius agente.

Calore alieno. Quæſtio. Solutio.

Notabis calore alieno ſuper abundante. Nam ipſe calor alienus eſt inſtrumentum agens: ſeu perficiens corruptione humida.

Sed ſi quæratur, per quem modum facit hanc corruptionem calor? Reſpondemus, calor calefacit miſtum ſibi applicatum: & calefaciendo facit euaporare

porare humiditatẽ:qua omnes partes ſiccæ continuabantur,& faciebant vnũ mixtum continuum,& vnam rem. Et ita calor corrumpit,& putrefacit ipſam rem:quia mixtum quod prius ratione humidi erat continuum, ratione eiuſdem exhalati efficitur diſcontinuum,& amplius non perſiſtit in ſubſtantia mixti,ſicut videtur in ligno in igne poſito. Nam fortitudo caloris ipſius ignis facit euaporare à ligno aquam,& oleum, mediantibus quibus lignum primo erat mixtum compoſitum & cõtinuum, modo poſt euaporationem aquæ & olei, remanent cineres,& partes ſiccæ ex toto diſcontinuatæ,& puluerizatæ. Et propter iſtam ſimilitudinem: Putrefactio vocata fuit cinis à ſapientibus. Vnde rectè inquit Hermes, Ne arg. viuum negligẽtiæ tradas: nigrum enim cinerem de albat,& per ſapientum ignem fit opus. Ideo vocata fuit etiã calcinatio,propter eandem ſimilitudinem. Nam ſicut fortitudo ignis priuat lapidem ſua humiditate,& de ipſo facit calcem, ſic putrefactio. Vnde Parmenides in turba: Niſi veritatis naturam,eiuſque compoſitiones & complexiones ſciatis, & bene coaptetis conſanguineum conſanguineo: & primum primo, inconuenienter facitis,nec quicquam operamini,eo quòd naturæ cum ſuis conſimilibus naturis conſequentur eas,& lætabuntur in eis. Nanque putreſcent vel diſiungentur,eo quòd natura naturam regit, quæ ipſam diruit, & in puluerem vertit, & deducit. Apparet ergo,quòd per putrefationem, res noſtra deſtruitur,& in aliud eſſe deducitur, ſicut lapis per calcinationem.

Putrefactio aliter cinis: ſeu calcinatio.

Viſo autē quid ſit putrefactio,& qualiter fiat,videamus ſigna per quæ poſsimus cognoſcere quando erit perfecta,aut non.

Signa putrefactionis.

Duo quidem ſunt accidētia principalia,per quæ poſſumus cognoſcere ipſam eſſe perfectam,aut nō color,ſcilicet niger: Tactus vero ponderoſus. Vnde Author perfecti magiſterij, Plumbum, id eſt Arg. viuum mixtum, in ſua altitudine eſt plumbum, & Arg.frigidum,ſiccum,terreum,melancholicum,nigrum,marcidum,fætidum,ponderoſum, & fœmineum. Ex iis ergo apparet,quòd putrefactio tunc eſt perfecta,quando eſt nigra,& ponderoſa.

Qualitates Arg. viui mixti.

Synonyma

Item notabis,quòd Argentum noſtrum, calcinatio,incineratio,melancholia,& nigredo idem ſignificant.

Quæſtio. Solutio.

At dices quid remanet calcinatum poſt cinerationem? Reſpōdemus,eſſentia materiæ mixtæ metallicæ,quæ ante calcinationem erat in potentia ipſius introducta ex proportione elementorum, ex quibus erat compoſita. Quia talis eſſentia non corrumpitur, vt aliquo pacto anihiletur, ſeu ad nihilum reducatur,cum eſſentiā ſubiectā: Naturámue deſtrui à nobis non ſit poſsibile, ſed quantitatem & virtutem illam quæ dabat eſſe tali mixto, modo per calcinationem & accidens veniens ab extra deſtructo & calcinato, quam virtutem & quantitatem ex mixtione ſuſceperat, hæc quidem penitus anihilatur. Nam ſicut totum integrale (puta domus) conſiſtit ex ſuis partibus integralibus vnitis, & diſiuncta ſitu vna parte à loco ſuo, quem prius habebat in toto, deſtruitur ipſum eſſe totius do-

mus

mus, & tamen remanent lapides, ligna, & cæmentum ex quibus constabat domus. Ita etiam fit in proposito nostro. Nam disiuncto humido ab ipso mixto elementari cui inhærebat, tanquam pars integralis in toto, & hoc per calorem eleuantem ipsum & separantem ab aliis partibus, anihilatur quãtitas humidi ipsius mixti, subiecta tamen essentia humidi non anihilatur, nec potest anihilari.

Sed extat (inquies) inoppositum experientia. Si enim applicetur igni olla aquæ plena, inualescente ignis calore paulatim exhalando minuetur aqua ipsa, quod ad nihil aquæ penitus in olla remanebit. Ergo essentia eius anihilabitur? Huic autem obiectioni respondemus, nequaquam militare contra positionem nostram, quoniam de natura mixti metallici loquimur hic. Quod & si calcinatur quoad suum esse totius compositionis, tamen ipsum penitus non destruitur: vti supra de domo exemplificauimus, & ita si olla cooperiatur ne vapores exhalare posint, aqua ipsa anihilari non videtur. Contra nostram igitur intentionem inductus cauillus non est, quamuis etiam iuxta peripateticorum principis (primo suorum naturalium volumine) intentionem facilis esset euasio dubitationis inductæ, quoniam neque materia ipsius aquæ in illa contraria ignis actione anihilatur, immò remanet. Non enim sequitur nihil remanet in olla, ergo subiecta aqua anihilatur. Et tunc dicitur quod aqua habet materiam subtilem & raram, & ex consequenti valde pasibilem.

Obiectio.

Solutio.

Item habet qualitates penitus contrarias qualitatibus ignis. Nam caliditas ignis frigiditati aquæ opponitur, & ſiccitas humiditati. Cum ergo caliditas ignis frigiditati aquæ aduenit, pugnant inter ſe: & ſi caliditas vincit frigiditatem, tanto magis ſubtiliat & rarificat aquam, quòd conuertit eam in aërem, & ita aquæ materia non erit aliquo pacto corrupta, licet formam aëris ſuſcipiat. Nam aër generatur ex calido ignis, & humido aquæ, & terra ex ſicco ignis & frigido aquæ. Vnde morienus. Quatuor ſunt elementa, quorum duo ſunt principalia: & ſummopere contraria, vt ignis & aqua. Alia vero duo generantur ex iſtis, vt aër & terra. Hoc idem quã optimè declarat Albert⁹ in libro Perigeneſeos. Item videmus vapores aqueos virtute caloris ſurſum aſcendere, & contra naturam ſuam eleuari. Nã aqua ſuapte natura ſemper deorſum locum ſuum petit: tanquam graue. Cúmq; ij locum maximi frigoris attingunt vbi frigiditas ſuperat caliditatem, tunc virtute illius frigiditatis inſpiſſantis in nubes, in aquam conuertuntur: ac ita naturaliter deſcendunt, generatúrque pluuia. Et etiam cum ventus ſeptentrionalis) cuius natura eſt frigida & ſicca) obuiat auſtrali, tunc ſi frigiditas ſeptentrionalis ſuperat caliditatem auſtralem, condenſatur & congelatur in nubes, & hæ aliquando in pruinam, aliquando in grandinem, aliquando in niuem, & aliquando in glaciem conuertuntur. Ex quo apparet quòd rerum materia non poteſt anihilari, ſed recipit conuerſionem, cum natura vnius naturam alterius ſuperat in mixto.

De his, quæ in aëre generantur.

Secundus

Secundus motus naturæ eſt generatio. Et cum corruptio vnius ſit generatio alterius (Philoſopho teſte primo de generatione) eſt impoſibile materiam eſſe, quæ non ſit ſub aliqua forma: primo Phyſicorum. Quando ergo agens deſtruxit mixtionem primam ſeu proportionem elementorum, quæ faciebat rem eſſe ſub prima forma mixtionis, ſtatim introducit aliam formam, per cuius introductionem, fit talis motus generationis. Motus ſecundus. Claui 4. & ſecundũ punctũ. Generatio.

Et quæ forma eſt illa in propoſito noſtro? Certè Auri mixti corrupti, quod vocatur à ſapientibus Chylus, ſeu Agnus, Iuppiter, & ſtannum: Saturnus, & plumbum, propter ſuã nigredinem & immundiciam, a quà nigredine & immundicie mundari debet. Vnde inquit Hermes: Hoc fili noſcas, quòd niſi quis ſciat deducere prægnationem, mortificare generare, & ſpecies viuificare, lumen inducere, ac mundificare, quouſque igni purgentur, colorentur, & à maculis vltimis mundificentur, velut à nigredine & tenebris, nihil facit. Si autem hoc quiſpiam fecerit inter mortales ſatis ſupérque erit ſpectandus. Quæſtio. Solutio. Synonyma

De electione, mũdatione, mixtione, corruptione, & generatione, pauca nobis hæc prælibaſſe ſufficiat, in ſequentibus latius quæ reſtant dicemus. Nũc autem de alteratione cum partibus ſubalternis, ac concurrentibus dicendum putamus.

Alteratio eſt mutatio ſecundum qualitatem facta per nos ex quadam locali permutatione. Qui motus continet in ſe principalia huius magiſterij, de quibus dicit Géber, Sunt itaq; huius artis principia Motus quintus, Clauis 7. & tertiũ punctum. Alteratio, cũ loci mutatione.

Modi operationum. .D. Sublimatio cur inuenta

modi operationum ipsius: quibus applicatur artifex ad hoc magisterium, qui quidem à se inuicem sunt diuersi. Est enim vnus modus Sublimatio, Descensio secundus, tertius distillatio: quartus calcinatio, solutio quintus, sextus coagulatio, septimus fixatio, ceratio vltimus.

Primus ergo modus est Sublimatio. Et propter hoc inuenta fuit, quia non nouerunt antiqui sapientes (cum sit impossibile prorsus) neque nos: nec qui nos sequentur, aliquid quo coniungerentur animæ, nisi spiritus solos, vel quòd naturam spiritus & animæ in se contineret, nisi coagulum. Quod proiectũ super Arg. viuum, vel Metallum sine ipsius mundatione, & incrassatione, viderunt non perfectos colores dare: sed ex toto corrumpere, denigrare, adurere, & defedare.

.A. Notabis ergo, quòd dicimus sine ipsius mundatione. Igitur mundatio tam corporis, quàm animæ, & spiritus debet fieri ab ista nigredine, & tenebris. Et ita sentiunt Sophi.

Quæstio. Solutio.

Sed quid est illud, quod parit hanc nigredinem? Humiditas aquosa, & adustiua. Vnde author trium verborum dicit, quòd humiditas adustiua est fumus aquosus. De quo dicitur: Humiditas aquosa & adustiua corrumpit opus: & tingit in nigredinem. Humiditas autem illa quæ parit nigredinem: impedit fumum album: quo deficiente Aurum Archimíæ, id est, Aurum duarum cæmentationum perfectarum, non fit. Morieno ita testante: Nisi fumus albus fuisset: Aurum Archimíæ, id est, Voarchadúmicum opus, non fuisset. Item de hoc idem: Quod

autem

autem interrogasti de fumo albo, scire tibi conuenit. Quod fumus albus est spiritus, Arg. viui, illorum corporum, id est venarum, è quibus iam animas, id est metalla, siue elementa, extraximus: quibúsve iterum eas cōiunximus. Ista ergo anima in ipso spiritu Arg. viui ingressa dealbatur, & mundatur ab omni nigredine, & huiusmodi candor redundat in illa. Vnde Parmenides in turba: Scitote quòd si superficies dealbatur, intrinseca eius dealbabuntur. Et è cōtra. Item Lucas, anima Arg. viuo ingressa dealbatur, & natura naturam conuertit. Synony-

Arenam ergo albam, & Arg. viuū accipe: & per ignem, sublimationis, attrahe ex lapideo Aludel in lapideo Carahà fumum album ab ipsis, & summa cum diligentia serua ne pereat.

Sed qualiter generatur iste fumus albus? Proculdubio per coniunctionem, & subtiliationem. Primo Argentum viuum cum arena alba coniungitur: fitque postea per calorem ignis subtiliationis, separatio vnius fumi adustiui, qui tingit in nigredinem, ab isto fumo albo, qui erat ante coniunctus illi in materia, Arg. viui, sub vna massa tamen: & ita recipit mundationem vnam per ignem. Nam & alteram postmodum recipit per artificium nostrum, scilicet per triturationem, corruptionem, generationem, augmentationem, fixationem, & alterationem: cum loci mutatione, vt supra, & infrà. Vnde illud Hippocratis in Aphorismis satis concinè, atque eleganter huic nostræ intentioni accommodare possemus: In perturbatione, & vomitu quæ sponte fiunt: si qualia oportet purgari, purgentur, bene erit. Si ve- Quæstio. Solutio.

rò non, è contra. Quod ſic exponimus transferentes, In perturbatione ventris, id eſt putrefactionibus, quæ fiunt in lapideo Aludel. Et vomitibus, qui ſponte fiunt, id eſt ſublimationibus, quæ fiunt in lapideo Carahà aſcendendo ſurſum, ſicut eſt vomitus. Si qualia oportet purgari, purgentur, bene eſt. Si non, male. Ex iis ergo apparet: quòd ſi bene ſciamus facere mundationem ex turbatione elementorum: & per ſublimationem, triturationem, & cætera ſeparare hoc ab hoc, id eſt purum ab impuro, nobis bene erit: & ſi non, male.

Et notabis, quòd adhæret pars vna fixa cum fecibus, quæ nunquam per ingeniorum genus aliquod, ſeparari ab illis poteſt, cum talis penitus fixa fuerit cum ipſis.

Notandũ. Et cum fumus ille fuerit mundus & albus: tũc erit aptus cõiungi cum ſua anima (id eſt, munditia duorum luminarium & corpore, id eſt, oleo vitri vt diximus ſupra, aliter non. Vnde inquit Morienus: Si quis animam, id eſt, Argẽtum, vel Aurum à viſceribus terræ (extraxerit, & eã ſurſum aſcendere) id eſt in Arg. viuo mundato ab Arg. viuo, ingredi fecerit: & ab ea prius in Porfido cũ ipſo Arg. viuo & aqua triturata, omnem nigredinem & fœtorem, cũ aqua etiã calida in ſacculo abluerit: poſtea cum ſuo corpore olei vitri, prius corrupta, dealbata, citrinizata, rubificatáque coniunxerit, & demum per ignem corruptionis, generationis, augmentationis, fixationis, & alterationis, cum loci mutatione mortificauerit, maxima mirabilia in mundo videbit.

Viſa igitur generatione illius fumi albi: qui fit per

ſepara-

ſeparationem fumi aduſtiui ab eo in ſublimatione, videamus illam quæ fit per ſublimationem, & formæ fuſæ colamentum. Et primo quid ſit ſublimatio:& quare fuerit inuenta dicamus.

Sublimatio enim eſt rei ſiccæ per ignem eleuatio,cum adhærentia partium ſubtilium ſuo vaſi. Sublimatio quid.

Cauſa autem inuentionis eius fuit mundatio ſpirituum,aliter impoſsibilis eſt, vt iam dictum eſt ſupra. D. Primus ergo modus ſublimatio. Et A. notabis ergo,& cætera.

Colamentum verò, in propoſito, eſt liquefactæ rei à fece ſuæ turbulentiæ ſeparatio:& hæc fuit vna cauſa generalis. Specialis autem cauſa fuit inquiſitio aquæ puræ: ita vt forma ſoluta poſt ipſius aquæ reſolutionem permaneat incorrupta. Colamenti diffinitio. Generalis. Specialis.

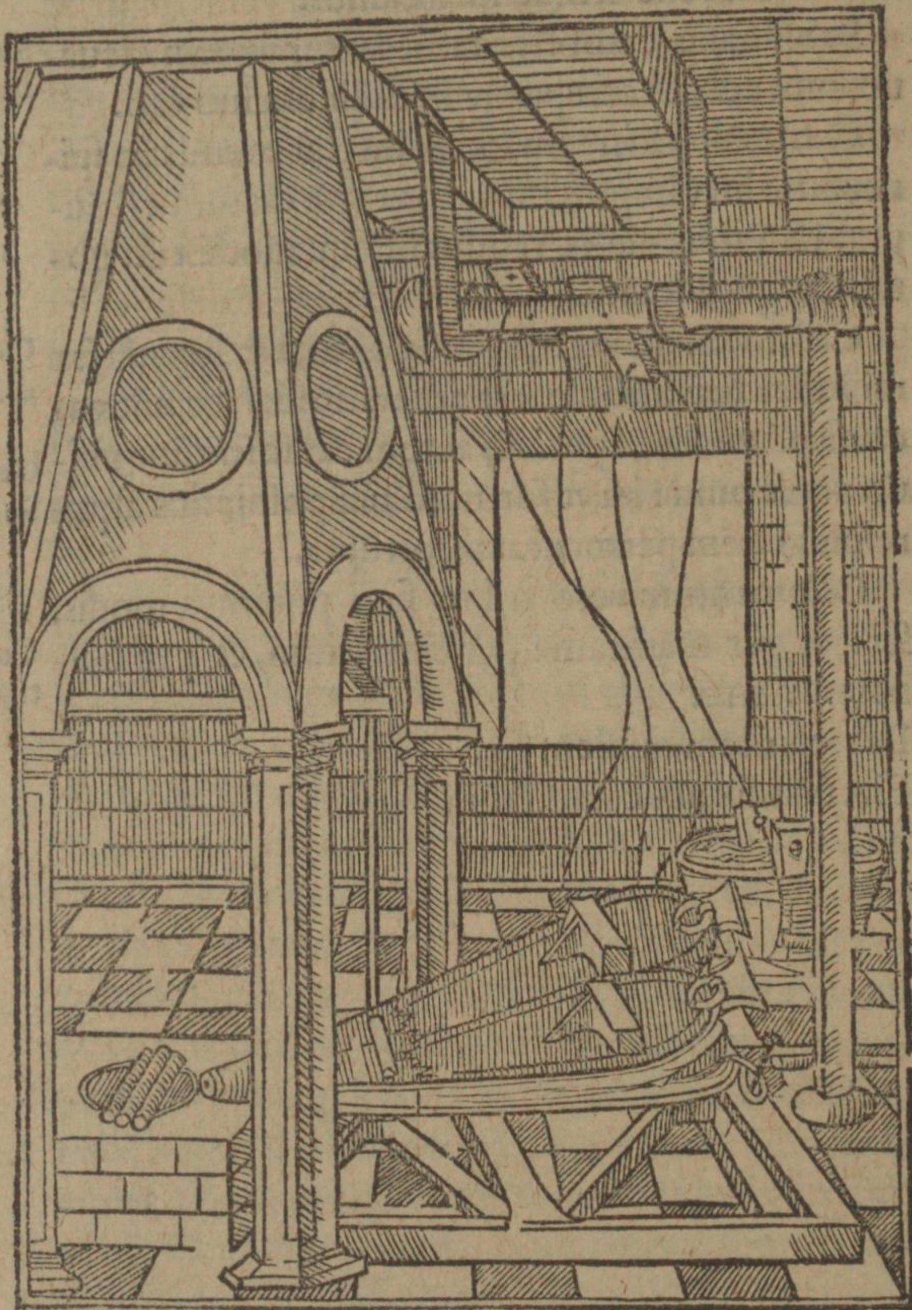
Colamentum verò tribus fieri ponimus modis, ſcilicet per manicam: per cinericium, & per balneum arenæ. Colamentũ triplex.

Per manicam quidem ſic.

Fiat talis furnus colamenti.

PORTIO

DISTILLO CVNCTA.

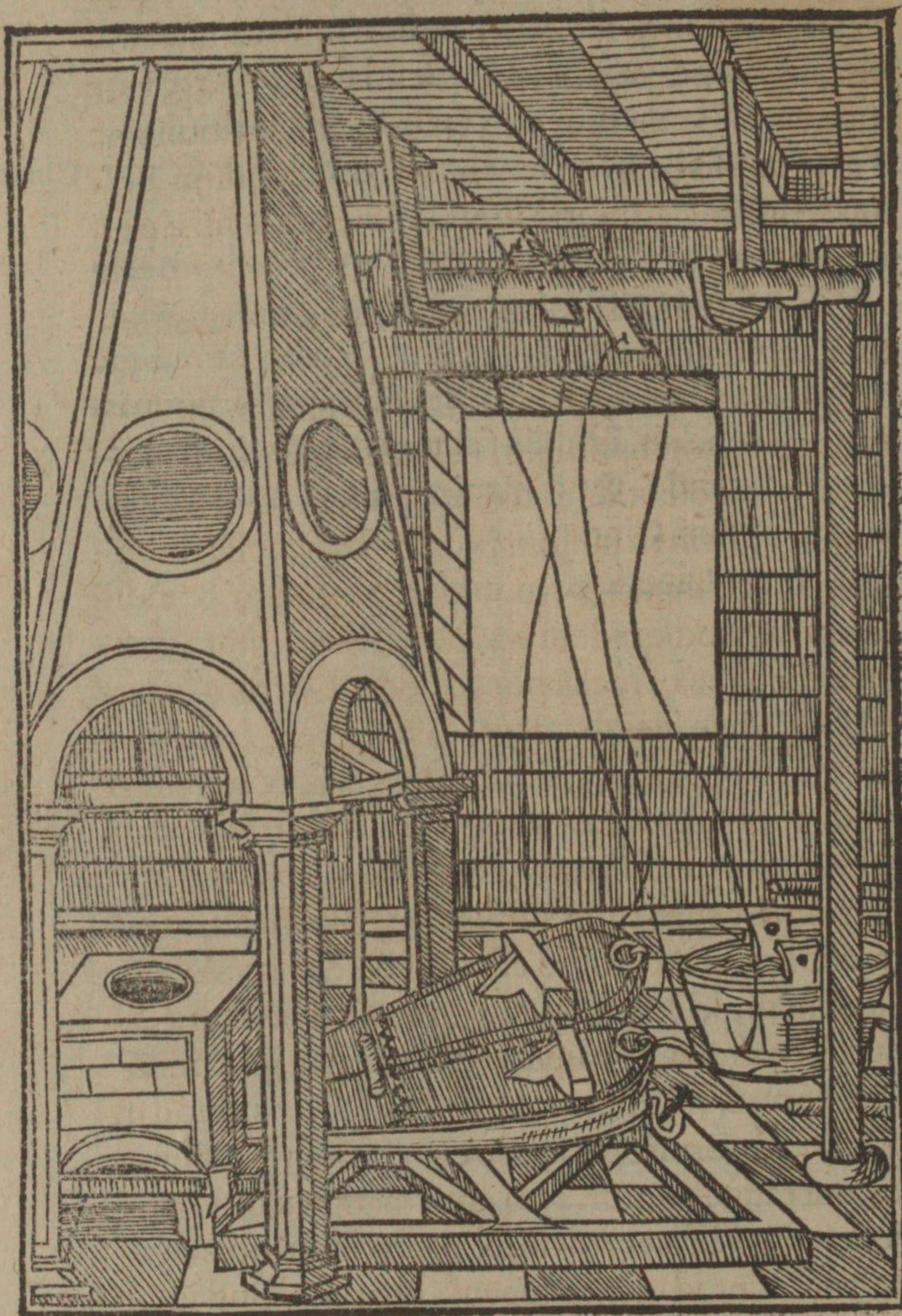
in quo primo collocetur carbo, & coaptetur ei bene & postea super carbones accensos vena, contusaque cum octo partibus plus granulorum plumbi nigri mixta colanda, ad quantitatem vnius digiti, & desuper etiam carbones vsque ad summitatem furni ponantur, & cum ventosis follibus aurum cogatur à Lopa effluere. Modus vero alius per Cinericium sic fit. Cinericiū.

Substantia dicta vt supra cum plumbo nigro mixta collocetur in fouea Cinericij, ac desuper ligna accensa, & cogatur vt supra colari quousque imperfecta per Geta effluat, & fulua forma tota munda resideat. Primum autem colamentum maius est secundo. Quia manica plus acuitatis caloris infert, quàm Cinericium.

Schema Cinericij.

PORTIO

EXTENVO FVSA.

Fit etiam per Balneum arenæ vt infra in Fornace, cuius figura habetur in titulo moduli fornacis magiſtralis, modo vt ſupra in purificatione ſpiritus Voarchadúmici. Et cauſa noſtræ primæ inuentionis talis Balnei arenæ, fuit eſſentiæ puræ Arg. viui mundatio (vt dictum eſt) facta per eleuationem. Per primum enim colamentum, & ſecundum, ſolum reſultat clarificatio ſubſtantiæ, & eſſentiæ elementorum. Balneum arenæ.

Viſis ergo modis colamenti, & quid ſit colamentum, accedamus ad reliqua.

Quoniam autem (ſecundum Hermetem) in vnaquaque re corruptibili, tria ſunt conſideranda, primum quod eſt vtile aqua, ſecundum oleum, tertium fex. Tamen nullum iſtorum habet eſſe diſtinctum in iſto mixto corrupto, ſed confuſum, & indiuiſum. Quod quidem ab aliquibus vocatur Chómerriſſon mea à melachot, quod eſt vitrum inanihilabile, vnde dicitur, deus id eſt artifex, creauit id eſt miſcuit primo cælos, id eſt rarum, & terram id eſt denſum, quos cælos ad propoſitum transferentes vocamus ſublimationem, terram vero mixtum nigrum. Et cum rubro iſtius terræ plaſmauit, id eſt multiplicauit Adam, id eſt aurum, & cum Adam, viraginem, id eſt tincturam, mixtum noſtrum, in quo ſunt aliquæ corruptiones, quæ per ignem expurgantur. Vnde inquit Alphidius, ſcito fili, quòd in libro ſit librorum perfectio, & certiſsimũ eſt opus eis, qui ratiocinantur. Iam ergo mandaui tibi quod proponis, videlicet Adam, & prohibui ea quæ opus corrumpunt, id eſt, viraginem. Demum illud idem

hac

hac de re aſſerere poſſumus, quod de nutrimento corporis humani à medicis recte proditur. Primum enim Maſſaptyſſanaria, ſiue Chylus in ſtomacho conficitur. Deinde ex eo in epate quatuor gignuntur humores ſcilicet Phlegma, ſanguis, cholera, & melancholia. Poſtremo debita facta digeſtione, corpus humanum nutritur, ſuſtentatur, & regitur. Hoc idem ipſi dicunt per alia verba. Nam natura primo digerit in ſtomacho dealbando, ſecundo in epate rubificando, vltimo in membris ſubtiliando, ac conglutinando, perficiendóque. Tu vero, ſi hæc (quæ diximus) tuis nauiter, ac ſcite accomodaueris operationibus, facilè, procúlque dubio voti compos euades.

Cape igitur in nomine ſanctæ, & indiuiduæ trinitatis materiam primam artis, cum aëre, & igne rubificatis: vna coniunctis (vt dictum eſt ſupra) in lapideo Aludel, vt mixtum vnum fiat cũ aqua ſicca (vt ſupra, & infra) mundata per viam ſublimationis. Hæc aqua ſicca immò mundatio eius vocata fuit initium, & clauis operationis per Alphidium ſic dicentem, ſcito fili, quòd theſauri non euanuerunt, verum intus ſeruantur, & abſconduntur à tuis oculis cum domum ingredieris, volo tamen tibi vnam clauem tribuere, quam eorum ſignum voco, quòd ſi rationem habes, reſiduas ſex claues ſcies, & extrahes tua ſcientia ex ea. Porrò hæc vna clauis eſt aqua ſicca, quæ fit per vas ſapientum, & modum ſublimationis. Per iſtam vero clauem incipit operatio, & fit per ipſam poſtmodum extractio reliquarum ſex clauium, & cognoſcuntur.

Mixtum

Mixtum igitur ac putrefactum cum maiori Luce & minori æquatum prædictum in mundo lapideo Aludel: nam aliud vas nos potest ignem sustinere, recipiatur. Iterumque ipsum collocetur in Furno generationis, ac detur ignis, vt totum illud in Marthek deueniat, nulla terminatione ignis prætermissa, quia motus debet esse continuus, & non interruptus. Propterea omnia necessaria recolantur quousque totum perficiatur.

Augmentatio fit ad modum augmenti Lunæ. Nã sicut per aspectum solis, Luna incipit illuminari, & postea omni die augmentatur lumen eius, quousq; tota sit illuminata, sic etiam æquatum incipit per fimum rubificari, donec totũ fuerit rubificatum. Et hoc dicit Hermes in secreto suo videlicet, vitis sapiẽtum succus in. 42. diebus extrahitur, eius vinum in fine. 30. peragitur, de cætero ipsum diminuit. Alteratio vero augmentat, sicut Luna post. 15. dies diminuitur, & post. 30. augmentatur.

Motus tertius, Clanis 5. & secundũ punctũ. Augmentatio.

Fit etiam hæc coniunctio ad modum corporis & animæ. Nam sicut anima corpus ingrediens viuificat ipsum, sic fumus albus animatus oleum vitri corpus suum. Vnde inquit Alphidius, prosequente fugientibus, obuiante vtrisque fuga aufertur, & mora sequitur, & natura cepit suum comparem vt inimicum: & se adinuicem cotinuerunt, & cõtinent, quoniam anima corpus introiuit. Istud punctum est secundum punctum operationis, & in domo Iouis, quod est augmentationis. Idem dicit Rhodianus, cum Embryonem reducit.

Notabis Embryõ. Sicut enim Embryõ est massa,

Embryon.

ex

ex qua natura format in matrice fœtum, & disponit omnia membra sua, sic istud punctum est massa, ex qua totum magisterium perficitur. Item istud punctum est etiam materia, ex qua omnia metalla ducunt originem. Vnde inquit Alphidius, vt enucleatius intelligas me loquentem, volo vt scias de qua materia metalla ducunt originem. Attende itaque, aqua grauis & viscosa, in visceribus terræ, non habens exitum foras, si propè habeat sulfur metallicum eius excocta calore, conuertitur in Arg. viuũ.

Materia metallorum.

Et sic notabis, quòd aqua viscosa, & sulfur metallicum sunt materia generalis omnium metallorum. Hoc idem dicit Geber, cum diffinit Arg. viuum dicens, Arg. viuum est aqua viscosa sulfure metallico densata in visceribus terræ, per calorem temperatissimum vnita totali vnione per minima, quousque humidum contemperetur à sicco, & siccum ab humido æqualiter.

Arg. viuum quid.

Notádum.

Notabis ergo aquam viscosam, & essentiam albam, quam dicimus esse etiam materiam particularem argenti, & Stanni.

Calor temperatissim⁹ modus perficiendi.

Item notabis calorem temperatissimum, tãquam instrumentum perficiens ipsam.

Item notabis modum perficiẽdi, cum dicit, quousque humidum contemperetur à sicco.

Notádum.

Item notabis, quòd Argentum, Argyrion, bos, Caspa, Chesseph, essentia alba, Fada, fœmina, forma mulieris, gallina, Giumis, he, hypostasis, Luna, olus, ouis, septem, Smerata, & alia idem sunt.

Visa autem electione, mundatione, mixtione, corruptione, generatione, alteratione, cum loci muta-

.E. tione,

tione,ſublimatione, & augmẽtatione formæ,videamus eius fixationem, quæ fit per diminutionẽ, qui eſt quartus motus naturæ,quæ diminutio dicitur,& fit per decoctionem,vt narratum eſt ſupra in præ allegato ſecreto Hermetis videlicet, vitis ſapientum, & cætera. Nam ſicut Luna poſtquam plena eſt,de die in diem incipit diminui, donec de ipſa nihil appareat,ſic albedo, & illuminatio iſtius æquati incipit diminui per decoctionẽ, donec tota albedo diminuta ſit,& appareat rubedo per nigredinẽ,& citrinitatem,quæ penitus apparebit,ſi non remanſerit aliquid de illa humiditate aquoſa,quæ mittit albidinem.Si vero quid remanſerit, tunc nõ eſt facta deſiccatio.Siccetur ergo donec deueniat,& tunc bene erit.Cui rei & illud hippocratis in Aphoriſmis aptamus,inanitio ſi qualem oportet fieri,fiat,confert,& bene erit.Si verò non è cõtra.Gloſſa,inanitio,id eſt deſiccatio. Itẽ Hermes, ponite igni ipſius humiditatẽ,& in humido ignẽ habitare facite, qui ignis ſua caliditate huiuſmodi manifeſtæ humiditatis colorẽ auget,& occultæ ſiccitatis conbuſtionẽ,donec perfectũ fiat.Itẽ Alphidius,inſpice fili, quia ſcripturus ſum tibi librũ, cuius verba ſi intellexeris, hanc artẽ inuenies,ſi fueris de his, qui dei gratia ſunt eã inuẽturi.Si verò hęc verba nõ intellexeris,nõ accedas ad operandũ,niſi inceperis tentare,& aquas coquere, quæ putrefaciendo ſpiſſantur putrefactionis manifeſtæ humiditate, & vi occultæ ſiccitatis ipſius corporis, cuius genus eſt quoddam ſal de genere ſaliũ. Extractum enim eſt ex Salſoſis, quæ in quolibet anni tempore generantur in gingiuis marium.

Mot⁹ quartus, Clauis. 6.& ſecundum pũctũ. Fixatio per diminutionem.

Salſoſa.

Inſpiſſatio. ¶ Notabis ergo, quòd per putrefactionem fit inpiſſatio ex conuerſione frigidi & humidi in caliditatem, & ſiccitatem, quod apparet ibi ſupra. Cape igitur in nomine ſanctæ, & indiuiduæ trinitatis, & cætera. Nam aurum mixtum cum Arg. viuo cum incipit alterari, efficitur nigrum vt carbo. Vnde, inquit, Hermes in allegoria ſua, Marthek noſter inquiſitus caret ſimili, & eſt citrinus aureus extrinſecus & intrinſecus. Cum autem miſtum eius alteratur, fit nigrum & tenebroſum vt carbo. Spiritu autem ab eo ablato color eſt rubeus, ſpiritu item & anima ſibi redditis viuit, & lætatur, & vides eum ridentem, & hilarem, ac morte carentem. Benedictus igitur ſit ille, qui ſcit diſpoſitionē hanc, qui mortificat & viuificat, & omnipotens eſt. Item Hermes in eodem loco, ego ſum album nigri, & nigrū albi. Et ſic apparet, quòd alteratio eſt albedine in nigredinem, & à nigredine in albedinem. Et vlterius iſta deſiccatio, ſiue diſpoſitio continuè facit conuerſionem in caliditatis naturam, id eſt in rubedinē, quæ tamen prouenit ex parua dealbatione. Hoc idē dicit Roſinus, cum ait, quòd ars Marthek non fit niſi ex Riſóo ſtāno, vel & cætera. Ex quibus debet intelligi, quòd vnus eſt diſpoſitor nigri, Albi, Citrini, & Rubei. Et hoc eſt quòd dicit Alphidius, ſcito fili, quòd in huius maris profundo Margaritæ diuerſorum colorū naſcuntur, in quo & hyacinthus diuerſi coloris aſcē dit, & etiā ipſum ſcilicet Marthek colorat corpora per calorē ſuum. Cū enim fuerit calidū, erit rubeū, cum vero frigidū fuerit, erit albū, ſimiliter erit caloris & cādoris Solis & Lunæ. Et rubeū eſt caliditas,

&

& albedo eſt frigiditas, intellige ergo & obſerua. Itẽ notabis, ꝙ Rubedo eſt ſignum caliditatis, & Albedo frigiditatis. Et iſtud eſt tertium punctum artis, & in domo martis, quod eſt alterationis. Hermete ſic aſſerent, tertio menſe operatur mars agens in materiam, qui ex ſua caliditate & ſiccitate diuidit Maſſam ipſam, & membra diſponit. Signa qu litatum.

Notabis membra. Nã ſicut in matrice natura diſponit membra tãquam partes integrales ipſius fœtus, ſic & iſtud corpus rubeum tãquam partem integralem totius confectionis medicinæ. Nam in omni compoſitione, quæ fit poſtquam iſtud corpus terminatum eſt, cadit ſemper tanquam pars integralis compoſitionis, vt inferius declarabitur. Notãdum

Item notabit, ꝙ iſtud corpus habet multa nomina. Vocatur enim Acidum, Acutum, Adam, Almagra, Altum, Alzernad, Aries, Aurum alteratum, tinctum, Cadima, Cancer, Carmeth, Chibur, Cholera, Ciniſtartari, Corſufle, Dehab, Deheb, dextera, æs æſtas, forma viri, Falco, Fex, Gallus, Gophrit, Granuſæ Thiops, Hageralzernad, infinitum, Kibrit, lapis indus, indrademus, Lazuli, mane, mars, maſculus, Marthek, Oliua perpetua, Oriens, petraſtellata, Phiſon, reſidentia, rex Raçon, Sol, Subſolanus, Tamuç, tertius decimus, Thelima, Thion, Thita, Vau, Vena Virago, Toarch, Xit, Zahav, Zumech, Zumemelazuli. Et etiam multis aliis nominibus appellatur à ſapientibus. Quæ quidem nomina non ſunt ei attributa ſecundum vnam rationem, ſeu proportionem. Nam ſapientes, qui vocauerunt illud Acidum, & cætera, dixerunt Notãdnm. Synonym

ſic propter ſuam alteratam complexionem. Calidæ enim hæc omnia & ſiccæ complexionis ſunt cum alterentur. Qui vero nuncupauerũt ipſum Aduma, gummam rubeam, oleum rubeum, rubedinem, rubinum, Sericon, ſubſtantiam rubeam, ſulfur rubeũ, vitellum, vitriolum rubeum, propter colorem rubeum hoc dixerunt. Qui autẽ nominauerunt ipſum ferrum, oleum martis, propter impotentiam fuſionis.i.duræ hoc dixerũt. Nã cum hoc corpus per decoctionem priuatum ſit humiditate ſuperflua, quæ faciebat ipſum fluere, & neceſſe ſit corpus ſiccum non fluere, ideo vocauerunt id ferrum, quia prę aliis metallis ferrum dicitur maximè fixum. Sic etiam iſtud corpus per priuationem ſuperfluæ humiditatis, quæ faciebat ipſum primò fluidum, modo eſt neceſſe, vt remaneat fixum. Nã omnia corpora non fixa, fixantur per talem priuationem humiditatis, quæ vocata fuit calcinatio à multis ſapientibus. Vnde inquit Geber, calcinatio eſt rei per ignem purificatio, ſeu puluerizatio ex priuatione humiditatis partes conſolidantis, & fluere facientis. Et cauſa inuentionis calcinationis luminarium, argẽtorúmque viuorum inſimul eſt, vt ibi magis, & melius denſetur terra, terræ reſiduæ in luminaribus conuerſa. Sic ergo fit per priuationem humiditatis, quod erat volatile fixum, & quod molle durum. Item fit mutatio de natura in naturã. Et de aqua in ignem ſecundum naturales: vt legitur in turba. Item mutatio cõplexionũ, vt de frigida & humida cõplexione in calidam & ſiccã. Seu de phlegmatica in cholericam, ſecundum phyſicos. Item fit quod erat ſpirituale corpo

Complexio

Color rubeus.

Impotentia fuſionis.

Calcinatio quid.

Cur nibéta.

corporeum,ſecundum authorem perfecti magiſterij.Item fit de manifeſto occultum,ſecundum rhodianum in libro trium verborum.

Sciendum eſt item,quòd in vnoquoque corpore ſunt tres dimenſiones ſcilicet longitudo,latitudo,& profunditas, Philoſopho teſte, primo cæli.

Longitudo,latitudóq; eſt id corporis,quod manifeſtè apparet, noſtróque viſui primum ſubiacet. Dimentio triplex. Exempli gratia, corpus noſtræ artis in prima ſua diſpoſitione eſt album , & ita apparet prima facie, quia dicimus ipſum frigidum , & humidum, vt eſt. Rhodiano ſic aſſerente, corpus noſtrum eſt aquaticum, quia eſt frigidum & humidum , & aqua eſt frigida & humida. Humidum autem fluit. Quod vtique verum eſt,& talis diſpoſitio dicitur corporis longitudo,ac latitudo.

Altitudo verò eſt illius medicinæ diſpoſitio , per quam itur ad profundum,qnæ noſtra medicina eſt, & eſt vita altitudinis,ac profunditatis,tanquam medium inter duo extrema,ſeu contraria, per quod in extremum peruenitur, quia impoſsibilis eſt tranſitus de extremo ad extremum ſine medio:teſte philoſopho,ſexto Phyſicorum.Sæpe enim dictum eſt, quòd materia prima artis eſt humidę & frigidę cõplexionis,quam ſi volumus facere trãſire ad medicinam diſpoſitiuã, neceſſe eſt vt altera qualitas deſtruatur in ea.Deſtruitur autem per putrefactioné. Nam frigidum & humidum per putrefactionem inſpiſſatur , & eius humiditas vertitur in ſiccitatem, & ſic fit tranſitus ad medicinam diſpoſitiuam, quæ eſt caliditas & ſiccitas,quæ ſit Altitudo.

Natura tamen à frigido & humido frigiditatem,& à calido & ſicco ſiccitatẽ recipit,& fit corpus.Poſteà vero per calorem exceſsiuũ,ſi qua humiditas remanſit in corpore,fit tranſitus ad contrarium, deſtruendo frigiditatẽ & introducendo caliditatẽ,quę diſpoſitio dicitur profundũ, ſeu occultũ corporis. Et hoc patet in libro pfecti magiſterij in particula illa ferrum.i.Sulfur rubeum in ſua altitudine eſt frigidum,humidum,calidum,ſiccum, cholericum, rubeum,acutũ,odoriferum, maſculinum,&c.

Qualitates Sulfuris rubei.

Hactenus viſum eſt qualiter materia, id eſt Sperma metallorũ Arg.viui paſsiui bene diſpoſiti conuertitur de natura in naturã,ſcilicet de frigiditate & humiditate in caliditatem & ſiccitatẽ formæ Auri actiui perfectæ tincturæ. Et quia in iſto puncto maior pars ſapientum incipit loqui, vt Alphidius de Minera,qui dicit,ſulfur rubeum. Lucas vero,maſculinum,cum dicit: Accipite Márthek: & dealbate eum,&c. Et plures alios ſapiẽtes poſsumꝰ adducere in eãdem ſententiã,quos in præſentia omittimus breuitatis gratia. Ratio autẽ,quare omnes ferè initium ſumpſerint ab iſta forma rubea, eſt: quia iſta forma rubea eſt principiũ totius Tincturæ, nec fit Tinctura vera ſine ea. Vnde Roſinus inquit: Scitote ꝙ non fuit aliquis,qui in hac arte verbum dixerit omni velamine denudatũ præter Hermetem. Is enim dicit:Scitote quòd nõ fit in tinctura vnquã, niſi ex rubeo lapide.i.Auro fuluo cum Arg. viuo rubificato. Item Géber de Eſſentia (.i.ſubſtantia) Solis aſſerit:ꝙ Sol creatus eſt ex ſubtiliſsima Arg. viui ſubſtantia, & ex modica ſubſtantia Sulfuris

(me-

metallici mundi,& purę rubedinis, fixi, clari, & à natura sua mũdati, tingent is illam substantiam. Item Géber dicit de sole: Aurum est pretiosissima metallorũ forma, & tinctura rubedinis: quia tingit, trãsformat, & illuminat omne corpus, quoniam lumen est, & tinctura vera, & perfectio totius operis diuini, quod Deus electis suis largitur: cui sit laus semper, honor, & gloria. Forma metallorum.

Requisita Voarchadúmicæ artis.

Caput quartum.

PRæter ea instrumenta (quæ non pauca reperiuntur, Vicẽtio teste) Affinationis, scilicet Aurifabrilis, Cudimiæque, quæ singula ad artem pręsentem Voarchadúmicam, tanquam eam ingredientia requiruntur: nonulla etiam ad propositũ facientia, summatim resumendo, enucleabimus.

A

AEquilanx, cum ponderibus iustificatis, vt infra. Synonyma

Aër cum Plumbo nigro mundatus: & cũ materia prima artis, aliter lux minor vocatur, &c.

Alteratio mixtionis.

Aludel, aliter venter equi confectum ex lapide lebétum, qui in diocesi Mediolanensi inuenitur, in loco vocato Chiauena, & vico nomine Piúr, petra columbina, tufo Veronensi, terra argillæ, crucibulorum, seu valentina, &c. Synonyma

Anthybar aliter Márthek, & cætera.

Aqua, aliter Arg. viuum, & cætera. Synonyma

Synonyma. Aqua cælestis calida,& frigida,aliter pluuialis,&c.
Synonyma. Aqua diuidens.
Arena alba.
Artificem vnctum gratia,morigeratũq;:liberum ac liberalem.
Argumentatio mixtionis.

B

Balneum arenæ.

C

Cácabus confectus ex terra valentina.
Cæmentum.
Calor temperatissimus.
Carbo.
Synonyma Carahá confectum ex Lapide lebétum (vt supra) petra columbina,tufo veronensi, vel terra argillæ,crucibulorum,seu valentina, &c.
Catinum ligneum.
Chirotheca.
Synonyma Chlepsydra,aliter Horologium,&c.
Crysocolla.
Cinericium.
Synonyma Coagulatio me Adumà,vel Acidi,&c.
Synonyma Corruptio mixtionis,aliter putrefactio,&c.
Craticula ferrea.
Crucibulum ferreum.
Cupella.

D

Dimensiones.

E

Electio ingredientium.

F

Filtra-

Filtratorium vas ligneum cum fundo marmorino.
Fixatio Animæ cum ſpiritu in corpore olei vitri.
Fornax cũ furnis, & latrina ærea, aliter Equus, &c. Synonyma
Fuſio,

G

Generatio corruptionis mixtionis.

I

Ignis, aliter Lux maior, &c. Synonyma
Ignis albus viuus, aliter Calx alba viua, &c. Synonyma
Ignis alienus, aliter Fimus equinus, &c. Synonyma
Ignis alterationis. Synonyma
Ignis augmentationis.
Ignis corruptionis.
Ignis fixationis.
Ignis fuſionis.
Ignis generationis,
Ignis ſublimationis, aliter ſubtiliationis, &c. Synonyma
Inſertio iuſtificationis, aliter Ligatura, &c. Synonyma

L

Lutum tomenti.

M

Manica.
Materia metallorum, aliter Arg. viuum, &c.
Materia prima artis, aliter corpus, &c. Synonyma
Mixtio elementaris Animæ cum Arg. viuo. Synonyma
Mixtio ſpiritualis Animæ cum oleo vitri.
Modi operationum.
Mundatio Arg. viui, Elementorumq;.
Mutatio loci.

N

Nutus, id eſt Temporis diuiſio.

O

Olla terrea non vitreata.

P

Porfidum molare.
Principia artificialia, naturaliáq́;.
Proiectio me adumà tam ſuper inſipidum, quàm metallum.

R

Receptaculum ligneum.
Regíſtrum ferreum.
Reiteratio miſcibilium.

S

Sacculus ex tela alba.
Spumatorium inſtrumentum ferreum.
Sublimatio Arg. viui.

T

Synonyma Terra, aliter oleum vitri, &c.
Tria ſalia.
Trituratio miſcibilium.

FORNACIS MAGISTRALIS Voarchadumiæ deſcriptio.

Caput quintum.

Nter alia quæ acti Voarchadumicæ requiruntur, fornax ſupelletili ſua inſtructa proponitur, ſiue qua nihil prorſus operam poteſt artifex. Hanc ex lapidibus argillæ, ſeu Tufis ſectis, & luto tomenti diximus conſtruendam: iuſta modulum hic infra poſitum. Quatuor igitur Columnæ ſuis baſibus innixæ: altitudinis pedum trium & ſemis, ad quatuor angulos ab inuicem, longitudinis trium pedum, & totidem ſemipedum, latitudinis autem duorum pedum, diſcretè erigantur. Tria inter ſe ſtrata ſeu pauimenta, interuallis duobus diſtincta (medium, ſcilicet ab infimo, quiuis ſemipedibus in arcus ſuſpenſum, à ſupremo vero ſe-

Columnæ.

Tria ſtrata.

miſſe

Panimentũ medium. missse gemino cessum) continentia. Hoc inquam medium pauimentum(vbi iacet ignis) spondilibus Dom⁹ ignis dimidij semis hinc,& hinc septum pedis crasitudine sternatur. In cuius medio foculare, seu domus ignis quadrangulari forma statuatur, cuius latera per transuersum duorum pedum cum dimidio semis, reliqua verò duo trium semipedum spatiũ me- Cratis ferrea. tiantur, cum sua crate ferrea super verram ferream semipedalem in obice, seu nembello(vt vulgus appellat) sita, octauo pedis circundata, cum quatuor Portæ. portis, cuiq; lateri sua, quarum duæ interiores(vnde flamma, ceu per caminos æstuet in furnos) dimidiati semipedis, exteriores autem ferreæ clauden- Furni. Registrum. tes, dimensionem semis capiant. Furni autẽ vtrinq; ad longum fornacis, pedis mensuram occupent. Registrum item ferreum, alteram interiorum portam obturas, tantum sit, quanta fuerit altitudo; ac latitudo interualli, ab hoc ad supremum pauimentum. Subter cratem vero, vbi cineres igniti cadent Latrinæ dimensio. (ob euitandum ignis periculum) fiat Latrina ærea longitudinis duorum pedum, latitudinis vnius, & totidem altitudinis, semiplena semper aqua, cũ quatuor rotis, & annulis duobus, leoninis capitibus in- Supremum pauimentũ. Canna. sertis, quibus impelli posit, & extrahi. Supremum tandèm pauimentum siue planum circumualletur mœnibus dimidio semisse crassis. In eius medio Canna situetur altitudine trium semipedum, semissis vero capax per diametrum, tunicata autem di- Plani area. midiato semipede, cum obice ab intus. Eius plani area per longum fornacis strata, cannæ & sui contraforti interuentu diuisa pedem latitudinis habeat,

cum

cum ſpiraculo ad vtrunque extremum nihiloplus aperto, quàm dimidiati ſemipedis dimidio. A dextris cannæ ſex lapidei Aludel cum ſuis lapideis Carahà, ſemiſsis capaces,tam in altitudine, quàm latitudine,totidémque à ſiniſtris ponantur.Sic erit tota fornax in omni ſua dimenſione conſummata. Addito cannæ operculo terreo, ſuis cum gingiuis ferreis armato, inſerto obici:cuius capulum ſit inſtar forcipis: longitudinis trium pedum & ſemis, ipſum amplectens operculum,in modum vectis retorti.

Spiraculum

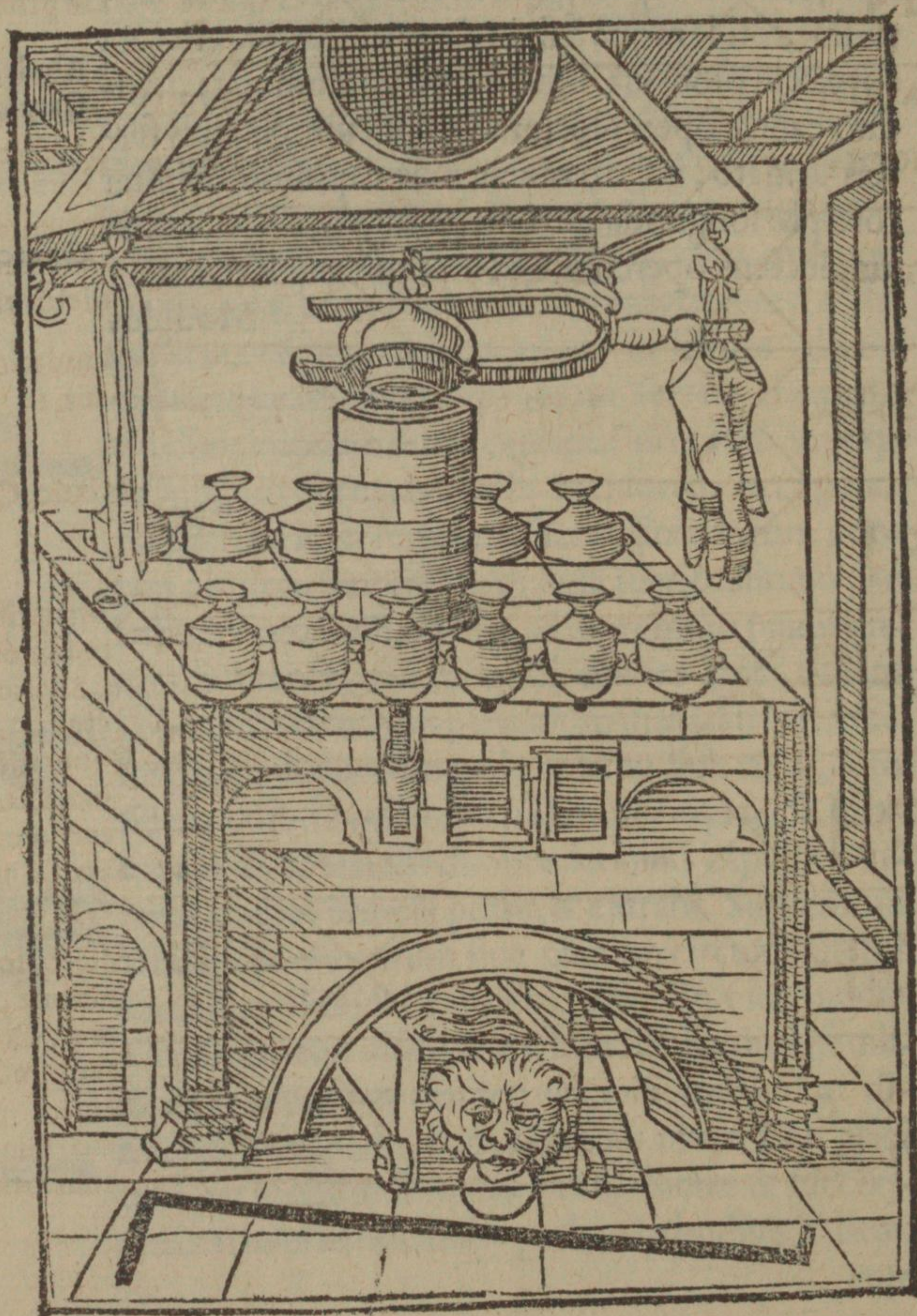
Aludel.
Carahá.

Operculũ.

Modulus

PORTIO

MODLVS FORNACIS MAGISTRALIS
In actum educo.

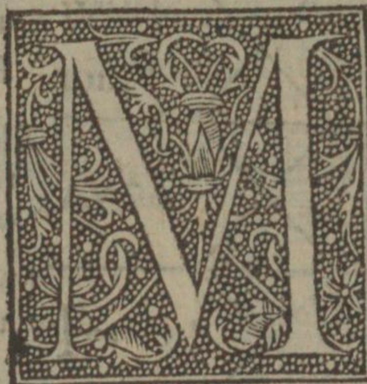
Summarium Voarchadúmiæ.

N 1	N 2	N 3	Numeri natura rum saliũ mat riæ primę arti
CALIDI SICCI.	AER	HVMI FRIGI	Qualitates pri mæ materiæ prædictæ.
IGNIS.	TERRA.	AQVA	Elementa cũ m teriametallor oleíq; vitri.
G	DIES.	10 T	Mundatio, Cla uis. 1.
R I	I	I E	Mixtio, Cla. 2.
A		7 M	Corruptio, Pr mus mot⁹: Cl 3. & primũ pu ctum.
D		5 P O	Generatio, sec mo. Cla. 4. A tert. mo. Cla. Fix. q̈r. mo. Cl 6. & sec. pũct
V		3 R	Alte. cũ loci mu tatione, quin mot. Cla. 7. ter. punctum.
S ° SVL	● RVBEVM.	● SVR A	Minéra perpe tua, Fundam tum artis.

PORTIO TERTIA.

Res necessariȩ Voarchadúmicæ artis.

Caput primum.

Vltimodè in præcedentibus portionibus traditũ fuit, quid ars Voarchadúmica esset, quidq; tractaret, ac in sȩ contineret: necnon qualia sint ignis, aër, & aqua metallica: insimul rubificata, ac terra potentialis, aliáque diffusè superius enarrata. Modò reliquum est, quod superest artis explere, ac literis tradere. Igitur lector solertissime, per Chómer risón me aa melachot materiam primam artis naturæ uitri notabis.

Notandũ.

Per Muchábelim recipientes, Mecúbalim recipientium.

Per Chesseph chái, Arg. uiuum, ab Arg. uiuo cum arena alba per ignem septies mundato.

Per Gophrít, sulphur rubeum, quod est Marthek septies multiplicatum.

Ithochodut horucot, Iachid baruchot, Vnionem spirituum, hoc est ignem, & aërem, albumen ouorũ gallinarum nuncupatum.

Et per Douor, Dauar echád, vnam solam rem, nempe argillam crudam simplicem, oleum vitri, Aurum, Argentum, Argentúmque viuum disponentẽ, conuertentem, constringentem, ligantem, necnon

dantem

dantem proportionem.

Superfluum enim, immo abſurdum eſſe arbitramur ſpeciatim quæ, quot, & qualia ſint elementa metallica, naturaliáque, in Voarchadúmicæ cabaliſticum magiſterium metallorum ingredientia aliter diſſeri à nobis. Quid itẽ ſit forma, quid materia prima artis, quid materia metallorum. Item quid medium diſpoſitiuum. Rurſum quid oleum vitri, quid Aurum, quid Argentum: quid deinde Arg. viuum de corde Saturni, id eſt de viſceribus terræ, quid denique Argilla cruda ſimplex, ſilentio præterire DECRETVM fuit. Nam hæc vti prima elementa, & ſine quibus maiora ſciri non poſſunt, cuilibet, vel mediocriter erudito notandum eſſe cenſemus. Notandũ.

Conſumatur autem arcanũ hoc myſterium fimi equini, hoc eſt ignis, medio (vt iã diximus) ſub NVTV, determinatóque temporis ſpatio, cum tricruci Gradu illo huiuſmodi ſicut ſuperiùs elucidauimus, & vlterior erit ſermo in ſequentibus.

Quanto temporis dierũ, ſcilicet & horarũ ſpatio opus ſit in operatione, ac reiteratione.

Caput ſecundum.

	Dies, &	Horæ.
N .	Sex indicat, &.	12 . in corruptione
V .	Decem in genitura.	
T .	Nouem, &.	12 . in augmentatione.
V .	Decem denique in fixatione cum alteratione per loci mutationem.	

Motus nanque iam dicti omnes tricruci illo Gra-

du terminandi sunt.
Summa vero dierum simul cum horis sunt dies.36.

Septenario autem numero cribrationes.i. reiterationes omnes perficiuntur. Quare horum omnium vna congregatorum dies omnes sunt.52.

Carbonum quantitas pro Voarchadúmiæ complemento. Caput tertium.

Carbonum quantitas.

Rror, cui statim emergenti non occurritur, postea in immẽsum auctus facilè non conceditur emendari. Ne quid igitur ob negligentiam nostram inopere huiusmodi desideretur ad perfectionem requisitum, subdimus etiam Carbonum quãtitatem. Nam sine hac nunquam voti sui compos artifex euadet.

Huius ergo summa est.84. Corbarum ad mensuram, qua venetiis vtimur, vna scilicet pro quotis quibusque trinis diebus, Aduma existente librarũ.473. Oz.o. quod.1. k.15. g.3. Quæ sunt Postæ.23. Rubus.1. Marchæ.6. & cætera. Vna supra Decem partes plumbi nigri proiecta.

Medicinæ Voarchadúmicæ reiterationes alteratiuę. Caput quartum.

M.

N medicinæ autem Voarchadúmicæ reiterationibus cadit vna supra. C. partes, supra. D. partes, & sic in reliquis. Vnus itaque, trinúsque ineffabilis Opi-

ſex laudetur per ſæcula cūcta, qui ſua bonitate immenſa Cabaliſticis metallorum(hoc eſt viſu percipientibus)tantum gratiæ,munerisque largitus eſt.

Schema de proportione argenti.

Caput quintum.

Arg, minus perfectum.		Aes minus imperfectū.
.7.	1008.	1.
.6.	864.	2.
.5.	720.	3.
.4.	576.	4.
.3.	432.	5.
.2.	288.	6.
.1.	144.	7.

Mixtio Argenti proportione diuiſa.

Argenti puri.	Proportio.		Reſpondentia.
K. .576.	K. .576.	Oz .iiii.	
.612.	.540.	.iiii. ꝗ.i.	Principium alterationis Argenti.
.648.	.504.	.iiii. ꝗ.ii.	
.684.	.468.	.iiii. ꝗ.iii.	
K. .720.	K. .432.	Oz .V.	
.756.	.396.	.V. ꝗ.i.	Bona alteratio.
.792.	.360.	.V. ꝗ.ii.	
.828.	.324.	.V. ꝗ.iii.	Noſtra alteratio.

	K. .864.	K. .288.	Oz. vj.	
Bona alteratio.	.900.	.252.	. vi.	ꝗ. i.
	.936.	.216.	. vi.	ꝗ. ii.
	.972.	.188.	. vi.	ꝗ. iii.
Noſtra alteratio.	K. .1008.	K. .144.	Oz. vii.	
Bona alteratio.	.1024.	.128.	. vii.	K. 16.
	.1044.	.108.	. vii.	ꝗ. i.
Ligatura. Veneta.	.1080.	. . 72.	. vii.	ꝗ. ii.
	.1092.	. . 60.	. vii.	ꝗ. ii. K. 12.
Moneta	.1116.	. . 36.	. vii.	ꝗ. iii.
Cinericiũ.	.1128.	. . 24.	. vii.	ꝗ. iii. K. 12.

In proportione Auri ſchema. Caput ſextum.

Aurũ magis perfectũ. Argentũ minus perfectum.

.11.	22.	. . 1.
.10.	20.	. . 2.
. . 9.	18.	. . 3.
. . 8.	16.	. . 4.
. . 7.	14.	. . 5.
. . 6.	12.	. . 6.
. . 5.	10.	. . 7.
. . 4.	. 8.	. . 8.
. . 3.	. 6.	. . 9.
. . 2.	. 4.	. 10.
. . 1.	. 2.	. 11.

Mixtio Auri in proportione diuiſa.

Auri fului.	Proportio.	Reſpondentia.
K. .576.	K. .576.	K. .xii.

	.582.		.570.		.xii.	g. ½.	Principium alterationis Auri.
	.588.		.564.		.xii.	g. i.	
	.594.		.558.		.xii.	g. i. ½.	
	.600.		.552.		.xii.	g. ii.	
	.606.		.546.		.xii.	g. ii. ½.	
	.612.		.540.		.xii.	g. iii.	
	.618.		.534.		.xii.	g. iii. ½.	
K.	.624.	K.	.528.	K.	.xiii.		
	.630.		.522.		.xiii.	g. ½.	
	.636.		.516.		.xiii.	g. i.	
	.642.		.510.		.xiii.	g. i. ½.	
	.648.		.504.		.xiii.	g. ii.	
	.654.		.498.		.xiii.	g. ii. ½.	
	.660.		.492.		.xiii.	g. iii.	
	.666.		.486.		.xiii.	g. iii. ½.	
K.	.672.	K.	.480.	K.	.xiiii.		
	.678.		.464.		.xiiii.	g. ½.	Bona alteratio.
	.684.		.468.		.xiiii.	g. i.	
	.690.		.462.		.xiiii.	g. i. ½.	Noſtra alteratio.
	.696.		.456.		.xiiii.	g. ii.	
	.702.		.450.		.xiiii.	g. ii. ½.	
	.708.		.444.		.xiiii.	g. iii.	
	.714.		.438.		.xiiii.	g. iii. ½.	
K.	.720.	K.	.432.	K.	.xv.		
	.726.		.426.		.xv.	g. ½.	
	.732.		.420.		.xv.	g. i.	
	.738.		.414.		.xv.	g. i. ½.	
	.744.		.408.		.xv.	g. ii.	

		.750.		.402.		.xv.	g. ii. $\frac{1}{2}$.
		.756.		.396.		.xv.	g. iii.
		.762.		.390.		.xv.	g. iii. $\frac{1}{2}$.
ligatura. Veneta.	K.	.768.	K.	.184.	K.	.xvi.	
		.774.		.378.		.xvi.	g. $\frac{1}{2}$.
		.780.		3.72.		.xvi.	g. i.
		.786.		.366.		.xvi.	g. i. $\frac{1}{2}$.
		.792.		.360.		.xvi.	g. ii
		.798.		.354.		.xvi.	g. ii $\frac{1}{2}$.
		.804.		.348.		.xvi.	g. iii.
		.810.		.342.		.xvi.	g. iii. $\frac{1}{2}$.
	K.	.816.	K.	.336.	K.	.xvii.	
		.822.		.330.		.xvii.	g. $\frac{1}{2}$.
		.828.		.324.		.xvii.	g. i.
		.834.		.318.		.xvii.	g. i. $\frac{1}{2}$.
		.840.		.312.		.xvii.	g. ii.
		.846.		.306.		.xvii.	g. ii. $\frac{1}{2}$.
		.852.		.300.		.xvii.	g. iii.
		.858.		.294.		.xvii.	g. iii. $\frac{1}{2}$.
Bona alteratio.	K.	.864.	K.	.288.	K.	.xviii.	
		.870.		.282.		.xviii.	g. $\frac{1}{2}$.
Nostra alteratio.		.876.		.276.		.xviii.	g. i.
		.882.		.270.		.xviii.	g. i. $\frac{1}{2}$.
		.888.		.264.		.xviii.	g. ii.
		.894.		.258.		.xviii.	g. ii. $\frac{1}{2}$.
		.900.		.252.		.xviii.	g. iii.
		.900.		.246.		.xviii.	g. iii. $\frac{1}{2}$.

K.	.912.	K.	.240.	K.	.xix.		
	.918.		.234.		.xix.	g. ½.	
	.924.		.228.		.xix.	g. i.	
	.930.		.222.		.xix.	g. i. ½.	
	.936.		.216.		.xix.	g. ii.	
	.942.		.210.		.xix.	g. ii. ½.	
	.948.		.204.		.xix.	g. iii.	
	.954.		.198.		.xix.	g. iii. ½.	
K.	.960.	K.	.192.	K.	.xx.		
	.996.		.186.		.xx.	g. ½.	Bona alter
	.972.		.180.		.xx.	g. i.	tio.
	.978.		.174.		.xx.	g. i. ½.	
	.984.		.168.		.xx.	g. ii.	Nostra alt
	.990.		.162.		.xx.	g. ii. ½.	retio.
	.996.		.156.		.xx.	g. iii.	
	.1002.		.150.		.xx.	g. iii. ½.	
K.	.1008.	K.	.144.	K.	.xxi.		
	.1014.		.138.		.xxi.	g. ½.	
	.1020.		.132.		.xxi.	g. i.	
	.1026.		.126.		.xxi.	g. i. ½.	
	.1032.		.120.		.xxi.	g. ii.	
	.1038.		.114.		.xxi.	g. ii. ½.	
	.1044.		.108.		.xxi.	g. iii.	
	.1050.		.102.		.xxi.	g. iii. ½.	
K.	.1056.	K.	..96.	K.	.xxii.		Bona alte
	.1062.		..90.		.xxii.	g. ½.	tio.
	.1068.		..84.		.xxii.	g. i.	Nostra al
	.1074.		..78.		.xxii.	g. i. ½.	ratio.

	.1080.		..72.	.xxii.	g.	ii.
	.1086.		..66.	.xxii.	g.	ii.$\frac{1}{2}$.
	.1092.		..60.	.xxii.	g.	iii.
	.1098.		..54.	.xxii.	g.	iii.$\frac{1}{2}$.
K.	.1104.	K.	..48.	K. xxiii..		
	1110.		..42.	.xxiii.	g.	$\frac{1}{2}$.
	.1116.		..36.	.xxiii.	g.	i.
	.1122.		..30.	.xxiii.	g.	i.$\frac{1}{2}$.
	.1128.		..24.	.xxiii.	g.	ii.
	.1134.		..18.	.xxiii.	g.	ii. $\frac{1}{2}$.
	.1140.		..12.	.xxiii.	g.	iii.
	.1146.		...6.	.xxiii.	g.	iii.$\frac{1}{2}$.

Bona altera tio nostra alteratio.

Res magis principales ad Voarchadúmiam pertinentes, ſub nota, cũm oſtẽſione prædictarum notarum.
Caput ſeptimum.

Etamorphoſin quidẽ Arg. viui animati palàm, abundéque, ac dilucidè præſenti volumine, lector peritiſsime (vt clarum eſt tuæ ſapientiæ) iam ſolo eius intuitu publicauimus. Normam item eius ad finem vſque perfectum redegimus. Nunc autem prolixitati, laboríque hæredum doctrinæ huiuſmodi conſulentes, abſcondita magis reuelando, paucis arcani huius myſterium reſeramus. Dicimus nanque ſapientum Lopas tres eſſe: animalem ſcilicet vegetalem, & mineralem. Perfecturus itaque animalem, ab animatis ſumat initium, ſine

Lopa ſapiẽtum triplex

ſine quo,& congruo temporis ſpatio, idæam educi viuentem minimè poſſe ſciat. At vegetalem ſimiliter cupiens, illud non ignoret, granum cadens in terram ni moriatur, ſolum eſſe mãſurum & infructuoſum. Mortuum verò fieri fertile. Si denique appetat mineralem, votum nequaquam ſortiturum ſe agnoſcat, ſine proceſſu, atque intelligentia. 448. 400.344.&,512. Quare quiſque ad audiendum aures arrigat. Apertè equidem iam ſupra, infráque patefecimus quicquid ſapientes hactenus inuolutum ſuis enygmatibus, & inuolucris ſcripſerũt. Noticiam igitur tanti, tamq́ue mirandi myſterij ſub elementi nomine illo denotati quicunque nanciſcetur, per ſacroſanctum dei nomen, eum admonemus & adiuramus, ita cautè ſeruet, ita ipſum tractet, ne panis filiorum Alchimiſtis, indignı́ſue tantum munus ſponte noſtra, elargiamur.

Notarum prædictarum Voarchadúmicæ artis oſtenſio.

I..9.	A..1.	A..1.	T.19.
G..7.	E..5.	Q.16.	E..5.
N.13.	R.17.	V.20.	R.17.
I..9.	I..9.	A..1.	R.17.
S.18.	S.18.	E..5.	AE..6.
56.	50.	43.	64.
8	8	8	8
448.	400.	344.	512.

Epilogus

Epilogus prædictorum. Caput octauum.

Am igitur quæ ad Aurifrabilem, Cudimíam, officinam nummariã, & cabala metallorum, ad metallorũ perfectioně arcana pertinentia ſunt, præter materiam primam artis, ad minereq; Argenti & Auri duarum rubearũ, Theoricam, ac Practicam, proportionémue requiſita, Denique myſterium ipſius artis Voarchadumicæ penitus contra Alchímiam, haudq; parũper diſtinctam ab Archimía, & Sophia, ad tuam, lector candidiſsimè, contemplationem ædidimus. Pro quo detnde in ſpeculo noſtro Domino æterno omnipotenti aſpirante (ſi hæc non diſplicuiſſe cognouerimus) altiora profectò reuelabimus pro noſtra ſingulari erga virtutis indagatores, & cupidos veritatis beneuolentia, animiq; gratitudine, ac ſinceritate.

Authoris excuſatio de multifario vocabulorum vſu in Voarchadumica facultate. Caput nonum, & vltimũ.

Equum, ſanè, fore arbitramur, lector ſolertiſsimè, cum Voarchadumicam facultatem vocibus ei conſentaneis hactenus explicuerimus, vt nobis veniam præbeant eruditi Grammatici, vti ſolent cæteris diſciplinarum profeſſoribus, ſi quippiom hoc in noſtro volumine ſcriptum, aut obſoletis (vt aiunt) vocabclis præter, vel contrr maiorum decreta dictum ſit. Id enim non temere, ſeu negligentia, ignorantiáue factum putent.

Sed iure nempe ipſius profeſsionis ita exigẽtis euenisse. Aut forſan tollendæ æquiuocationis gratia ipſius vocis, vel ſæpius indicandæ verioris proprietatis occaſione, vocam quempiam vſurpatam fuiſſe, qua promptius aliquid arti conſentaneum, ac præter ſolitum vſum, veros tamen cõceptus pręferente decuerit enucleaſſe. Quandoquidem nulli authorũ (noſtro non ſolum iudicio, ſed communi omnium cõſenſu) in quacunq; ſcribẽtium facultate hoc negatum exiſtit: quin nonnullis, ac veluti propriis terminis vti liceat, atque ſuum ſeruare ſtylum, ne proprios artis illius excedere, vel egredi limites (quod omnino profanum eſſet) videantur. Cui (ſanè) veritati apertiſsime aſtipulatur illa peripateticorum principis doctrina edocentis (in genere relationis) oportere aliquando pro explicandis rerũ proprietatibus, nomina cõfingere. Quamobrẽ & nos hunc ſcribendi morem ſeruaſſe, ipſa ita exigente Voarchadúmica facultate, nemo ſuccenſeat.

Aeditionis meta.

Oarchadúmia à Ioãne Auguſtino Pantheo Venero ſacerdote ædita, fœlicibus auſpiciis explicit. Regnant a Iuſtiſſimo Andrea Griti.

Hymnus ad gratiarum actiones.

Iam Deo exactus

Liber eſt fauente,

Laus tribu, Patri,

Genitoque, & almo

Flaminis, cunctisq;

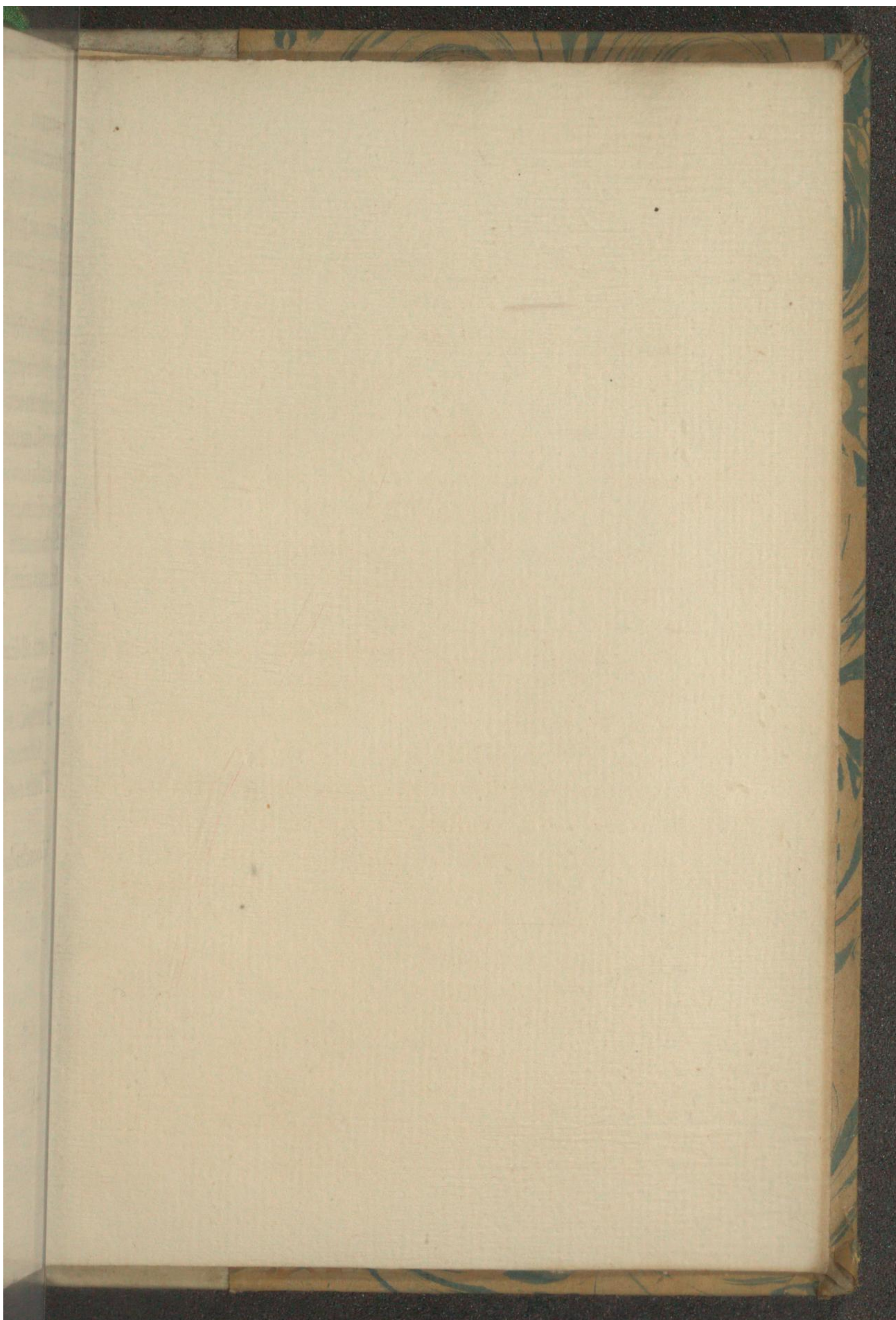
Decus sit, atq;

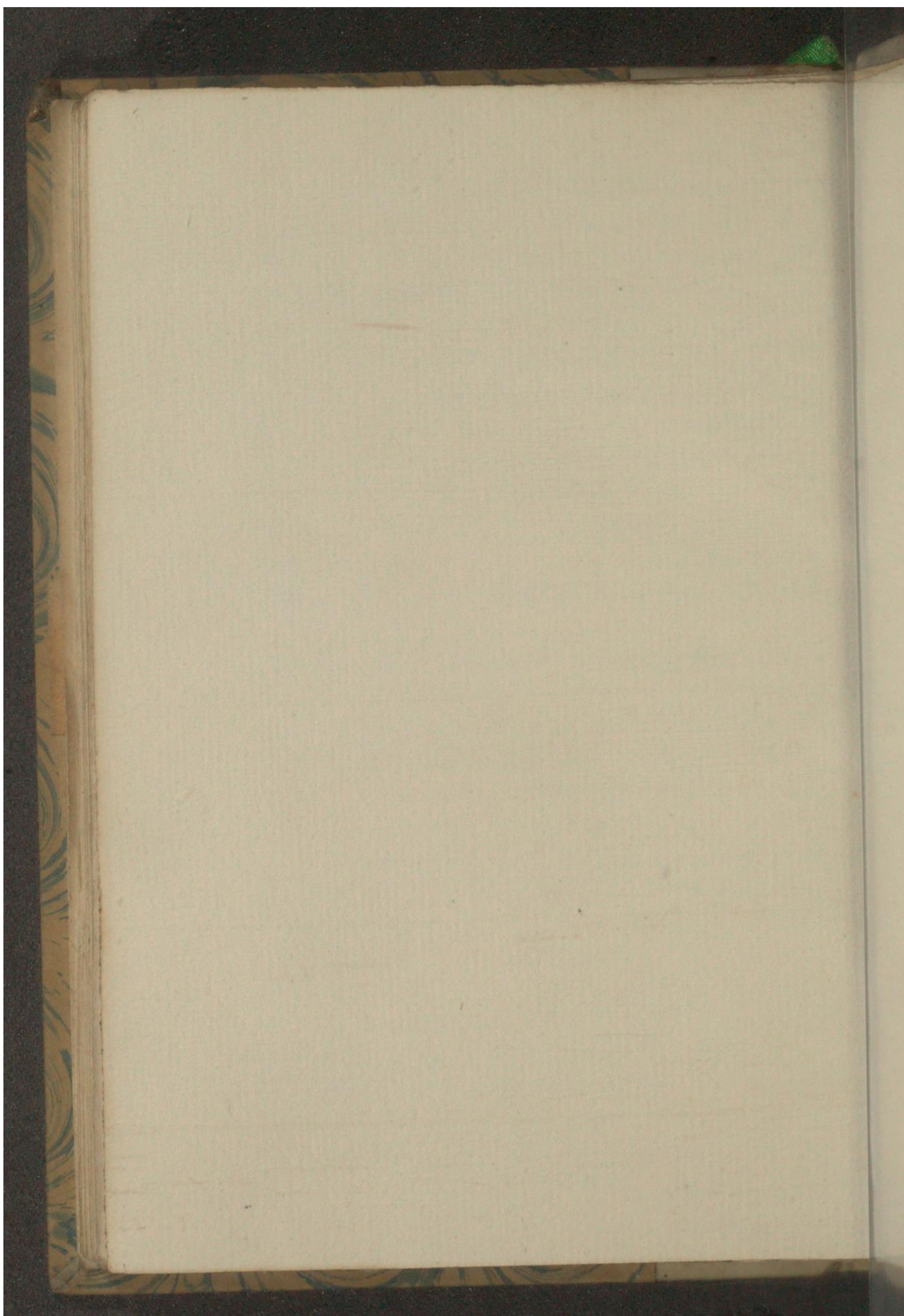
Gloria seclis.

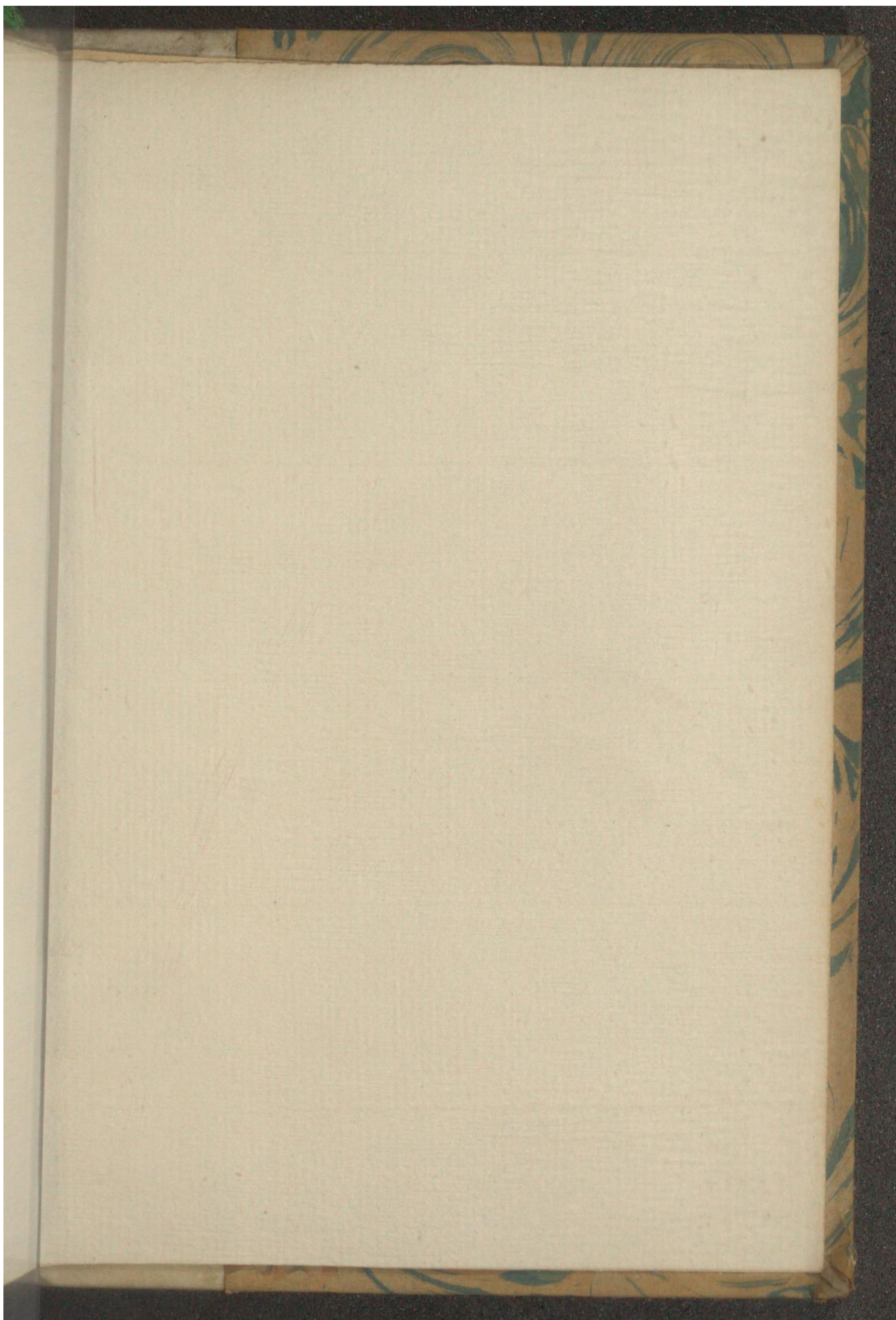
Index contentorum in tribus portionibus huius operis.

A

Finis.

coll. compl.
H.

38.–

6.